

Tuuli Hakala

PAIKALLISSIJOJEN VALINTA BURMAN- KIELISILLÄ SUOMENOPPIJOILLA

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Kesäkuu 2024

TIIVISTELMÄ

Tuuli Hakala: Paikallissijojen valinta burmankielisillä suomenoppijoilla
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Kielten tutkinto-ohjelma, suomen kieli
Kesäkuu 2024

Tutkin pro gradu -tutkielmassani, mitä paikallissijoja ensikieleltään burmankieliset noin tasolla A2–B1 olevat suomenoppijat valitsevat paikallissijatehtävissä sekä miten he perustelevat tekemiään valintoja. Analysoin, miten onnistuneita osallistujien tekemät paikansijavalinnat ovat sekä miten eri tavoin he perustelevat valintojensa tekemistä. Tutkin lisäksi sitä, näkyykö oppijoiden valinnoissa suomen kurssilla käytetyn opetuksen apukielen englannin tai oppijoiden ensikielen burman siirtovaikutusta. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu aiemmasta tehdystä paikansijojen oppimista analysoineesta suomi toisena kielenä -tutkimuksesta.

Tutkimuksen aineisto koostuu kuudesta aikuisesta ensikieleltään burmankielisestä suomenoppijasta ja heidän tekemistään paikallissijatehtävistä. Paikallissijatehtävissä on kolme eri tehtävätyyppiä, joissa tarkoituksena on valita oikea paikallissija vaihtoehdoista, taivuttaa annettu sana itse jossakin paikallissijassa tai kääntää kokonainen paikansijailmauksen sisältävä lause suomeksi englannista. Tämän lisäksi osallistujia pyydettiin perustelevaan sijavalintansa. Tehtävät tehtiin suullisesti etäyhteydellä videopalvelu Zoomissa, kaksin osallistujien ja tutkijan kesken. Tehtäväläisyyden nauhoitettiin videoksi, joka litteroitiin tekstimuotoon.

Tutkimuksen aineistoa analysoitiin sisällönanalyysin sekä virheanalyysin menetelmin. Analyysi on hyvin aineistolähteistä, sillä aineistoa tarkastelemalla esiin nousi selviä kategorioita perusteluiden laadussa. Paikansijavalintoja tarkasteltiin myös virheanalyysin ja määrällisen tutkimuksen menetelmin, sillä oli sekä kiinnostavaa että havainnollistavaa tarkastella myös sitä, minkä paikallissijojen käytössä onnistuttiin ja nousiko esimerkiksi jokin paikallissija selvästi muiden joukosta onnistuneimmaksi. Yhdessä laadullisen ja määrällisen tarkastelun myötä voitiin tarkastella, oliko paikallissijojen onnistunut käyttö tarkoituksenmukaista sekä oliko muodon ja merkityksen suhde oppijoilla hallussa.

Analyysissä perusteluista hahmottui kaksi selvää karkeasti jaettavissa olevaa kategoriaa: englannin kielen eli opetuksen apukielen käyttö sijavalinnan perustelun apuna sekä burman kielen eli oppijan oman ensikielen käyttö sijavalinnan perustelun apuna. Näistä kahdesta kategoriasta ensimmäinen oli selvästi suurempi, ja myös tämän kategorian sisällä voidaan tehdä jako kahteen: englannin käyttö apuna luonnehtimassa omaa ajatusprosessia, kuten kuvaamassa paikansijojen fyysisen merkityksen hahmottamista, jotakin opittua tai opeteltua sääntöä tai tunnetta siitä, että jokin sija on oikea, ja englannin käyttö apuna ilmauksen kääntämistä varten, hyödyntäen esimerkiksi jotakin prepositiota tuomaan ilmi omaa ajatusta paikansijan merkityksestä.

Määrällisistä tuloksista kävi ilmi, että paikallissijojen käytön onnistuneisuus koko tehtävässä on noin 70 %. Sijoja valittiin tässä järjestyksessä eniten valituimmasta vähimpään: adessiivi 43, inessiivi 17, illatiivi 12, elatiivi 10, ablatiivi 9 ja allatiivi 3 kertaa. Tuloksista voidaan myös laskea paikallissijojen käytön onnistuneisuusjärjestys, joka on seuraava: adessiivi 79 %, elatiivi 75 %, illatiivi 58 %, ablatiivi 58 % ja inessiivi 56 %. Allatiivin onnistumisprosenttia ei voida laskea, sillä se ei ole tutkimuksessa kohdekielinen vastaus yhdessäkään tehtäväkohdassa. Tuloksissa yllättävää oli inessiivin heikko onnistuneisuus, sillä inessiivi on aikaisemman tutkimuksenkin mukaan paikansijoista se, joka opitaan ensimmäisenä.

Analyysissä kävi ilmi, että noin puolissa englannin kieltä apuna käyttävistä vastauksista hyödynnettiin ajatusprosessin ilmentämistä pidemmällä tavalla kuin vain käännöksenomaisesti. Kuitenkin puolissa vastauksista hyödynnettiin englannin kieltä apuna juuri kääntämään paikansijan sisältävä ilmaus. Burman kieltä hyödyntävät vastaukset taas olivat englannin kieltä apuna käyttäviä vastauksia paljon pienempi ryhmä. Osallistujista lähinnä kaksi käyttivät burman kieltä apunaan paikansijojen valintojen perustelussa. Burman kieleen nojaavat perustelut olivat kuitenkin englannin kieleen nojaavia perusteluita hieman laajempia ja vaikeammin tulkittavissa olevia. On kuitenkin selvää, että sekä englannin kielestä että burman kielestä on nähtävissä siirtovaikutusta suomen kieleen ja sen paikallissijojen käyttöön.

Avainsanat: paikallissijat, suomi vieraana kielenä, suomi toisena kielenä, siirtovaikutus, burman kieli

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
1.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	6
1.2 Tutkimuksen rakenne	7
2 Teoreettinen viitekehys ja käsitteet	8
2.1 Suomen kielen paikallissijasysteemi	8
2.2 Miten paikallissijoja opitaan?	10
2.3 Siirtovaikutus paikallissijoja opittaessa	16
2.4 Burman kieli ja sen rinnastaminen suomen paikansijasysteemiin	19
3 Aineisto ja tutkimusmenetelmät	21
3.1 Aineisto ja sen rajaus	21
3.2 Paikallissijojen opettaminen	23
3.3 Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmä	26
4 Analyysi	31
4.1 Määrällinen analyysi ja virheanalyysi	31
4.2 Englanti perustelujen apuna	38
4.2.1 Adessiivi – valintaprosessin kuvaaminen ja säännöt	39
4.2.2 Adessiivi – englanninkieliset prepositiot selityksenä	48
4.2.3 Inessiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot	57
4.2.4 Illatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot	63
4.2.5 Elatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot	68
4.2.6 Ablatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot	72
4.2.7 Allatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot	76
4.2.8 Muut sijat – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot	78
4.2.9 Yhteenvedo englannin kielen käytöstä apuna	82
4.3 Burman kieli perustelujen apuna	84
4.3.1 Adessiivi	84
4.3.2 Inessiivi	89
4.3.3 Illatiivi	91
4.3.4 Ablatiivi	94
4.3.5 Muut sijat	95
4.3.6 Yhteenvedo burman kielen käytöstä apuna	96
5 Tulokset ja pohdinta	98
5.1.1 Paikallissijavalinnat ja niiden onnistuminen	98

5.1.2 Paikansijavalintojen perustelut ja osallistujien erot	100
5.1.3 Siirtovaikutus paikansijavalinnoissa	101
5.1.4 Tutkimuksen tarkastelu ja onnistuminen.....	103
6 Päättäntö	106
Lähteet	108
Liitteet	111

TAULUKOT

Taulukko 1. Sisä- ja ulkopaikansijat.	9
Taulukko 2. Paikallissijojen opettamiseen käytetyn materiaalin tekstisisältö	25
Taulukko 3. Paikansijojen valinta ja käytön onnistumisprosentti kaikissa tehtävissä	32
Taulukko 4. Tehtävä 1: Valitse oikea paikallissija vaihtoehdoista. Perustele valintasi. / Choose the correct local case from the options. Give reasons for your choice.	34
Taulukko 5. Tehtävä 2: Taivuta lihavoitu sana. Perustele taivutus. / Inflect the bolded word. Justify the inflection.	36
Taulukko 6. Tehtävä 3: Käännä lause suomeksi. Jokaisessa virkkeessä on jokin paikallissija. Perustele paikallissijavalintasi. / Translate the sentence in Finnish. In each sentence, there is some locative case. Justify your locative case selection.	37

1 JOHDANTO

Suomi on erilainen kuin monet muut kielet. Sen rakenne poikkeaa huomattavasti esimerkiksi indoeurooppalaisista kielistä, kuten englannista, saksasta ja ruotsista, vaikka se onkin aikojen saatossa ottanut niistä myös vaikutteita. Suomen kielen rakenteesta erilainen tekee muun muassa sen agglutiinaatio: yksittäisten sanojen, kuten prepositioiden sijaan, suomessa monia asioita ilmaistaan suffiksien eli päätteiden avulla. Esimerkiksi verbin taivutuksesta voimme nähdä verbin persoonan, tapahtuman ajankohdan sekä puhujan suhtautumisen kyseiseen toimintaan. (White 1993: 12.) Agglutiinaatio saattaa olla indoeurooppalaisille kielille vieras piirre, mutta esimerkiksi myös tämän tutkimuksen osallistujien ensikielessä burmassa on agglutiinativisia piirteitä (Kasevich 1990, Butskhrikidzen, 2021: 826, mukaan). Tässä tutkimuksessa selvitän burmankielisten suomenoppijoiden paikallissijojen käyttöä eli sitä, miten oppijat valitsevat suomen kielessä käyttämänsä paikallissijan ja perustelevat valintaansa. Lisäksi tarkastelen, millä tavalla oppijoiden muut osaamat kielet vaikuttavat paikallissijavalintoihin eli nouseeko paikallissijojen valinnoista esiin siirtovaikutusta opetuksen apukielenä käytettävästä englannista tai kaikkien oppijoiden ensikielestä eli burman kielestä.

Vertaamalla kieltä toiseen jo osaamaansa kieleen, kuten nykymailman lingua francaan englanttiin, on helppo löytää yhtäläisyyksiä kielen sanoista ja rakenteista. Kun oppija alkaa oppia uutta kieltä, hän yrittää yhdistää jo aiempaa tietoaan, kuten esimerkiksi omaa ensikieltään tai muuta osaamiaan kieliään, uuteen opittavaan tietoon. Riippuen siitä, kuinka läheisiä oppijan jo osaamat kielet ja kohdekieli ovat, oppijan on mahdollista hyödyntää joko vähän tai paljon sitä, mitä hän jo osaa. (Ringbom 2007: 1.) Toiseen kieleen vertaamisen ja tuttujen piirteiden löytämisen avulla myös uuden kielen oppimista voidaan helpottaa. Toisaalta myös tarkoituksetta aikaisemmista osaamista kielistä voi siirtyä sanoja tai rakenteita uuteen opittavaan kieleen (ks. Corder 1973: 130). Siirtovaikutus, eli *transfer* ja myös englanninkielisessä kirjallisuudessa esiintyvä termi *crosslinguistic influence*, on ilmiö, jossa eri kielet, joita ihminen osaa, vaikuttavat uusien kielten oppimiseen (Kaivapalu 2005: 27–28). Siirtovaikutusta voi tapahtua joko oppijan ensikielestä kohdekieleen tai toisesta, mahdollisesti kohdekieltä muistuttavasta, kielestä kohdekieleen. Siirtovaikutuksesta voi olla näennäisesti sekä hyötyä että haittaa: Uutta kieltä voidaan hahmottaa toisen tutun kielen kautta löytämällä yhtenäisyyksiä tai eriävyyksiä. Toisaalta kielenoppijan jo osaamista kielistä voi siirtyä epätoivottuja rakenteita uuteen opittavaan kieleen, jolloin ne haittaavat kielenoppimista ja sen ymmärtämistä.

Suomen kielen paikallissijojen käyttämistä suomea toisena tai vieraana kielenä oppivien näkökulmasta on tutkittu jo aikaisemmin muun muassa viron-, ruotsin-, venäjän- ja espanjankielisillä oppijoilla. Aiemmista tutkimuksista (ks. Lauranto 1997; Kaivapalu 2005; Mustonen 2015; Määttä 2016) voi huomata sen, että siirtovaikutus on vahvana osana suomen kielen paikallissijasysteemin omaksu- mista. Koska siirtovaikutusta voi tapahtua sekä kielenoppijan ensikielestä, mutta myös tämän muista osaamista kielistä, onkin kiinnostavaa tarkastella asetelmaa, jossa siirtovaikutusta saattaa siirtyä joko opetuksessa käytetystä apukielestä englannista tai oppijoiden ensikielestä burmasta. Kiinnostavaa näkökulmaa tutkimukseen luo myös se, että tämän tutkimuksen oppijat ovat suomi vieraana kielenä -oppijoita eli he eivät asu Suomessa, jolloin kielisyöte opittavasta kielestä on huomattavasti pienem- pää kuin S2-oppijoilla (vrt. Lauranto 1997, Mustonen 2015).

1.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkin pro gradu -tutkielmassani suomenoppijoiden paikallissijojen käyttöä ja niiden valinnan perus- teluita. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella, mitä paikallissijoja ensikieleltään burmankieliset suomenoppijat käyttävät heille teettämissani tehtävissä sekä miten he perustelevat tekemiään valin- toja. Tarkastelen virheanalyttisin menetelmin, onko paikallissijojen käyttö kohdekielen mukaista ja minkä paikallissijojen valinnat ovat osallistujilla onnistuneimpia. Tarkastelen kuitenkin myös laadul- lisin menetelmin sitä, miten perustelut suhteutuvat paikallissijojen kohdekielisyysyteen sekä onko perusteluista nähtävissä siirtovaikutusta osallistujien ensikielestä burmasta tai opetuksessa apukielenä käytetystä englannista eli miten he käyttävät näitä kieliä perusteluissaan apuna.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaisia valintoja noin A2–B1-tasolla olevat burmaa ensikielenään puhuvat suomenoppijat tekevät paikallissijavalintatehtävissä sekä miten he perustelevat valintansa?
2. Millaista mahdollista siirtovaikutusta englannista ja burmasta on nähtävissä oppijoiden teke- mistä paikallissijavalinnoista ja niiden perusteluista?

1.2 Tutkimuksen rakenne

Tutkielma on jaettu kuuteen lukuun. Luvussa 2 esittelen tutkielman teoreettisen viitekehyksen eli suomen kielen paikallissijasyhteisiin, aiempia tutkimuksia paikallissijoihin (Lauranto 1997, Mustonen 2015, Mustonen ja Siivelt 2013 sekä Määttä 2016, 2011) ja siirtovaikutukseen (Orcasitas-Vicandi 2020, Kaivapalu 2005) liittyen sekä burman kieltä yleisesti ja suomen paikallissijoihin rinnastaen. Luvussa määrittelen myös tutkimuksessa olennaiset käsitteet. Luvussa 3 esittelen tutkimuksen aineiston sekä menetelmät. Aineiston esittely koostuu tutkimuksen aineiston tarkasta esittelystä sekä osiosta, jossa tarkemmin esittelen, miten osallistujille on opetettu paikallissijoja. Lisäksi esittelen luvussa aineistonkeruumenetelmän sekä aineiston analyysimenetelmät eli sisällönanalyysin sekä virheanalyysin. Luvussa 4 analysoin paikallissijojen käyttöä sekä niiden valintaperusteita. Luku on jakautunut kolmeen alalukuun: Ensimmäisessä alaluvussa 4.1 tarkastelen määrällisesti, mitä paikallissijoja on käytetty ja kuinka onnistuneesti. Toisessa alaluvussa 4.2 tarkastelen osallistujien paikansijavalintojen perusteluja englannin kielen näkökulmasta tarkastelemalla esimerkiksi englannin kielen prepositioita, joilla valintoja perustellaan. Kolmannessa alaluvussa 4.3 tarkastelen osallistujien paikansijavalintojen perusteluja burman kielen näkökulmasta. Luvussa 5 kokoan yhteen analyysin tulokset sekä tarkastelen tutkimuksen onnistumista. Luvussa 6 teen tiiviin yhteenvedon tutkimuksesta ja pohdin mahdollisen jatkotutkimuksen aiheita.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KÄSITTEET

Tässä aluvussa esittelen tutkimukselleni oleellisen teoreettisen viitekehyn sekä siihen ja tutkimukseeni liittyviä tärkeitä käsitteitä. Ensimmäisessä aluvussa 2.1 esittelen suomen kielen paikallissijasysteemin lyhyesti ja lähtökohtaisesti keskittyen niihin paikansijankäyttöihin, jotka ovat oleellisia tämän tutkimuksen kannalta. Aluvussa 2.2 esittelen aiempia tutkimuksia paikallissijoista (Lauranto 1997, Mustonen 2015, Mustonen ja Siivelt 2013 sekä Määttä 2016, 2011), joiden perusteella tarkastelen myös sitä, miten paikallissijoja opitaan. Aluvussa 2.3 esittelen siirtovaikutuksen käsitteen sekä sen merkityksen paikallissijojen oppimisessa aiempien tutkimusten (Orcasitas-Vicandi 2020, Kaivapalu 2005, Lauranto 1997, Mustonen 2015, Mustonen ja Siivelt 2013 sekä Määttä 2016, 2011) mukaan. Viimeisessä aluvussa 2.4 esittelen vielä lyhyesti burman kieltä ja rinnastan sitä hieman suomen kielen paikallissijasysteemiin.

2.1 Suomen kielen paikallissijasysteemi

Suomen kielen paikallissijoja on kahdeksan. Näistä kuusi, eli inessiivi, elatiivi, illatiivi, adessiivi, ablatiivi ja allatiivi, ovat varsinaisia paikallissijoja, ja kaksi, eli essiivi ja translatiivi, ovat abstrakteja paikallissijoja. Varsinaiset paikallissijat luokitellaan staattisiin sijoihin eli olosijoihin sekä dynaamisiin suuntasijoihin eli ero- ja tulosijoihin. Olosijoja, eli inessiiviä ja adessiivia, käytetään yleensä ilmaisemaan jonkun tai jonkin olemista jossakin paikassa (*Kuopiossa, Rovaniemellä*), tilassa (*unessa*) tai jonkun omistuksessa (*Maijalla*). Erosijoja, elatiivia ja ablatiivia, käytetään ilmaisemaan yleensä jonkun tai jonkin siirtymistä pois paikasta (*Kuopiosta, Rovaniemeltä*), tilasta (*unesta*) tai jonkun omistuksesta (*Maijalta*). Tulosijoja, illatiivia ja allatiivia, käytetään jonkun tai jonkin siirtyessä johonkin paikkaan (*Kuopioon, Rovaniemelle*), tilaan (*uneen*) tai jonkun omistukseen (*Maijalle*). Sekä olosijoilla että suuntasijoilla voidaan siis ilmaista esimerkiksi paikkaa, tilaa ja omistusta. Teksteissä yleisimmät paikansijat ovat inessiivi ja illatiivi, ja harvinaisin paikansija on ablatiivi. (VISK § 1235.)

Varsinaiset paikallissijat voidaan olo- ja suuntasijojen lisäksi jakaa myös sisä- ja ulkopaikallissijoihin. Jako tapahtuu yleisesti sen mukaan, tapahtuuko tekeminen jonkin kolmiulotteisen paikan sisäpuolella (*talossa*) vai kaksiulotteisen paikan päällä tai niin sanotulla pinnalla (*pöydällä*). (White 1993: 74.) Tämä jako ei ole kuitenkaan täysin yksiselitteinen, sillä sisäpaikansijoilla on olemassa myös muita merkityksiä kuin fyysisesti sisällä olemista (esimerkiksi *kengät jalassa*) ja ulkopaikansijoilla muita kuin ulkopinnalla olemisen merkityksiä (esimerkiksi *opiskella yliopistolla*) (VISK §

1235). Taulukossa 1 kuvataan paikansijat jaettuna sisä- ja ulkopaikansijoihin sekä jaettuna staattisiin ja dynaamisiin sijoihin.

Taulukko 1. Sisä- ja ulkopaikansijat

Sisäpaikansijat		Ulkopaikansijat		Suuntaisuus
Inessiivi	<i>talossa</i>	Adessiivi	<i>lattialla</i>	staattinen (olosijat)
Elatiivi	<i>talosta</i>	Ablatiivi	<i>lattialta</i>	dynaaminen (erosijat)
Illatiivi	<i>taloon</i>	Allatiivi	<i>lattialle</i>	dynaaminen (tulosijat)

Paikansijat siis voivat ilmaista konkreettista paikkaa, missä esimerkiksi ollaan, mistä lähdetään ja mihin tullaan (White 1993: 75). Jokaisella paikallissijalla on konkreettisen merkityksen lisäksi kuitenkin myös muita käyttötarkoituksia. Tarkastelen seuraavaksi ensin olosijojen, sitten erosijojen ja viimeiseksi tulosijojen erilaisia käyttötarkoituksia, joita myös tämän tutkimuksen osallistujat ovat joutuneet paikallissijatehtävissään pohtimaan.

Inessiivillä voidaan ilmaista fyysisen paikan sisällä olemisen lisäksi esimerkiksi kiinteää kuulamista johonkin tai kiinni olemista jossakin: *Huoneessa on ikkuna. Jääkaapissa on magneetti*. Inessiiviä käytetään myös ajan ilmauksissa ilmaisemaan kestoja (*kahdessa minuutissa*) tai toistuvuuden aikaväliä (*kerran viikossa*) sekä kuukausien yhteydessä ilmaisemaan ajankohtaa (*ensi kuussa*) (VISK § 1248). Lisäksi on olemassa joitakin vakiintuneita inessiivi-ilmauksia: *Ovet ovat lukossa. Hän on naimisissa. Talo on tulossa. Järvi on jäässä*. Toisella olosijalla eli adessiivilla voidaan ilmaista paikkaa (*lattialla*), mitä välinettä tai instrumenttia käytetään apuna (*kirjoitan tietokoneella*), millä tavalla jokin tehdään (*puhumalla*), omistusta (*minulla on*), kenen luona ollaan (*Liisalla*) sekä joitakin ajan ilmauksia (*ensi viikolla, yöllä*). (White 1993: 78; 83.) Adessiivilla käytetään ajanilmauksissa vuoro- ja vuodenaikojen kanssa (*aamulla, kesällä*), jos ilmaisulla ei ole adjektiivin tai pronomini määrätettä (*viime kesänä*). Adessiivilla käytetään myös määritteellisissä *viikko*-sanan sisältävissä ilmauksissa (*ensi viikolla*). (VISK § 1248.) Olosijoja inessiiviä ja adessiivilla voidaan myös joissain tapauksissa käyttää ilmaisemaan siirtymää. Esimerkiksi liikeverbi *käydä*, jolla ilmaistaan edestakaista liikettä, saa olosijaisen eli inessiivi- tai adessiivisijaisen täydennyksen (*käydä suihkussa, käydä kuntosalilla*). (VISK § 1237.)

Elatiivilla voidaan ilmaista paikasta poistumisen lisäksi sitä, kuka tai mikä on aiheena tai syynä (*Puhumme ilmastonmuutoksesta*), mikä on tietolähteenä (*Luin sen netistä*), mistä materiaalista jokin on tehty (*Ovi on puusta*), mistä asti jokin kestää (*kahdeksasta asti*), mikä on osa tietyistä määrästä (*viidesosa suomalaisista*), kenestä tai mistä tulee mikä (*Minusta tulee lääkäri*) sekä mitä mieltä joku on jostakin (*Minusta lukeminen on mukavaa*). Ablatiivilla taas voidaan ilmaista esimerkiksi sitä, keneltä jotain voi ostaa, saada tai kysyä (*Liisalta*), kenen luota joku lähtee (*Virtasilta*), milloin tai mihin aikaan jotain tapahtuu (*seitsemältä*) sekä muita ablatiivi-ilmauksia (*Olen ammatiltani opettaja, Hän on luonteeltaan iloinen*). (White 1993: 79–80; 84.) Tiettyjen verbien kanssa myös adverbiaalitäydennyksenä käytetään elatiivia (*tykätä jostakin*) ja joidenkin kanssa ablatiivia (*kuulostaa hyvältä*) (VISK § 961). Illatiivia voidaan käyttää ilmaisemaan, mikä on jokin paikka tai päätepieste (*Unohdin kirjan kotiin, Vastaa puhelimeen*), mikä on toiminnan kohde (*Haluan tutustua sinuun*) ja mihin asti jokin kestää (*ensi vuoteen asti*). Sitä käytetään myös joissakin vakiintuneissa illatiivi-ilmauksissa (*Pane ovi lukkoon, Hän meni naimisiin*). Illatiivia käytetään ilmaisemaan, kenelle jotain tapahtuu (*Lupaa minulle*) tai kenen luokse mennään (*meille*). Sitä käytetään myös joissakin vakiintuneissa ilmauksissa (*Mennään kahville, Minulle tuli kiire*). (White 1993: 80–81; 85.)

Konkreettisten paikanilmausten sekä olemisen tai liikkumisen paikasta toiseen lisäksi paikallissijoilla ilmaistaan siis paljon muutakin. Konkreettiset paikanilmaukset ja niiden merkitykset ovat suomenoppijoille todennäköisesti helpompia ymmärtää kuin abstraktit ilmaukset, vakiintuneet ajan ilmaukset tai vaikkapa verbien vaatimat rektiöt, joiden paikansijavalinnat tulee usein myös opiskella ulkoa. Konkreettisissa paikanilmauksissa on usein jokin pysyvä logiikka ja taustalla olevat säännöt, kun taas esimerkiksi ajanilmauksissa tai rektioissa sääntöjä saattaa olla niin monia, että niitä on vaikea muistaa. Seuraavassa alaluvussa tarkastelenkin, miten paikallissijoja ylipäätään opitaan aiempien tutkimusten (Lauranto 1997, Mustonen 2015 ja Määttä 2016) perusteella.

2.2 Miten paikallissijoja opitaan?

Tässä alaluvussa tarkastelen aiempia tutkimuksia paikallissijojen oppimisesta. Aiempaa tutkimusta paikansijojen oppimiseen liittyen ovat tehneet muun muassa Lauranto (1997), Mustonen (2015), Mustonen ja Siivelt (2013) sekä Määttä (2016, 2011). Seuraavaksi erittelen yksityiskohtaisemmin kolmea toisistaan eroavaa paikallissijatutkimusta ja niiden tuloksia (Lauranto 1997; Mustonen 2015; Määttä 2016). Lauranto (1997: 9) tarkastelee tutkimuksessaan viiden espanjankielisen S2-oppijan

suomen kielen sisä- ja ulkopaikallissijojen oppimista ja käyttöä keskittyen paikallissijojen merkityksen oppimiseen. Mustosen (2015: 64) tutkimuksessa tarkastellaan nuorten ja aikuisten, lähtökieliltään heterogeenisten, S2-oppijoiden paikallissijojen käytön kehittymistä kirjoitetuissa teksteissä eurooppalaisen viitekehyksen asteikoilta A1-tasolta C2-tasolle. Määtän (2016) tutkimuksessa tarkastellaan kuuden ruotsinkielisen suomenoppijan paikallissijavalintoja ja niiden perusteluja. Erittelen seuraavaksi aiempia tutkimuksia mainitsemassani järjestyksessä, jolloin siirryn vanhimmasta tutkimuksesta uusimpaan. Lisäksi Määtän (2016) tutkimus on tutkimuksista samankaltaisin tämän tutkimuksen kanssa, jolloin Määtän (2016) tutkimuksen esittelyä lukiessa voi päästä jo tutustumaan osittain tämän tutkimuksen rakenteeseen. Lopuksi vielä kokoan näiden tutkimusten tuloksia yhteen.

Laurannon (1997: 9) aineisto koostuu nauhoitetuista keskusteluista, joissa viisi lähtökieleltään espanjankielistä S2-oppijaa ja yksi syntyperäinen suomenpuhujia keskustelevat. Tutkimuksen aineisto on nauhoitettu noin puolentoista vuoden aikana. Nauhoituksia ennen oppijat olivat opiskelleet vain noin 10 tuntia yhdessä suomea. (Lauranto 1997: 15.) Tutkimuksessa Lauranto tarkastelee oppijoiden paikallissijojen käyttämistä oppijankielen näkökulmasta, jolloin oppijoiden kielenoppimisvaiheita tarkastellaan näkökulmasta, jossa ei keskitytä siihen, onko kielenkäyttö kohdekielen mukaista vai ei. Oppijankielen tarkastelun lisäksi Lauranto tarkastelee oppijoiden ensikielen vaikutusta suomen kielen oppimiseen ottamalla kantaa myös espanjan kielen rakennepiirteisiin ja niiden vaikutukseen suomen oppimisessa. (Lauranto 1997: 10.)

Tulosten mukaan oppijoille voi tuottaa vaikeuksia kielenoppimisen alussa oikean muodon ja merkityksen yhdistäminen (Lauranto 1997: 68). Lauranto on havainnut esimerkiksi genetiivin ja illatiivin sijojen käyttöä inessiivin merkityksen tilalla, mikä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että oppija tunnistaa ilmauksen tarvitsevan jonkin elementin ilmaisemaan paikkaa, mutta ei löydä oikeaa ilmaisinta vielä. Hankaluuksia tuottavat myös vakiintuneet kielen ilmaukset, jotka ovat loogisuuden vastaisia (esimerkiksi ilmaus *jonossa*, joka ei tarkoita fyysisesti jonkin sisällä olemista). (Lauranto 1997: 82.) Analyysi kuitenkin myös osoittaa sen, että ilman tarkkaa tietoa tuotoksen takana olevista oppimisprosesseista on vaikeaa päätellä, miksi tiettyyn ratkaisuun on päädytty. (Lauranto 1997: 69–70). Laurannon (1997: 95) tutkimuksen tulosten mukaan aineistossa on myös reilusti enemmän tulosijoja kuin erosijoja, ja oppimisen alkuvaiheessa sijat pyritään liittämään prototyyppisiin liikeverbeihin, kuten *mennä*. Toisaalta myös *mennä*-verbin kanssa oikeansuuntainen sijakäyttö saattaa esimerkiksi unohtua, jolloin kuitenkin usein kontekstista voidaan päätellä, mitä on tarkoitettu: *Menen lattialla*. (Lauranto 1997: 98.) *Mennä*-verbin ja tulosijojen käyttö voi olla jo alkuvaiheessa oppijalle

helppoa ymmärtää, mutta toisaalta liikeverbien kanssa suunta jää myös helposti ilmaisevaksi, sillä liikeverbin itsessään nähdään merkitsevän suuntaa (Lauranto 1997: 101).

Laurannon (1997) tutkimuksesta nähdään siis, että kielenoppimisen alussa vaikeuksia tuottaa paikallissijojen oikean muodon ja merkityksen yhdistäminen. Vaikka oppija saattaakin hahmottaa, että jossakin lausekontekstissa tarvitaan nyt jotakin sijamuotoa, voi sijamuodoksi valikoitua jokin kohdekielen normien vastainen muoto. Liikeverbien kanssa sijamuodot saattavat jäädä kielenoppijoilla pois, sillä verbien oletetaan sisältävän jo kaikki oleellinen tieto toiminnan suunnasta. Lisäksi esimerkiksi vakiintuneet paikansijailmaukset voivat tuottaa vaikeuksia merkityksensä epäloogisuuden vuoksi. Laurannon (1997: 187) mukaan kielenoppiminen edellyttääkin sitä, että kielenoppija oppii näkemään maailman erilaisista näkökulmista, ja erityisesti siitä näkökulmasta, josta kohdekielen puhujat sen näkevät.

Mustosen (2015: 64) tutkimuksessa tarkastellaan S2-oppijoiden paikallissijojen käytön kehittymistä kommunikatiivisissa teksteissä eri taitotasoilla eurooppalaisessa viitekehityksessä. Tutkimuksen aineistoon kuuluu yli 1000 tekstiä (Mustonen 2015: 64–65), ja kohderyhmä on hyvin heterogeeninen: tutkimuksen nuoret olivat ilmoittaneet yhteensä 34 eri kieltä äidinkieliikseen ja aikuisilla lähtökieliä oli vielä enemmän Mustosen (2015: 79) oletuksen mukaan. Tutkimuksessa tarkastellaan sekä spatiaalisia, eli konkreettisia paikanilmauksia, että sirkumstantiaalisia, eli toiminnan ja olotilan ilmaisevia, paikanilmauksia. Mustonen on valikoinut nämä konkreettiset ja abstraktit paikanilmaukset tutkimuksensa kohteeksi, sillä niiden muotokeinot ovat toisilleen melko yhteneviä, mikä implikoi, että ihminen hahmottaa abstraktin tilan tai liikkeen konkreettisen tilan tai liikkeen kautta. (Mustonen 2015: 100.) Mustonen tarkastelee paikallissijojen oppimista muun muassa frekvenssiefektin näkökulmasta, eli hän tarkastelee, miten ilmausten frekventtiys vaikuttaa niiden oppimiseen. Keskeistä on, että autenttisessa kielenkäyttötilanteessa toistuva ilmaus on oppijalle merkityksellinen ja kommunikatioon nähden tarpeellinen, sillä jos kielenoppija ei hahmota ilmauksen merkitystä, ilmauksella ei ole käyttöarvoa. (Mustonen 2015: 116.)

Erittelen seuraavaksi Mustosen (2015) tutkimuksen tuloksia aikuisten paikansijojen käytöstä, sillä myös oman tutkimukseni kohderyhmä on aikuiset suomenoppijat. A1-tasolla aikuiset valitsevat paikkaa ilmaisevien sanojen sijoiksi useimmiten olosijan eli inessiivin tai adessiivin, mutta sattumanvaraisesti myös elatiivin. Alkuvaiheessa oppijat saattavat käyttää kokonaisuuksina oppimiaan ilmauksia *chunkeina* eli niin sanottuina palailmauksina, jolloin aikaisemmin kuultu ilmaus saattaa siirtyä oppijan käyttöön kokonaisuutena sijoineen kaikkineen. (Mustonen 2015: 127.) A2-tasolle siirryessä ensimmäinen produktiivistuva sija näyttää olevan inessiivi. A2-tasolla oppijat toisaalta käyttävät

enemmän sanan perusmuotoa abstraktien sijojen paikanilmauksissa opitun *chunkin* sijaan. A1-tason konventionaalisuus ja kiteytynyt palailmausten käyttö vapautuu produktiivisemmaksi ja varioivammaksi. (Mustonen 2015: 128–129.) B1-tasolle siirtyessä kielenkäyttö muuttuu entistä produktiivisemmaksi: lausekkeet pitenevät ja kompleksistuvat ja kongruointi pääsanana ja määritteen välillä onnistuu, toisin kuin A2-tasolla. B1-tasolla inessiivin ja adessiivin käyttö on hyvin tarkkaa ja toisinaan lausekkeissa jopa hyperkorrektia, jolloin ylimääräisiä sanoja saatetaan taivuttaa lähellä olevan lausekkeen mukaisesti. Sisä- ja ulkopaikallissijojen valinta on B1-tasolla jo tarkkaa. (Mustonen 2015: 129–131.)

A1-tasolla oppijoille inessiivin ja elatiivin käyttämistä hankalampaa on tulosijaisten illatiivin ja allatiivin käyttö. Syynä tähän voi olla sekä kognitiivinen että lingvistinen kompleksisuus, varsinkin illatiivin vaikean taivutuksen vuoksi. (Mustonen 2015: 147.) Konventionaalista käyttöä illatiivilla ja allatiivilla esiintyy paikannimistöissä, mutta muussa käytössä tekemisen suunta merkitään vain pelkällä verbillä. Tämä voi tarkoittaa joko sitä, että palailmausten käytöstä on siirrytty sanojen elementtien käyttöön tai että paikkasanoja ei ole opittu ollenkaan niiden käyttöyhteyksissä. (Mustonen 2015: 150.) A2-tasolla illatiivin käyttö alkaa olla produktiivista, mutta koska allatiivin käyttö on illatiivia vähäisempää, se ei produktiivistu oppijoiden käyttöön yhtä nopeasti kuin illatiivi (Mustonen 2015: 152). Huomattavissa on myös, että ilmaisujen kompleksistuksessa ja variaation lisääntyessä myös käytön hankaluus lisääntyy (Mustonen 2015: 151). B1-tasolle mentäessä myös allatiivin käyttö on produktiivista ja illatiivi ja allatiivi ovat eriytyneet omiksi erillisiksi konstruktioiksi (Mustonen 2015: 154).

Vähiten tuloksissa näkyy elatiivin ja ablatiivin eli erosijojen käyttö, jotka ovat muutenkin harvinaisia sijoja kielenkäytössä (Mustonen 2015: 169). A1-tasolla elatiivin käyttö on ablatiivia yleisempää ja elatiivin käyttö näkyy pääasiassa itsestä kertoessa, kuten omasta lähtömaasta kertoessa. A2-tasolle siirtyessä elatiivin käyttö on produktiivistunut, ja sitä käytetään ilmaisemaan etäisyyttä, liikkeen lähdeä ja väylää. (Mustonen 2015: 172.) A2-tasolla kuitenkin näkyy vielä inessiivin ylikäyttö esimerkiksi perusmuodossa ja tapauksissa, joissa tulisi käyttää joko elatiivia, ablatiivia, illatiivia tai allatiivia (Mustonen 2015: 173). B1-tasolla molempien elatiivin ja ablatiivin käyttö on produktiivistunutta ja tarkkaa (Mustonen 2015: 174).

Mustosen tutkimuksen tulosten mukaan aikuisilla sirkumstantiaaalisten paikansijojen käyttö kasvaa taitotasolta toiselle siirtyessä lineaarisesti (Mustonen 2015: 256). Aikuisten sijojen käytön tarkkuus kehittyy melko tasaisesti, sillä kaikki sirkumstantiaaliset ilmaukset ovat 80 % todennäköisyydellä oikein A2-tasolla. Tulosten perusteella ensin opitaan staattisten eli olosijaisten sijojen käyttö ja sen jälkeen tulosijaisten sijojen käyttö. Haastavinta näyttää olevan erosijaisten sijojen

käyttö. Keskeisenä tuloksena on myös, että abstraktiotaso selkeästi kehittyy sijojen käytössä ensin kuvattavista toimintapaikoista toiminnan ja olotilan kuvauksiin. (Mustonen 2015: 257). Mustosen (2015) tutkimuksesta on siis nähtävissä, että A1-tasolla aikuisille vaikeuksia sijamuotojen käytössä tuottavat muun muassa sijojen vapaa tuotto, tulosijaisten paikansijojen käyttö sekä inessiivin yleistäminen. Sijojen saatetaan tuottaa palailmausten eli kokonaisten opittujen fraasien avulla, mutta vapaa tuotto saattaa jäädä vähemmälle. Inessiiviä taas käytetään hyvin paljon ja yleistetään jopa sellaisiin tilanteisiin, joissa sen käyttö ei ole kohdekielen mukaista. A2-tasolla vaikeuksia tuottaa ilmaisen tarkkuus, lausekkeiden kompleksisuus ja kongruointi, allatiivin käyttö, määritteiden mukautuminen pääsanaan sekä inessiivin ylikäyttö esimerkiksi perusmuodon tai ero- ja tulosijojen tilalla. B1-tasolla voidaan nähdä haasteita vielä hyperkorrektiossa, mutta paikansijojen käyttö näyttää muuten olevan produktiivisempaa ja tarkkaa B1-tasolla.

Määtä (2016) tutkimuksen kohderyhmä koostuu kuudesta ruotsinkielisestä, suomea vieraana kielenä yliopistossa opiskelevasta oppijasta, jotka ovat opiskelleet suomea noin kaksi vuotta yliopistotasolla. Tutkimuksen aineisto koostuu oppijoiden tekemistä tehtävistä, joissa he valitsevat tai tuottavat oikean paikallissijan lausekontekstiin sopien ja perustelevat tekemänsä paikallissijavalinnan. Aineistosta tarkastellaan erityisesti, miten oppijat kuvaavat tekemänsä paikallissijavalintaa ja mitkä ovat heidän mielestään määräävät tekijät paikansijanvalinnassa. Tulosten mukaan oppijat tukeutuvat vahvasti äidinkieliensä malleihin ja käyttävät ruotsin prepositioilmauksia pohjana monille valinnoilleen. Lisäksi verbeihin kiinnitetään melko vähän huomiota, mikä aiheuttaa monia kohdekielen eli suomen normien vastaisia paikallissijavalintoja. (Määttä 2016: 339.)

Aineiston ensimmäisessä tehtävässä oppijoiden on tarkoituksenaan korjata kahdeksasta virkkeestä yksi perusmuotoinen sana oikeaan muotoon. Viidessä näistä virkkeistä kaikki oppijat ovat taivuttaneet sanat oikein ja myös selittäneet, miksi kyseinen sija on sopiva. Kaikkien oppijoiden selityksissä on lisäksi mainittu suomen paikallissijaa vastaava ruotsin prepositio, joka jää usein ainoaksi selitykseksi sijavalinnalle. (Määttä 2016: 345–346.) Ongelmallisiksi taivutettaviksi sanoiksi osoittautuvat *kesämökki* ja *luento*: Oppijat näkevät kesämökin paikkana, jonne mennään fyysisesti sisään, jolloin ulkopaikallissijan käyttö ei ole heille loogista. *Luennon* taivuttamisessa hankaluuksia saattaa tuottaa virkekonteksti: virkkeessä käytetään verbiä *käydä*, joka usein saa inessiivi-täydennyksen (*käydä kaupassa*). Tämä perustelu näkyikin oppijoiden selityksissä. (Määttä 2016: 346–348.) Ensimmäisessä tehtävässä näyttää siltä, että oppijat ovat ottaneet huomioon sekä toiminnan tilan laadun että liikkeensuunnan, mutta liikkeensuuntaa on kuvailtu näistä tarkemmin. Yleisin tapa kuvata paikallis-

sijavalintaa on ruotsin vastaava prepositio sekä liikkeensuunnassa myös maininta siitä, että kyseessä on suunta. (Määttä 2016: 349.)

Toisessa tehtävässä oppijat korjaavat kahdeksan virkettä valitsemalla kolmesta paikallissijavaihtoehdosta yhden ja selittämällä valintansa. Virkkeissä verbeinä on rektioverbejä, mikä nostaa tehtävän vaikeustaso. (Määttä 2016: 349.) Oppijoiden selityksistä käy kuitenkin ilmi, etteivät he kiinnitä huomiota virkkeen verbiin vaan ensisijaisesti toiminnan tapahtumapaikkaan, mikä on johtanut monissa aineiston virkkeissä väärään sijavalintaan. Tilan laatuun ei ole toisessa tehtävässä kiinnitetty melkein lainkaan huomiota, vaan sijavalintoja selitetään liikkeen suunnan ja ruotsin prepositioiden avulla. Oppijoista kukaan ei ole kiinnittänyt huomiota virkkeiden rektioverbeihin. (Määttä 2016: 356.)

Aineiston viimeisessä tehtävässä oppijoiden tulee kääntää kymmenen ruotsinkielistä prepositioilmausta sisältävää virkettä suomeksi. Hypoteesina on, että kun oppijat kääntävät omaa ensikieltään suomen kielelle, he myös seuraavat ensikielensä rakenteita. (Määttä 2016: 356.) Yhteensä 60 vastauksesta 28:ssa on kohdekielen vastainen paikallissija. Tehtävän selityksistä ja tehdyistä valinnoista käy ilmi, että oppijat valitsevat paikallissijan ensisijaisesti toiminnan tapahtumapaikan, ei virkkeiden verbin perusteella. Viimeinen tehtävä on testin haastavin tehtävä aineiston perusteella, ja paikallissijan valinnassa on nähtävissä samanlaista horjuntaa kuin alkeistason suomen oppijoilla. (Määttä 2016: 363–364.)

Määttän tutkimuksen tuloksista ilmenee, että oppijoiden selitykset paikallissijojen valinnassa ovat muutamia pidempiä vastauksia lukuun ottamatta melko lyhyitä, ja niistä käy ilmi oppijoiden ensikielen ruotsin prepositioiden malli. Aineistosta voi nähdä, että noin kolmasosaan virkkeistä on valittu kohdekielen vastainen paikallissija. Syitä kohdekielen vastaisiin paikallissijavalintoihin voi olla sekä liiallinen ruotsin prepositioiden kautta ajattelu sekä suomen ja ruotsin kielten ero. Selityksistä on nähtävissä paljon sellaista tietoa, jota ei pelkästä sijavalintatuotoksesta näkisi. Selityksistä voi havaita myös sen, että oppijoiden on vaikea selittää omia sijavalintojaan: heille voi olla selvää, että jokin kyseinen sija sopii tiettyyn virkekontekstiin, mutta heille voi olla vaikeaa selittää tarkasti, miksi näin on. (Määttä 2016: 364–365.)

Aiempien tutkimusten (Lauranto 1997, Mustonen 2015, Määttä 2016) perusteella paikansijojen käytöstä voidaan tehdä ainakin seuraavia havaintoja: Sekä Laurannon (1997) että Mustosen (2015) tutkimuksissa erosijoja esiintyy vähemmän kuin olo- ja tulosijoja. Laurannon (1997) tutkimuksen perusteella suomenoppimisen alkuvaiheissa vaikeuksia voi tuottaa muodon ja merkityksen yhteyden

muistaminen, vaikka oppija saattaakin huomata, että jotain ilmausta tarvitaan kyseisessä lausekontekstissa. Mustosen (2015) tutkimuksen perusteella sama ilmiö voi tapahtua myös myöhemmällä osaamistasolla: oppija saattaa havaita sen, että sijamuodoissa jotain on pielessä, mutta sen tarkka selittäminen tai syyn tunnistaminen voi olla hankalaa. Laurannon (1997) ja Määtän (2016) tutkimuksista on nähtävissä, että lähtökielen vaikutus kohdekielen eli suomen sijavalintoihin on selkeä, ja myös Määtän (2016) tutkimuksessa ruotsin kielen prepositiot näkyvät hyvin vahvasti vaikuttajina siihen, miten suomenoppijat käyttävät ja perustelevat suomen kielen paikallissijoja. Tutkimuksesta (Määtä 2016) käy myös ilmi, että ruotsin kielen prepositioiden kautta ajattelu aiheuttaa monia kohdekielen vastaisia paikallissijavalintoja. Vaikeuksia tuottavat sekä sijan yliyleistäminen että abstraktit sijat: Sekä Laurannon (1997) että Mustosen (2015) tutkimuksista käy ilmi, että inessiivi on yksi eniten käytetyimmistä paikansijoista. Tämä aiheuttaa molempien tutkimusten mukaan sen, että sen käyttäminen on oppijoille jo alkuvaiheilta melko luonnollista ja sitä saatetaan käyttää myös sellaisissa tilanteissa, joissa se ei ole kohdekielen mukaista. Laurannon (1997) ja Määtän (2016) tutkimuksista käy myös ilmi, että oppijoille loogisuudenvastaiset paikansijavalinnat ovat vaikeita.

Tuloksien perusteella voidaan huomata, että paikallissijoja opettaessa ja oppiessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota virkekontekstiin, kuten verbiin. Vaikka verbi itsessään ilmaiseekin usein jo toiminnan suunnan, kielenkäyttäjän tarvitsee ilmaista liikkeen suunta tai toiminnan tila myös paikallissijalla. Konkreettiset paikansijat eli spatiaaliset paikansijat vaikuttavat helpoiten opittavimmilta, mutta myös niiden kohdalla on tehdä tärkeä erottelu olo-, tulo- ja erosijojen välille. Erottelu on silloin tärkeää, kun kohdekieli eroaa oppijan lähdekielestä: on tärkeää opettaa kohdekielen logiikkaa, jotta oppija pystyy tekemään loogisia päätöksiä kohdekielen perusteella lähdekielen rakenteiden hyödyntämisen sijaan. Tuloksista voidaan myös huomata, että loogisuudenvastaiset sijanvalinnat (*jonossa, mökillä*) aiheuttavat vaikeuksia oppijoilla. Tuloksista nousee esille myös kiinnostava näkökulma Määtän (2016) ja Laurannon (1997) tutkimusten välille, kun Lauranto kritisoi oman tutkimuksensa tuloksia sanoen, että ne riippuvat pitkälti tulkinnasta (Lauranto 1997: 201): Määtän (2016) tutkimuksessa sijavalintoja ei tarvitse tulkita, sillä perustelut ovat osana tuloksia.

2.3 Siirtovaikutus paikallissijoja opittaessa

Tässä alaluvussa esittelen siirtovaikutuksen käsitteen sekä aiempaa tutkimusta (Orcasitas-Vicandi 2020, Kaivapalu 2005) siirtovaikutuksesta uutta kieltä oppiessa. Kaivapalun (2005: 29) mukaan yle-

sin määritelmä siirtovaikutukselle (englanniksi *transfer*) on Odinin (1987: 27) määritelmä, jonka mukaan kyseessä on vaikutus, joka johtuu kohdekielen ja minkä tahansa aiemmin (ehkäpä epätydellisesti) opitun kielen välisistä samankaltaisuuksista ja eroista. Selinkerin määritelmässä (1992: 201) siirtovaikutus kuvataan operationaaliseksi prosessiksi, joka voidaan havaita, kun lähdekielen mallin toistuminen kohdekielen käytössä on tilastollisesti merkittävää. Siirtovaikutuksen tutkimuksissa erotetaan useimmiten positiivinen ja negatiivinen siirtovaikutus: jos lähdekieli ja kohdekieli divergoivat, siirtovaikutus on negatiivista, ja jos ne konvergoivat, siirtovaikutus on positiivista (Kaivapalu 2005: 30). Voidaan siis ajatella, että negatiivinen siirtovaikutus voi haitata kielenoppimista, kun taas positiivinen siirtovaikutus voi helpottaa sitä. Tässä tutkimuksessa ja paikallissijatutkimuksessa yleisesti on kyse morfologisesta siirtovaikutuksesta, jolloin toisesta kielestä siirtyy joitakin merkityksyksiköjä toiseen kieleen (Paulasto 2020: 82).

Siirtovaikutus on käsitteenä kuitenkin osittain ongelmallinen, sillä tutkijoilla ei ole yksimielistä käsitystä siitä, milloin, missä, missä muodossa ja missä määrin lähdekielen vaikutus ilmenee toisen kielen käytössä (Jarvis 2000: 246), eikä myöskään siitä, mitä lähdekielen vaikutus yksiselitteisesti tarkoittaa (Kaivapalu 2005: 27). Ongelmia siirtovaikutuksen tutkimuksessa taas voi aiheuttaa monet seikat, kuten esimerkiksi ilmiön kompleksisuus, tutkimuksen keskittyminen vain suuriin indo-eurooppalaisiin kieliin sekä yhteisen teoreettisen ja metodologisen viitekehyksen puuttuminen (Dechert & Raupach 1989: ix–x). Myös siirtovaikutuksen määritelmän monimuotoisuus vaikuttaa tutkimustuloksiin (Jarvis 2000: 249–250, ks. myös Dechert & Raupach 1989: x–xii). Myös tutkimuksen luotettavuus saattaa aiheuttaa kysymyksiä. Siirtovaikutukseen vaikuttavia taustatekijöitä voivat olla esimerkiksi ikä, persoonallisuus, kielellinen kyvykkyys, motivaatio sekä kohdekielen osaamisen taso (Ellis 1994: 315), joista Jarvisin mukaan oleellisin on mainituista viimeinen (Jarvis 2000: 246–247). Jotta tutkimuksen voidaan ajatella olevan mahdollisimman luotettava, tulisi taustatekijöiden olla keskenään mahdollisimman samankaltaisia (Kaivapalu 2005: 32–33).

Aiempaa tutkimusta siirtovaikutuksesta toisen tai vieraan kielen oppimisessa ovat tehneet muun muassa Orcasitas-Vicandi (2020) sekä Kaivapalu (2005). Orcasitas-Vicandi (2020) on tutkinut siirtovaikutusta kirjoitetuissa tuotoksissa kolmatta kieltään eli englantia oppivien espanjan ja baskin kieltä puhuvilla oppijoilla. Kaivapalu (2005) on taas tutkinut äidinkieleltään vironkielisten suomenoppijoiden suomen oppimista tutkimalla lähisukukielten samankaltaisuuksien vaikutusta kohdekielen oppimiseen. Myös edellisessä alaluvussa mainituissa tutkimuksissa on sivuttu lähtökielten, kuten espanjan ja ruotsin, vaikutusta suomen kielen sijojen käytössä (Lauranto 1997; Musto-

nen 2015; Määttä 2016; ks. myös Mustonen & Siivelt 2013). Aikaisempaa tutkimusta ei kuitenkaan näytä olevan burmankielisten oppijoiden paikallissijojen valinnasta.

Orcasitas-Vicandin tutkimuksessa nousi esiin tiettyjä siirtovaikutukseen liittyviä tekijöitä, jotka oletettavasti vaikuttivat kielenoppijoiden tekemiin ratkaisuihin kohdekielen kirjoitelmissaan. Analyysin perusteella kielenoppijat käyttivät lainasanoissa lähdekielenä useammin espanjaa kuin baskin kieltä, joista ensimmäinen on englantia läheisempi typologisesti eli rakennetyyppisesti. Myös kielenoppijoiden taso nousi analyysin perusteella erääksi tekijäksi siirtovaikutuksen esiintymisessä: mitä parempi kohdekielen taito kielenkäyttäjällä oli, sitä vähemmän siirtovaikutusta esiintyi. Taitotasoero kieltenkäyttäjien välillä oli kuitenkin melko pieni, joten tulosten perusteella ei saada varmaa vastausta siihen, onko taitotaso tosiaan vahva tekijä siirtovaikutuksessa. (Orcasitas-Vicandi 2020: Discussion and Conclusion.)

Kaivapalun tutkimuksessa lähtökohtana oli viron- ja venäjänkielisten suomi vieraana kielenä -oppijoiden lähdekielen vaikutus suomen morfologisen järjestelmän omaksumisessa. Tavoitteena oli selvittää positiivisen siirtovaikutuksen rooli kielen taivutusmorfologiassa erityisesti vironkielisillä osallistujilla, joiden lähtökieli on kohdekielen kanssa tässä suhteessa hyvin samankaltainen. (Kaivapalu 2005: 20.) Kaivapalun esittämät hypoteesit siitä, että vironkieliset suomenoppijat hyödyntävät lähdekielen taivutusmallia sanoissa, joilla on lähde- ja kohdekielessä sama tai läheinen vartalo ja taivutus, ja että samat oppijat hyödyntävät lähdekielen mallia myös sanoissa, joissa taivutus on erilainen, osoittautuivat todeksi. Tämä johti siihen, että sekä positiivista että negatiivista siirtovaikutusta ilmeni tuloksissa. Positiivista siirtovaikutusta esiintyi varsinkin vironkielisillä edistyneillä suomenoppijoilla. Kohdekielen tason noustessa negatiivinen siirtovaikutus väheni, sillä kohde- ja lähdekielten järjestelmät olivat oppijoilla kielitajussa erillisinä järjestelminä. (Kaivapalu 2005: 273.) Tutkimuksessa ilmi tuli myös oppijoiden tietynlaiset taivutusstrategiat: Vironkieliset suomenoppijat turvautuivat venäjänkielisiä oppijoita useammin tutkimuksessa annettujen mallisanojen analogiaan. Venäjänkieliset oppijat taas tukeutuivat analogiaan vain, jos opitun säännön avulla taivuttaminen ei onnistunut. (Kaivapalu 2005: 275.)

Huomattavaa on, että paikallissijojen tutkimuksissa siirtovaikutuksella on myös oleellinen rooli. Määttä (2016: 364) tutkimuksessa kävi ilmi, että oppijoiden tekemiin suomen kielen sijaivalintoihin vaikutti selkeästi oman äidinkielen eli ruotsin ja sen prepositioiden malli. Lauranto (1997) taas on tutkinut paikallissijojen valitsemista enemmänkin oppijankielen näkökulmasta. Tutkimuksen kohteena oppijankieltä tutkiva näkökulma toimii henkilökohtaisena, oppijakeskeisenä sekä kohdekielen ja lähdekielen normistot sivuuttavana näkökulmana oppijoiden käyttämään kieleen: kohde-

kielen normien mukaiset ja vastaiset ilmaukset ovat yhtä arvokkaita, sillä kummistakin saadaan tärkeää tietoa oppijoiden käyttämästä kielimuodosta. (Lauranto 1997: 10.) Lauranto kuitenkin toteaa tutkimuksensa päätännössä, että oppijoiden ensikieli espanja vaikuttaa suomen kielen oppimiseen (Lauranto 1997: 201). Mustosen tutkimuksessa taas eräs havainto on, että vironkieliset suomen kielen oppijat käyttävät sijainnin tai suunnan ilmaisemiseen sijamuotoa, kun taas esimerkiksi muun kieliset oppijat käyttävät varsinkin A1-tasolla paikan ilmaisemisessa usein taivuttamattomia perusmuotoja sekä verbiä ilmaisemaan suuntaa tai sijaintia. (Mustonen 2015: 284.) Myös Mustosen ja Siiveltin artikkelin tuloksissa on nähtävissä ero siinä, kuinka nopeasti oppijat tekevät oikeita sijavalintoja: vironkielisillä sijojen käyttö on jo A2-tasolla yhtä onnistunutta kuin muunkielisillä B1-tasolla (Mustonen & Siivelt 2013: 355). Paikallissijatutkimuksissa siis toistuvana teemana vaikuttaa olevan lähtökielen vaikutus sijavalintoihin.

2.4 Burman kieli ja sen rinnastaminen suomen paikansijasysteemiin

Burman kieli on Myanmarin (entinen Burma) virallinen kieli, ja ensikielenään sitä puhuu noin 32 miljoonaa ihmistä (Eberhard, Simons & Fennig (eds.) 2019, Butskhrikidzen, 2021: 826, mukaan). Burman kielellä on eniten puhujia tiibetiläis-burmalaisista kielistä, ja yhdessä tiibetin kielen kanssa sillä on pisin kirjoitetun kielen historia (Gutman & Avanzati 2013, Butskhrikidzen, 2021: 826, mukaan). Vadim Kasevich (Butskhrikidzen, 2021: 826, mukaan) kuvaa burman kieltä morfologisesti isoiloiva kieleksi, jossa on joitakin piirteitä agglutinaatiosta. Isoiloiva kieli tarkoittaa, että kielessä sanat eivät taivu, vaan affiksien, eli sanoihin liitettävien päätteiden tai etuliitteiden, sijaan käytetään esimerkiksi prepositioita ja postpositioita (Tieteen termipankki 2024: Isolating language). Agglutinoivissa kielissä taas sanojen vartaloihin lisätään esimerkiksi prefiksejä ja suffikseja niin, ettei sanavartalo kuitenkaan muutu. Esimerkiksi suomea ei tästä syystä voida pitää täysin prototyypinä agglutinoivana kielenä, sillä suomen kielen sanojen vartalot saattavat muuttua, kun niihin lisätään suffikseja. (Tieteen termipankki 2024: Agglutinoiva kieli.)

Burman kielessä, kuten suomen kielessäkin, suffiksit, eli sanavartalon perään liittyvät affiksit, ovat prefiksejä, eli sanavartalon alkuun liittyviä affikseja, yleisempiä (Butskhrikidze 2021: 826). Sanoja ei burman kielessä taivuteta suomen kielen kaltaisesti, jolloin sanoista voisi päätellä esimerkiksi persoonan, yksikön ja monikon tai aikamuodon, vaan kieliopillisia funktioita ilmaistaan partikkeleiden sekä sanajärjestyksen avulla (Gutman & Avanzati 2013, Butskhrikidzen, 2021: 827, mukaan). Burman kielessä suomen paikallissijasysteemiä vastaavat osittain partikkelit. Partikkeleilla tarkoite-

taan yleensä suffikseja, joilla pääsanaan voidaan lisätä jokin merkitys. Sawada (1995: 154) on tarkastellut ja koonnut artikkelissaan neljän aikaisemman burman kielen tutkimuksen ja kahden sanakirjan kuvaukset partikkeleista *-kou* ja *-ka*. Partikkelin *-kou* merkitystä kuvataan tiivistetysti toiminnan tai suunnan kohteena (Sawada 1995: 156). Partikkeli *-kou* voidaan lisätä esimerkiksi sanan tai lausekkeen loppuun, jolloin partikkelilla voidaan osoittaa myös lauseen objekti (Sawada 1995: 155). Arki- tai puhekielisessä käytössä partikkelilla voidaan ilmaista myös liikkeen suuntaa (Okell (1969) kuvaa näissä tilanteissa partikkelia englannin kielen sanoilla *destination* 'päämäärä', *towards* 'kohti' ja *to* 'jonnekin') (Sawada 1995: 154). Burman kielen oppikirjassa (Mesher 2006: 105) partikkeli *-kou* (kirjassa *-ko* / *-go*) on käännetty englanniksi prepositioksi *to* 'jonnekin'. Partikkelia voisi siis verrata suomen kielen sijasteemissä illatiivin (*kauppaan*) ja allatiiviin (*kaupalle*).

Partikkelin *-ka* merkitystä kuvataan tiivistetysti toiminnan tai suunnan lähteenä (Sawada 1995: 156). Partikkeli *-ka* voidaan partikkelin *-kou* tavoin lisätä jonkin lauseenosan loppuun, jolloin *-ka*-partikkelilla osoitetaan lauseen subjekti (Sawada 1995: 155). Arki- tai puhekielisessä käytössä partikkelilla voidaan ilmaista myös liikkeen lähdettä (Okell (1969) kuvaa tässä tilanteessa partikkelia englannin kielen ilmauksella *from a place* 'paikasta') (Sawada 1995: 154). Burman kielen oppikirjassa (Mesher 2006: 105) partikkeli *-ka* (kirjassa myös *-ga*) on käännetty englanniksi prepositioksi *from* 'jostakin'. Okell (1969; Sawada 1995: 154) kuvaa *-ka*-partikkelia käytettävän myös ilmaisemaan englanninkielisiä ilmauksia "*by a place*" 'paikan ääressä' ja "*near a place*" 'paikan lähellä'.

Partikkeleita *-kou* ja *-ka* käytetään myös ilmaisemaan aikaa. Burma-kiina-sanakirjassa (Mian Han Ci Dian 1990, Sawadan, 1995: 155, mukaan) *-ka*-partikkelin kuvaillaan ilmaisevan arkikielisessä puhetilanteessa mennyttä aikamuotoa. Toisaalta partikkelin kuvataan voivan myös yleisesti ilmaista paikkaa tai aikaa, jossa jotain tapahtuu (Burmese Dictionary 1991, Sawadan, 1995: 155, mukaan). Partikkelia *-kou* taas voidaan käyttää englannin preposition *in* 'sisällä' tavoin ajan- ja paikanilmauksissa (Mian Han Ci Dian 1990, Sawadan 1995: 155, mukaan).

Esittelen seuraavaksi lyhyesti myös muita partikkeleita, joita voisi jollain tavalla rinnastaa suomen kielen paikallissijasteemiin. Partikkelilla *-hmá* ilmaistaan paikkaa tai aikaa, jossa jotain tapahtuu (Cornyn 1944: 18). Burman kielen oppikirjassa (Mesher 2006: 105) partikkeli (kirjassa *-hma*) on käännetty englanniksi prepositioksi *in* 'sisällä' ja *at* 'lähellä, vieressä'. Partikkelin voidaan ajatella rinnastuvan suomen kielen inessiiviin ja adessiiviin (*kaupassa* ja *kauppaan*). Lisäksi burman kielessä on partikkeli *-nè*, jolla ilmaistaan välinefunktioita melko samoin tavoin kuin suomessa adessiivilla (Cornyn 1944: 19). Burman kielen oppikirjassa (Mesher 2006: 105) partikkeli (kirjassa *-hma*) on käännetty englanniksi *by as in* "*go by train*" 'jollakin, kuten mennä junalla'. Myös partikkelin *-nè* voidaan ajatella rinnastuvan adessiiviin välinefunktion merkityksessä.

3 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä alaluvussa esittelen aineistoni ja sen keräämiseen ja analysoimiseen käyttämäni tutkimusmenetelmät. Ensimmäisessä alaluvussa 3.1 esittelen aineiston eli osallistujat ja heidän suomen oppimisen taustansa pääpiirteet sekä tehtävät, joita he tekivät tässä tutkimuksessa. Toisessa alaluvussa 3.2 esittelen tarkemmin oppijoiden kielenoppimistaustaa avaamalla sitä, miten heille on tässä tutkimuksessa tarkasteltavia paikallissijoja opetettu. Viimeisessä alaluvussa 3.3 avaan aineiston keruumenetelmän sekä analyysimenetelmän eli sisällönanalyysin vaihe vaiheelta tutkimukseni näkökulmasta. Esittelen myös lyhyesti virheanalyysin tutkimusmenetelmää, jota käytän myös osalta aineiston analysoimisessa.

3.1 Aineisto ja sen rajaus

Tutkimukseni aineisto koostuu kuuden aikuisen burmankielisen suomenoppijan litteroidusta haastatteluaineistosta. Osallistujat osallistuivat Zoom-haastatteluun, jossa he tekivät suomen kielen paikallissijoihin liittyviä tehtäviä sekä perustelivat suullisesti tehtävissään tekemät paikallissijavalintansa ja ajatusprosessinsa valinnan taustalla. Paikallissijatehtävien lisäksi haastatteluissa kysyttiin kysymyksiä opiskelijoiden osaamista kielistä ja niiden osaamistasosta osallistujien näkökulmasta. Tästä haastatteluaineistosta tein litteraatit, joiden sisältöä tarkastelen tässä tutkimuksessa.

Oppijat ovat opiskelleet suomea vieraana kielenä noin yhdeksän kuukauden ajan opettamallani suomen kurssilla ja ovat tutkimukseen osallistuessaan Eurooppalaisen kielitaidon viitekehyksen taitotasolla A2–B1 (ks. EVK). Oppijat opiskelevat kurssilla etäyhteyden välityksellä, videopuhelualustassa Zoomissa. Oppijoiden suomen kurssi on alkanut vuoden 2023 toukokuussa, josta lähtien oppitunteja on pidetty viikoittain noin neljä kertaa viikossa, jokaisen oppitunnin kestäen 75 minuuttia. Tämän lisäksi opiskelijoita on kannustettu opiskelemaan suomea myös vapaa-ajallaan, sillä tavoitteeseen, eli B1-kielitasolle, pääsyssä pelkät oppitunnit ja niiden aikana opiskelu eivät riitä.

Kurssi on aloitettu sillä oletuksella, ettei kukaan oppijoista osaa vielä suomea. Kurssilla on siis edetty nollataitotasolta ensin Eurooppalaisen kielitaidon viitekehyksen A1-tasolle, sitten A2-tasolle ja viimeiseksi B1-tasolle. Kurssi on jaettu neljään osaan: Ensimmäinen neljäsosa eli noin kaksi kuukautta käytetään A1-tason saavuttamiseen. Tällöin kurssin A1-osuudessa opetettavat aiheet ja kurssin arviointi pohjataan kielitaitotasolle A1. Seuraavat kaksi kuukautta käytetään siihen, että edetään A2-tasolle, ja jälleen kurssisuunnitelmat ja sen aiheet ovat pohjattu Eurooppalaisen viite-

kehyyksen kielitaidon A2-tasolle. Viimeiset kaksi neljäsosaa eli noin puolet kurssista käytetään taitojen kehittämiseen A2-tasolta B1-tasolle. Kurssin ulkopuolella oppijat ovat opiskelleet myös itsenäisesti, todennäköisesti toisistaan eroavalla tavalla. Jokaisella osallistujalla on tapahtunut siis myös kurssin ulkopuolista opiskelua, joka saattaa vaikuttaa myös tämän tutkimuksen tuloksiin.

Tutkimukseen osallistui yhteensä kuusi aikuista ensikieleltään burmankielistä suomenoppijaa, jotka ovat oman kurssini opiskelijoita ja joita olen itse opettanut. Pyysin kaikkia ensikieleltään burmankielisiä opiskelijoitani osallistumaan tutkimukseen, ja noin 15 opiskelijasta kuusi opiskelijaa halusi osallistua. Osallistujamäärän perusteella tein haastattelua varten kolme erityyppistä tehtävää, joissa jokaisessa on useampi kohta ja keskenään samantyyppistä paikallissijojen käyttöä. Tehtävätyyppeihin otin mallia Määtän (2016) tutkimuksesta, jossa samantyyppisillä tehtävillä testattiin ruotsinkielisten suomenoppijoiden paikallissijojen käyttöä ja heidän perustelujaan sijavalinnoissa. Erona Määtän (2016) tutkimukseen on kuitenkin se, että hänen tutkimuksessaan opiskelijat olivat yliopistotason suomen opiskelijoita, jolloin omissa tehtävissäni esimerkiksi sanasto on Määtän tutkimuksen tehtävien sanastoa helpompaa.

Tehtäviä (ks. liite 1) laatiessani yritin valita niihin helppoa sanastoa, jotta osallistujien keskittyminen kohdistuu nimenomaan paikansijanvalintaan. Tehtävissä on lisäksi sisäinen logiikka: Ensimmäisessä tehtävässä paikansijojen käyttö keskittyy niiden fyysisen liikkeen merkitykseen. Toisessa tehtävässä paikansijojen käyttö on abstraktimpaa ja tiettyjen sääntöjen ja suomen kielen paikallissijojen logiikan hallitsemista vaativaa. Kolmannessa tehtävässä paikansijojen käyttö on samankaltaista kuin toisessa tehtävässä, mutta vaikeustasoa nostaa tehtävässä vaadittava kokonaisten lauseiden muodostaminen. Valitsin ensimmäiseen tehtävään tyypillisiä liikettä ilmaisevia paikallissijoja sisältäviä rakenteita, kuten *mennä-*, *tulla-* ja *käydä-*verbit, joista viimeinen tosin vaatii myös säännön muistamista tai suomen logiikan ymmärtämistä eli jo aiemmin mainitun *käydä-*verbin inessiivitäydennyksen muistamista. Toiseen ja kolmanteen tehtävään taas valitsin joitakin suomen kielelle olennaisia rakenteita, kuten ajanilmauksia, rektioita sekä adessiivin välinekäyttöä. Tarkoituksena oli testata jokaisen paikallissijan osaamista niin, että jokainen paikallissija olisi ollut edes yhdessä tehtäväkohdan virkkeistä haluttu kohdekielinen ilmaus eli niin sanottu oikea vastaus. Kuitenkin lopullisesta tehtäväpaketista jäi puuttumaan allatiivin kohdekielinen käyttö.

Erilaisten paikansijan käytön kategorioiden lisäksi tehtävät erosivat toisistaan myös tehtävänannoltaan. Ensimmäisessä, eli fyysisiä paikansijan merkityksiä sisältävässä, tehtävässä osallistujan täytyi valita yksi paikallissija annetuista vaihtoehdoista annetussa virkekontekstissa (*Huomenna menen kauppaan / kaupalle / kaupassa*). Toisessa tehtävätyypissä, eli paikansijojen abstraktia käyttöä sisältävissä tehtäväkohdissa, osallistujan tuli taivuttaa määrätty sana paikallissijassa anne-

tussa virkekontekstissa (*Tykkään paljon KAHVI*). Kolmannessa tehtävätyypissä, joka oli toisen tehtävätyypin kanssa paikansijojen käytön kannalta melko samanlainen, osallistujan tuli kääntää suomeksi englanninkielinen virke, jossa oli jokin paikallissijailmaus (*Do you pay with cash or card? 'Maksatko kortilla vai käteisellä?'*). Viimeisessä tehtävässä osallistujan täytyi siis ensin löytää paikallissijaa vaativa ilmaus ja sen jälkeen osata käyttää oikeaa paikallissijaa.

Tehtävien teon lisäksi osallistujien tuli perustella sijavalintansa suullisesti englanniksi tai suomeksi. Tässä tutkimuksessa tarkastelen siis paikallissijavalintojen lisäksi osallistujien perusteluja paikallissijavalintojen taustalla. Pääosassa ei siis ole pelkästään osallistujien paikallissijavalinnat ja niiden osuvuus, vaan myös ajatusprosessi valinnan taustalla. Jokaisessa tehtävänannossa oli itse paikallissijatehtävän ohjeiden lisäksi pyyntö perustella, miksi osallistuja valitsi kyseisen paikallissijan. Koska haastattelu oli suullinen ja ajatusprosessi tapahtui samaan aikaan kuin tehtävää tehtiin, myös haastattelijan eli minun oli mahdollista kysyä tarkentavia kysymyksiä perusteluihin liittyen.

3.2 Paikallissijojen opettaminen

Tässä alaluvussa käsittelen sitä, miten tutkimukseen osallistuneille oppijoille on opetettu paikallissijoja jo mainitsemani kurssilla, jossa olen ollut heidän opettajansa. Koska oppijat ovat osallistuneet tälle kurssille niin, että olemme aloittaneet opinnot nolatasolta, on todennäköistä, että olen ollut suurimman osan ainoa suomen kielen opettaja. Tällöin tiedän siis tarkalleen, miten heille on opetettu paikallissijoja kurssin oppitunneilla. Tarkastelen ja erittelen siis seuraavaksi sitä, missä vaiheessa suomen opintoja paikallissijoja on käyty läpi ja miten niitä on opetettu.

Ensimmäisen kerran inessiiviä on käsitelty jo aivan opetusten ensimmäisillä viikoilla, jolloin käsiteltiin kodin ja asumisen aihepiiriä. Inessiiviä käsiteltiin englannin *there is* -rakenteen kautta (*there is a bed in the bedroom* 'makuuhuoneessa on sänky'). Tässä vaiheessa inessiivin muodostaminen opetettiin yksinkertaistetusti eli lisäämällä päätte *-ssa* sanan loppuun. Selityksenä inessiivin merkityksestä on ollut vahvasti mukana englannin kieli ja *in*-prepositio, jonka avulla perustellaan merkitystä (*keittiössä* 'in the kitchen'). Opinnoissa hyvin pian inessiivin fyysisen tilan käytön jälkeen on opetettu myös inessiivin käyttö verbin *käydä* kanssa. Tällöin opetusmateriaalissa on annettu esimerkkejä erilaisista paikoista, joissa suomen kielessä käydään (*käydä suihkussa, käydä kaupassa, käydä lääkärissä*). Tällöin on annettu myös esimerkkejä, joissa inessiivin sijasta käytetäänkin adessiivia (*käydä salilla, käydä lenkillä*).

Opintojen alussa paikallissijojen käyttöä näkyy myös ajanilmauksissa ja niiden opettamisessa. Tällöin olemme käyneet läpi ilmauksia, kuten *ensi viikolla*, *aamulla*, *tässä kuussa* ja *neljältä*. Tässäkään vaiheessa paikallissijoista ei kuitenkaan ole vielä puhuttu tarkemmin: ilmaukset opetetaan kokonaisuuksina, ja niitä perustellaan niin, että näin Suomessa ilmaistaan kyseinen opetettava ajanilmaus. Opettaessani olen kuitenkin käyttänyt myös englanninkielisiä käännöksiä apunani opettaessa (*tällä viikolla* 'this week'). Joskus olen myös korostanut merkitystä lisäämällä englannin kielen kannalta turhan preposition (*in this week*), sillä olen ajatellut sen auttavan suomenkielisen ilmauksen merkityksen ymmärtämistä ja ilmauksen mieleen jäämistä. Kurssilla vapaa-ajan teemaan siirtyessä, opitaan myös ilmaisemaan, kuinka usein jotain tapahtuu. Tällöin siis käytetään sanaa *kerran* sekä inessiiviä (*kerran päivässä*, *kerran viikossa*, *kaksi kertaa vuodessa*). Tällöin olen käyttänyt merkitystä opettaessani joskus korostaen turhaa *in*-prepositiota (*once in a day*), jolloin olen kuitenkin myös tehnyt selväksi, että englannissa sitä ei tarvita (*kerran päivässä* 'once a day'). Ennen paikansijojen fyysisen käytön opettamista myös adessiivin välinekäyttö on tullut opiskelijoille implisiittisesti tutuksi fraasin *käteisellä vai kortilla* kautta. Fraasi *kuulostaa hyvältä* on myös implisiittisesti toistunut kurssilla paljon ennen sen varsinaista eksplisiittistä opettamista ja paljon myös sen jälkeen opettajan puheessa. Lisäksi myös *tykätä*-verbin ja elatiivin rektio (*tykkään jäätelöstä*) on käyty läpi ennen paikallissijojen varsinaista opettamista.

Jo noin kuukauden päästä siitä, kun opinnot on aloitettu, käydään ensimmäistä kertaa läpi paikallissijat eksplisiittisesti, niiden fyysisiä merkityksiä painottaen. Tässä vaiheessa opetusmateriaaleissa on ollut jo näkyvissä paikallissijojen fyysistä käyttöä (*menen kauppaan*), mutta sääntöjä niiden käyttöön ei ole vielä opetettu. Tämän ryhmän kanssa olen käynyt paikallissijat läpi ensimmäistä kertaa hyvin deduktiivisesti: olen esitellyt säännöt paikallissijojen käyttöön liittyen, ja sen jälkeen olemme harjoitelleet paikallissijojen käyttöä. Säännöt on esitelty materiaalin perusteella, jossa kuvataan kolmella sivulla kaikki kuusi paikallissijaa: niiden fyysisiin tiloihin liittyvä käyttö ensin ja sen jälkeen mahdolliset muut käyttötilanteet, kuten esimerkiksi adessiivin avulla ilmaistava omistaminen (*minulla on*) ja esineen välinekäyttö (*ajan autolla*) sekä elatiivin ja ablatiivin yleiset rektiokäytöt (*pidän jäätelöstä*, *kuulostaa hyvältä*). Materiaalin kuvituskuviissa on käytetty talon kuvia sekä ihmistä ja nuolia, joilla ilmaistaan liikettä taloon tai talosta pois. Seuraavaksi esittelen tämän materiaalin hieman tarkemmin, sillä olen käyttänyt tätä samaa materiaalia läpi kurssin havainnollistamaan paikallissijojen käyttöä, ja koen sen siksi olevan merkityksellisessä asemassa osallistujien paikansijojen oppimisessa. Tekijänoikeussyistä olen tehnyt taulukon materiaalin tekstisisällöstä (ks. taulukko 2).

Taulukko 2. Paikallissijojen opettamiseen käytetyn materiaalin tekstisisältö

Interior	Exterior
<p>SSA – INESSIVE KPT: WEAK Talo + ssa = in the house → Physically in the house Where? <i>Missä olet? Olen koulussa.</i></p>	<p>LLA – ADESSIVE KPT: WEAK Talo + lla = At the house → At the house, but not inside it + I have -structure On top of something → pöytä + llä Instrument → auto + lla Some placements in time → aamu + lla, kesä + llä Where? <i>Ajan autolla.</i></p>
Interior	Exterior
<p>STA – ELATIVE KPT: WEAK Talo + sta = From the house → Coming from the inside of the house + Verbs + rection → pitää, puhua, nauttia From? About? <i>Puhun usein minun söpöstä kissasta.</i></p>	<p>LTA – ABLATIVE KPT: WEAK Talo + lta = From the house → Coming from the outside of the house + Verbs + rection → maistua, näyttää, kuulostaa From? About? <i>Tämä kakku maistuu makealta.</i></p>
Interior	Exterior
<p>Vn – ILLATIVE KPT: STRONG Talo + on = To the house → Going to the inside of the house !! 3 different endings !! hVn → Short nouns → maa + han Vn → other nouns → koulu + un seen → s-ending nouns → hampaa + seen To? Matkustamme Amerikkaan!</p>	<p>LLE – ALLATIVE KPT: WEAK Talo + lle = To the house → Going to the outside of the house + For someone -structure To? <i>Onko tämä lahja minulle?</i></p>

Yllä olevasta taulukosta on näkyvissä materiaalissa käytetty englannin kielen vahva tuki. Paikallissijat, niiden sisäisyys tai ulkoisuus sekä taloon liitettyjen päätteiden englanninkielinen vastine ovat

materiaalissa englanniksi. Lisäksi +-merkin jälkeiset muut sijan käyttöyhteydet sekä kysymykset, joilla paikallissijan merkitystä selitetään, ovat materiaalissa englanniksi. Vain esimerkkikäyttötilanteet (”*Matkustamme Amerikkaan!*”) on kirjoitettu pelkällä suomen kielellä.

Materiaalissa kaikille paikallissijoille on annettu jokin englanninkielinen prepositiovastine. Paikallissijat on kaikki liitetty samaan sanaan *talo*, ja nämä paikallissijalliset ilmaukset on käännetty englanniksi. Käännöksen lisäksi paikallissijoista on myös pidempi englanninkielinen selite (kuten inessiivi *talossa* ”*Physically in the house*”). Näissä selitteissä on käytetty englannin kielen prepositioita sekä sanoja kuten *inside*, *outside* ja *physically*. Fyysisten tilojen lisäksi paikallissijoista on myös mainittu niiden muista käyttötarkoituksista, kuten tiettyjen rakenteiden vaatimista paikallissijoista (*I have structure* eli *minulla on -rakenne*) tai rektioista (*pitää* ja elatiivi, *maistua* ja ablatiivi). Tämä materiaali vaatii tuekseen opettajan selityksen, sillä muuten se ei välttämättä ole oppijalle kovin selkeästi ymmärrettävä. Olen itse opettaessani ja selityksissäni myös hyödyntänyt materiaalin tavoin englannin kielen prepositioita selittämään suomen paikallissijasysteemin merkitystä. Kuten taulukosta 2 kuitenkin on huomattavissa, esimerkiksi elatiivin ja ablatiivin sekä illatiivin ja allatiivin merkitystä selittävä prepositio on sama. Tällöin merkityseroa niiden välille täytyy tehdä myös sanoilla *inside* ja *outside*. Inessiivin ja adessiivin merkityksille on kuitenkin tarjolla eri prepositiot *in* ja *at*, jolloin niiden selittämiseen olen voinut käyttää vähemmän aikaa niiden selkeyden vuoksi.

Paikallissijojen muita käyttötarkoituksia tällä kurssilla on tullut myös eri aiheiteemojen ohessa. Esimerkiksi matkustamiseen liittyvissä teemoissa on keskitytty adessiivin instrumenttikäyttöön kulkuneuvoilla kulkiessa. Tällöin myös instrumenttikäyttöä on perusteltu englanninkielisen *by*-preposition avulla (*junalla* ’by train’). Matkustamisteemassa myös on kerrattu ainakin implisiittisesti paikallissijojen merkitystä fyysisissä paikoissa liikkeessa. Sairastamisteeman yhteydessä taas on käsitelty illatiivia *sattua*-verbin yhteydessä (*käteen sattuu*). Ulkonäköön ja itsestä kertomiseen liittyvässä teemassa on kerrattu vielä ablatiivin ja *näyttää*-verbin rektiota (*Miltä sinä näytät?*). Nämä samat teemat toistuvat kurssilla syklisesti neljä kertaa. Teeman toistuessa usein myös paikallissijojen käyttö kertaautuu.

3.3 Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmä

Tässä alaluvussa käsittelen tutkimuksen aineistonkeruun sekä analyysin menetelmät. Jokainen osallistuja on tehnyt yksin haastattelijan kanssa tehtäviä paikansijanvalintaan liittyen (ks. liite 1). Tehtävien tekemisen jälkeen osallistujille on annettu vielä aikaa käydä vastaukset läpi ja muuttaa vastauk-

siaan haluamallaan tavalla. Haastatteluaineisto on videoitu Zoomin nauhoitusominaisuudella, joka tallentaa näyttökuvaa tapahtuvasta kokouksesta. Haastattelujen jälkeen olen litteroinut videoidun haastattelumateriaalin sisällön tekstimuotoon. Haastattelujen keskustelut on litteroitu karkeasti, ja haastatteluja oli yhteensä noin 156 minuutin edestä, jolloin yksi haastattelu kesti keskimäärin noin 26 minuuttia. Analyysi on lähtenyt liikkeelle aineistosta, jota olen tarkastellut sisällönanalyttisin periaattein. Olen noudattanut pääpiirteittäin Tuomen ja Sarajärven (2018: 78) kuvausta laadullisen tutkimuksen toteuttamisesta: aineiston läpikäyminen merkiten kiinnostavat kohdat tutkimusta ajatellen, kiinnostavien kohtien kerääminen yhteen ja niiden erilleen siirtäminen muusta aineistosta ja lopuksi kiinnostavien kohtien teemoittelu. Litteroin ensin haastattelut kokonaisuudessaan tekstiksi, minkä jälkeen kävin litteraatit läpi ja poimin sieltä kaikki kohdat, joissa joko valitaan paikallissija tai perustellaan paikallissijan valintaa (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018: 78). Tämän jälkeen aloin tarkastelemaan saatuja perusteluja ja luokittelemaan (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018: 79) niitä aineistosta esiin nousseisiin luokkiin.

Aineistosta selvästi nousi esiin kaksi luokkaa eli pääryhmää: paikansijan perustelu englannin kielen avulla sekä paikansijan perustelu burman kielen avulla. Nämä pääryhmät jaottelin sen perusteella, että englannin kieleen tukeutuvissa perusteluissa burman kieltä ei mainittu lainkaan ja burman kieleen tukeutuvissa taas burman kieli erityisesti mainittiin. Pääryhmät jakautuvat vielä pienempiin alalukuihin valittujen paikallissijojen mukaisesti ja perustelujen tyyppin mukaan. Perustelujen pituudessa ja laaduissa on suuria eroja, sillä jotkin perustelut saattavat lyhyimmillään olla vain pelkällä englanninkielisen preposition avulla tehty käännös fraasista, mutta pisimmiltään myös pitkän ajatusprosessin sanoittaminen. Englannin kieltä apuna käyttävä luokka voidaan tarkemmin tyypitellä niin, että siellä on sääntöjen avulla perustelemista, käännöksenomaista perustelemista sekä intuition eli jonkin tunteen kannalta perustelemista (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018: 79).

Tässä tutkimuksessa tarkastelen jokaista aineistosta löytyvää paikansijan valintaa ja perustelua. Tästä syystä tutkimuksessa on myös näkyvissä kaikki valinnat ja niiden perustelut litteraatin muodossa. Esimerkkilitteraatteihin on merkitty keskustelun sisällön lisäksi päällekkäispuhunta (hakasulku ”[” merkitsee päällekkäispuhunnan alkua), tauot (lyhyt tauko ”(,)” ja pitkä tauko ”(.))” sekä kysymysfunktio (“?”). Tässä litteraatissa lyhyellä tauolla tarkoitetaan korkeintaan sekunnin mitausta taukoa, joka on kuitenkin selkeä katkos puheessa. Pitkällä tauolla taas merkitään taukoa, joka kestää pidempään kuin sekunnin, jolloin puhe pysähtyy täysin pidemmäksi aikaa. Litteraateista olen poistanut joitakin pätkiä osallistujan pohdinnasta tai osallistujan ja minun välisestä varmistus-tyyppisistä tilanteista. Tällä olen pyrkinyt tiivistämään esimerkkejä sekä poistamaan muun kuin valinnalle ja perusteluille oleellisen sisällön. Tällöin poistettua osuutta merkitään kolmella yhdys-

merkillä (---). Tässä on kaksi esimerkkiä tutkimuksessa esiintyvistä litteroiduista aineistoesimerkeistä:

Esimerkki (1), tehtävä 1E, Billie

B: tulen (.) tulen kirjastosta

B: I think it means from a place

Esimerkki (2), tehtävä 1E, Charlie

C: tulen ää (,) kirjastosta

C: aa (,) umm (,) like is I'm coming from

(,) umm coming from so it's from the

place or STA from the library so STA

Jokaisessa esimerkissä on siis myös nähtävillä, kuka vastaa ja mihin tehtävään. Esimerkeissä näkyvässä oleva T-kirjain tarkoittaa tutkijaa ja kirjain A, B, C, D, E tai F osallistujan koodinimen ensimmäistä kirjainta. Osallistujille on annettu koodinimet, joiden alkukirjaimet perustuvat aakkosten ensimmäiseen kuuteen kirjaimen: Alex, Billie, Charlie, Dana, Erin ja Flynn. Nimet ovat sukupuoli-neutraaleja, sillä osallistujien sukupuolia ei ole tässä tutkimuksessa kysytty, eivätkä ne ole oleellisia tutkimuksen tulosten kannalta. Tehtävännumero ilmaistaan esimerkin otsikossa (esimerkiksi tehtävä 1E), jolloin numero tarkoittaa tehtävän numeroa 1–3 ja kirjain tehtäväkohtaa kyseisen tehtävän sisällä. Tekstiesimerkeissä on myös lihavoituja kohtia, joilla olen merkinnyt analyysille olennaisia kohtia pitkäköistä esimerkeistä.

Analyysiluvut on siis jaettu jo aiemmin mainitsemani tavalla eli kahteen pääluokkaan: englanti perustelujen apuna sekä burman kieli perustelujen apuna. Luvuissa sisäinen järjestys määräytyy eri alaluvuissa eri tavoin. *Englanti perustelujen apuna* -luvussa tarkastelen jokaista paikallissijaa kerrallaan. Paikallissijalukujen sisäinen järjestys menee pääpiirteittäin seuraavasti: tarkastelen ensin ajatusprosessia tai sääntöjä kuvaavia perusteluja, jolloin tarkastelen osallistujakohtaisesti tai tehtäväkohtaisesti osallistujien vastauksia. Pitkäköiden ajatusprosessia kuvaavien perustelujen sekä sääntöperustelujen jälkeen tarkastelen samaa paikansijavalintaa kuvaavia käännöksenomaisia perusteluja. Näitä perusteluja tarkastelen tehtäväkohdittain, jolloin siis vertaan useamman osallistujan vertailuja keskenään. Siirryn jokaisessa paikallissijaa käsittelevässä alaluvussa siis pidemmistä perusteluista

lyhyempiin. Jos osallistuja on pohtinut kahden eri paikansijan välillä yhdessä tehtäväkohdassa, perustelu on sen paikansijan alla, johon osallistuja on lopulta päätenyt. *Burman kieli perustelujen apuna* -luvussa sisäinen järjestys etenee samoin tavoin, mutta valintoja ja perusteluja on huomattavasti vähemmän.

Perustelujen lisäksi haluan myös tarkastella paikansijavalintojen onnistuneisuutta, sillä yhdessä valinnan kohdekielen normien mukaisuus sekä perustelu voivat kertoa, miten paikansijojen hahmottaminen oikeastaan toimii. Joskus esimerkiksi paikansija on valittu kohdekielen mukaisesti, mutta perustelu ei vastaakaan kohdekielen logiikkaa. Toisaalta joskus perustelun logiikka on täysin oikeanlaista, mutta paikansijan muoto ja merkitys ovat voineet mennä sekaisin, jolloin paikansijaa ei ole käytetty onnistuneesti, vaikka kielenoppija ymmärtääkin kohdekielen logiikan. Analyysin ensimmäinen pääluku keskittyykin määrälliseen tarkasteluun siitä, kuinka onnistunutta paikansijojen valinta on ollut.

Määrällisessä analyysiluvussa teen virheanalyyttistä tarkastelua paikallissijojen käytön onnistuneisuudesta. Aiempaa tutkimusta kielenoppimisesta virheanalyyttistä tai kontrastiivista analyysitapaa käyttäen ovat tehneet muun muassa Korhonen (2013), Kaivapalu (2005) ja Dufva (1992). Paikallissijojen tutkimusta virheanalyttisestä tai kontrastiivisen analyysin näkökulmasta on tehnyt Määttä (2016 ja 2011). Virheanalyysillä voidaan nähdä olevan ainakin kaksi hyötyä: kielenoppimisprosessin tutkiminen sekä korjausliikkeen, kuten esimerkiksi opetuksen muuttamisen, tarpeen selvittäminen. Kielenoppimisprosessia tutkimalla eli esimerkiksi tässä tapauksessa virheitä tarkastelemalla, voimme myös pohtia sitä, mitä opetuksessa tulisi mahdollisesti muuttaa. (Corder 1981: 45.) Tässä tutkimuksessa voin virheanalyysiä tekemällä tarkastella konkreettisten lukujen avulla onnistumisia sijanvalinnassa ja saada tuloksia myös omasta opetuksestani samalla. Yhdistämällä myös perustelut sijanvalintoihin, saan vielä tarkempaa tietoa opiskelijoiden tasosta ja mahdollisista korjattavista asioista omassa opetuksessani.

Virheanalyysin voidaan ajatella koostuvan seuraavista vaiheista: määritteleminen, tunnistaminen, kuvaaminen, luokittelu, selittäminen ja arviointi. Aivan aluksi on siis määriteltävä, mikä on virhe, jolloin täytyy myös tarkastella virhettä sen kontekstissa. (Korhonen 2013: 54.) Tutkimuksessani olen määritellyt virheeksi muun kuin kohdekielisen paikansijan käytön. Virheeksi en ole määritellyt sitä, jos kohdekielinen paikansija on valittu, mutta perustelu on ollut muu kuin kohdekielen logiikan mukainen. Olen siis tehnyt rajanvedon siihen, että jos jokin muu kuin oletettu paikansija valitaan, se on virhe. Laadullisessa luvussa olen sitten tarkastellut myös perusteluja ja muuta kuin pelkkää sijavalintaa. Tunnistamisen ja kuvaamisen vaiheessa määritelmän mukaan tunnistetut virheet luokitellaan. Virheiden tulkinta ei yleensä ole kovin yksiselitteistä (esim. Dufva 1992 ja Corder 1981),

mutta perinteisesti virheet on luokiteltu yksinkertaistetusti kolmenlaisiin virheisiin: oppijan kieli-
taustasta johtuvat, kohdekielen systeemistä johtuvat sekä opetuksesta johtuvat virheet. (Korhonen
2013: 54.) Tutkimuksessani en erittele tarkemmin virheiden syytä, mutta todennäköisesti virheille voi
löytää syitä jokaisesta kolmesta ryhmästä. Viimeisenä vaiheena on vielä virheen merkityksen arvi-
ointi suhteessa kommunikaation onnistumiseen, ja esimerkiksi opetuksessa sen pohtiminen, palve-
leeko virheiden tarkasteleminen sen hetken oppimistavoitteita (Korhonen 2013: 54). Tätä tarkastelen
analyysini laadullisessa osiossa.

4 ANALYYSI

Tässä luvussa käsittelen analyysin tuloksia sekä määrällisesti että laadullisesti. Tarkastelen paikallissijojen kohdekielenmukaisia ja -vastaisia valintoja sekä niihin liittyviä perusteluja. Alaluvussa 4.1 teen määrällistä tarkastelua sekä virheanalyysiä vastausten kohdekielisyydestä. Määrällinen tarkastelu tarjoaa konkreettisen kuvan osallistujien tekemistä paikallissijavalinnoista, mutta tällä tarkastelutavalla jää näkymättömäksi syy sijankäytön taustalla. Esimerkiksi osallistuja voi saada paikallissijan kohdekielen mukaisesti oikein vain arvaamalla, jolloin perustelu saattaa paljastaa sen, ettei paikallissijan valinnassa ole takana mitään kohdekielenmukaista logiikkaa. Tästä syystä määrällistä analyysiä luettaessa on hyvä pitää mielessä, että kaikki tulokset eivät välttämättä ole perustelujen kannalta tulkittavina onnistuneeksi paikallissijan käytöksi.

Määrällisen ja virheanalyttisen tarkastelun jälkeen siirryn tarkastelemaan paikallissijavalintoihin liittyviä perusteluja. Aineistosta nousee esiin kaksi selvää kategoriaa, joihin osallistujien paikallissijavalintojen perustelut voidaan jakaa: englannin kielen käyttäminen perustelujen apuna sekä burman kielen käyttäminen perustelujen apuna. Alaluvussa 4.2 käsittelen englannin kielen käyttöä perusteluiden tukena ja alaluvussa 4.3 burman kielen käyttöä perusteluiden tukena. Käsittelen paikallissijavalintoja myös osallistujien eroavaisuuksien näkökulmasta, sillä osallistujilla oli suuria keskinäisiä eroja perusteluissaan. Alaluku 4.2 on sisällöltään huomattavasti alalukua 4.3 pidempi, sillä englannin kieltä on käytetty perusteluissa enemmän kuin burman kieltä.

4.1 Määrällinen analyysi ja virheanalyysi

Tässä alaluvussa tarkastelen osallistujien paikallissijojen valintaa määrällisesti. Olen muodostanut paikallissijavalinnoista neljä taulukkoa. Ensimmäisessä taulukossa (taulukko 3) ja ensimmäiseksi tässä luvussa tarkastelen kaikkien tehtäväkohtien valintojen tuloksia eli sitä, mitä paikansijojia on ylipäätään valittu ja kuinka onnistuneesti. Seuraavaksi tarkastelen vastauksia tehtäväkohtaisesti (taulukot 4, 5 ja 6) ja analysoin, mitä paikallissijojia osallistujat ovat valinneet sekä mitkä vastauksista ovat olleet kohdekielen mukaisia.

Taulukossa 3 kuvataan paikansijojen valintojen määriä kaikissa tehtävissä yhteensä. Ensimmäisessä sarakkeessa on ilmoitettu valittu paikansija, jota tarkastellaan. Toisessa sarakkeessa (*Valittu määrä yhteensä (joista virheellisiä valintoja)*) kuvataan ensimmäisellä luvulla kaikkia kysei-

sen paikansijojen valintoja ja suluissa olevalla numerolla kaikista valinnoista virheellisten valintojen määrää. Esimerkiksi adessiivi on valittu yhteensä tehtävissä sijaksi 43 kertaa, ja näistä kerroista viisi on ollut virheellisiä valintoja. Seuraavassa eli kolmannessa sarakkeessa (*Kohdekielisen vastauksen määrä*) kuvataan sitä määrää, joka valitun määrän yhteensä tulisi olla, jos jokainen osallistuja olisi käyttänyt kyseistä sijaa tehtävissä kohdekielen mukaisesti eli valinnut oikean sijamuodon. Jos siis adessiivi olisi valittu yhteensä 48 kertaa ilman yhtäkään virheellistä valintaa, olisi onnistumisprosentti 100 %. Viimeisessä sarakkeessa onkin laskettu jokaisen sijan käytön onnistumisprosentti vähentämällä ensin yhteensä valitusta määrästä virheellisten valintojen määrä ja jakamalla tämä saatu erotus kohdekielisen vastauksen määrällä.

Taulukko 3. Paikansijojen valinta ja käytön onnistumisprosentti kaikissa tehtävissä.

Valittu paikan- sija	Valittu määrä yhteensä (joista virheellisiä valin- toja)	Kohdekielisen vastauk- sen määrä yhteensä	Onnistumisprosentti
Adessiivi	43 (5)	48	79 %
Elatiivi	10 (1)	12	75 %
Illatiivi	12 (5)	12	58 %
Ablatiivi	9 (2)	12	58 %
Inessiivi	17 (7)	18	56 %
Allatiivi	3 (3)	0	0

Taulukosta voidaan laskea paikansijojen onnistumisprosentti kaikissa tutkimuksen tehtävissä jakamalla kaikkien tehtäväkohtien määrän eli 102:n oikeiden valittujen vastausten määrällä eli 71:llä, jolloin vastaukseksi saadaan noin 70 %. Tarkastelen seuraavaksi taulukon mukaisesti paikansijojen onnistunutta valintaa käsittelemällä paikansijoja niiden onnistumisprosentin suuruuden mukaisessa järjestyksessä. Taulukosta 3 voidaan nähdä, että adessiivi on valittu paikallissijaksi yhteensä 43 tapauksessa, joista viisi valintaa on virheellisiä. Tehtävissä adessiivi olisi ollut oikea vastaus yhteensä 48 tapauksessa. Tällöin voidaan laskea adessiivin käytön onnistumisprosentti jakamalla adessiivin

oikein valittu määrä eli 43 kohdekielisen vastauksen määrällä eli 48:lla. Onnistumisprosentiksi saadaan noin 79 %. Elatiivi on valittu paikallissijaksi 10 tapauksessa, joista virheellisiä valintoja on vain yksi. Elatiivi olisi ollut kohdekielinen vastaus yhteensä 12 tapauksessa, ja onnistumisprosentiksi elatiivin käyttämiseen saadaan 75 %. Illatiivi on valittu paikallissijaksi 12 tapauksessa, joista virheellisiä illatiivin valintoja on 5. Illatiivi olisi ollut kohdekielinen vastaus yhteensä 12 tapauksessa, jolloin onnistumisprosentiksi saadaan noin 58 %. Ablatiivi on valittu paikallissijaksi 9 tapauksessa, joista virheellisiä valintoja on kaksi. Ablatiivi olisi ollut kohdekielinen vastaus yhteensä 12 tapauksessa, ja onnistumisprosentiksi elatiivin käyttämiseen saadaan noin 58 %. Inessiivi on valittu paikallissijaksi 17 tapauksessa, joista virheellisiä valintoja on 7. Inessiivi olisi ollut kohdekielinen vastaus yhteensä 18 tapauksessa, jolloin onnistumisprosentiksi saadaan noin 56 %. Allatiivi on valittu paikallissijaksi 3 tapauksessa, joista kaikki ovat virheellisiä valintoja, sillä allatiivi ei ollut kohdekielinen oikea vastaus yhdessäkään tehtävässä. Tehtävässä 1, kohdassa A, oikeaksi vastaukseksi olisi voinut lukeutua myös allatiivi (*Huomenna menen kaupalle*), mutta kukaan ei ollut valinnut tehtävään allatiivia. Paikallissijojen onnistunut käyttö on siis prosentteittain: adessiivi 79 %, elatiivi 75 %, illatiivi ja ablatiivi 58 % ja inessiivi 56 %.

Taulukoissa 4, 5 ja 6 kuvataan erillisissä tehtävissä tehtyjä sijanvalintoja. Taulukoissa numeroilla kuvataan sitä, kuinka moni osallistuja kuudesta on valinnut minkäkin paikallissijan kyseisessä tehtäväkohdassa. Lihavoidut numerot tarkoittavat sitä, kuinka moni on valinnut kohdekielen mukaisen paikallissijan kyseisessä tehtävässä. Jos taulukossa on siis esimerkiksi lihavoituna numero 6, kaikki ovat tehneet kohdekielisen valinnan paikallissijatehtävässä. Jos taas lihavoituna on numero 3, vain puolet ovat tehneet kohdekielisen valinnan tehtäväkohdassa. Seuraavaksi esittelen taulukoita eri paikallissijojen osilta eri tehtävissä, ja lasken onnistumisprosentteja paikallissijojen käytössä. Luetelen paikallissijat siinä järjestyksessä, jossa eniten valittu paikallissija on ensimmäisenä ja vähiten valittu on viimeisenä. Tämän jälkeen esittelen paikallissijat myös onnistumisprosenttien mukaisessa järjestyksessä.

Taulukko 4. Tehtävä 1: Valitse oikea paikallissija vaihtoehdoista. Perustele valintasi. / Choose the correct local case from the options. Give reasons for your choice.

	Iness.	Elat.	Illat.	Adess.	Ablat.	Allat.
A. Huomenna menen kauppaan / kaupalle / kaupassa.			6			
B. Olen aina halunnut käydä Japaniin / Japanissa / Japanista.	2	1	3			
C. Asuin lapsena Tampereelle / Tampereessa / Tampereella.	2			4		
D. Olen koululta / koululla / koululle.				4	1	1
E. Tulen kirjastosta / kirjastossa / kirjastolla.		6				
F. Eilen kävin museosta / museoon / museossa.	5		1			
G. Lähdän kotiin Tuulilta / Tuulilla / Tuulille.				1	3	2

Taulukossa 4 on kuvattu tehtävän 1 paikallissijavalintoja. Tehtävän A-kohdassa jokainen on valinnut kohdekielisen paikallissijan eli illatiivin (*Huomenna menen kauppaan*). Myös kohdassa E jokainen on osannut valita paikallissijaksi elatiivin eli kohdekielisen sijan (*Tulen kirjastosta*). Näissä kohdissa paikallissijan merkitys on hyvin konkreettista liikettä ilmaiseva. Inessiivin ja *käydä*-verbin käytössä taas on nähtävissä tulosten perusteella vaihtelua: Kohdassa B vain kaksi on valinnut kohdekielisen paikallissijan eli inessiivin *käydä*-verbin kanssa käytettäväksi, ja enemmistö on valinnut paikallissijaksi illatiivin, jolla yleensä ilmaistaan liikettä johonkin paikkaan tai maahan (*Olen aina halunnut käydä Japanissa vs. Menen Japaniin*). Kohdassa F kohdekielenmukaisen inessiivin on valinnut taas jopa 5 osallistujaa (*Eilen kävin museossa*), ja vain yksi on valinnut illatiivin. Adessiivin käyttö (kohdat C ja D) on ollut melko onnistunutta: molemmissa kohdissa 4 osallistujaa on valinnut kohdekielisen sijan (*Asuin lapsena Tampereella ja Olen koululla*). Näistä ensimmäisessä eli asumiseen liittyvässä lauseessa on valittu virheellisesti myös inessiiviä, jolla yleensä ilmaistaan asumista

jossakin kaupungissa tai maassa (*Asun Helsingissä*). Ablatiivin käyttö on tuottanut kolmelle osallistujalle hankaluuksia kohdassa E (*Lähden kotiin Tuulilta*). Puolet osallistujista ovat valinneet oikean paikallissijan, mutta loput kolme ovat valinneet muiden ulkopaikallissijojen, eli adessiivin ja allatiivin, väliltä.

Tehtäväkohtaiset sijavalintojen onnistumisprosentit olen laskenut jakamalla oikeiden valintojen määrän koko osallistujamäärällä eli kuudella. Koko tehtävän onnistumisprosentti voidaan laskea keskiarvona eri kohtien onnistumisprosentista. Koko tehtävän 1 onnistumisprosentiksi ylipäätään voidaan laskea noin 71 %. Eri tehtäväkohdissa onnistuminen jakautuu näin: A- ja E-kohtien onnistumisprosentit ovat 100 %. F-kohdan onnistumisprosentiksi voidaan laskea noin 83 %. C- ja D-kohtien onnistumisprosentit ovat noin 67 %. G-kohdan onnistumisprosentti on 50 % ja eniten vaikeuksia tuottaneen B-kohdan onnistumisprosentti 33 %. Taulukosta voidaan laskea myös eri paikallissijojen käytön onnistumisprosentit niin, ettei huomioida saman sijan käyttöä toisessa kohdassa kohdekielisen normien vastaisesti. Näin laskien illatiivin ja elatiivin onnistumisprosentti tässä tehtävässä on 100 % (illatiivia käytettiin kuitenkin neljä kertaa ja elatiivia kerran virheellisesti toisissa tehtäväkohdissa), adessiivin noin 67 % (virheellistä käyttöä yksi kerta), inessiivin noin 58 % (virheellistä käyttöä kaksi kertaa), ablatiivin 50 % (virheellistä käyttöä yksi kerta) sekä allatiivin käyttö kolmessa kohdassa virheellisesti. Näiden onnistumisprosenttien perusteella voidaan todeta, että osallistujille helpoimmat tehtävät olivat sellaisia, joissa illatiivin ja elatiivin käytöllä ilmaistiin konkreettisesti paikkaan menemistä tai sieltä lähtemistä. Vaikeimmaksi kohdaksi osoittautuivat *käydä*-verbin vaatima inessiivi sekä ablatiivin käyttö.

Taulukossa 5 kuvataan tehtävän 2 paikallissijavalintoja. Tehtävän A- ja B-kohdissa kaikki osallistujat ovat valinneet kohdekielen mukaisen paikallissijan adessiivin (*Menetkö töihin bussilla?* ja *Lasi on pöydällä*). E-kohdassa (*Aamulla herään ja pesen hampaat*) 5 osallistujaa ja G-kohdassa (*Kesällä uin järvessä*) 4 osallistujaa kuudesta on valinnut myös adessiivin kohdekielen mukaisesti. Ablatiivin valinta on onnistunut D-kohdassa (*Kuulostaa hyvältä*) myös neljältä osallistujalta. Puolet osallistujista ovat vastanneet oikein kohtiin C elatiivin (*Tykkään paljon kahvista*) ja F inessiivin (*kaksi kertaa viikossa*). Tässä tehtävässä kuuden paikallissijan lisäksi on myös kategoria *Muu*, jolloin kategoriaan kuuluu muiden sijamuotojen kuin paikallissijojen valinta.

Taulukko 5. Tehtävä 2: Taivuta lihavoitu sana. Perustele taivutus. / Inflect the bolded word. Justify the inflection.

	Iness.	Elat.	Illat.	Adess.	Ablat.	Allat.	Muu
A. Menetkö töihin BUS SI?				6			
B. Lasi on PÖY TÄ.				6			
C. Tykkään paljon KA HVI.		3	1				2
D. Hienoa! Kuulostaa HY VÄ.					4		2
E. AAMU herään ja pesen hampaat.	1			5			
F. Kaksi kertaa VI IKKO pelaan jalkapalloa.	3			2			1
G. KESÄ uin järvessä.	2			4			

Tehtävän 2 kaikkien oikeiden paikallissijavalintojen onnistumisprosentti on noin 74 % eli noin 3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin tehtävässä 1. Eri tehtäväkohdissa onnistuminen jakautuu näin: A- ja B-kohtien onnistumisprosentti on 100 %. E-kohdan onnistumisprosentti on 83 %. D- ja G-kohtien osallistumisprosentti on noin 67 %. C- ja F-kohtien prosentti on 50 %. Paikallissijojen oikean valinnan onnistuminen taas jakautuu näin: Adessiivi on tässä tehtävässä ollut tehtäville onnistunein paikallissija, ja sen onnistumisprosentti on tehtävässä noin 88 % (minkä lisäksi on kaksi virheellistä käyttökertaa). Ablatiivin valinnan onnistumisprosentti on tässä tehtävässä noin 67 % (virheellistä käyttöä ei esiinny). Inessiivin ja elatiivin valinnan onnistumisprosentit ovat 50 % (inessiivin virheellistä käyttöä esiintyy kolmessa kohdassa). Allatiivia eikä illatiivia ei tässä tehtävässä ollut kohdekielisenä paikallissijavalintana, ja näistä vain illatiivia käytettiin tehtävässä kerran virheellisesti.

Taulukossa 6 kuvataan tehtävässä 3 tehtyjä paikallissijavalintoja. C-kohdassa 5 osallistujaa on valinnut kohdekielen mukaisen valinnan eli adessiivin (*junalla*). A-kohdassa 4 osallistujaa on valinnut myös kohdekielisen mukaisen adessiivin (*käteisellä* ja *kortilla*). B-kohta osoittautui kaikista tehtävistä vaikeimmaksi, sillä vain yksi vastasi siihen kohdekielisen illatiivin (*jalkaan sattuu*).

Taulukko 6. Tehtävä 3: Käännä lause suomeksi. Jokaisessa virkkeessä on jokin paikallissija. Perustele paikallissijavalintasi. / Translate the sentence in Finnish. In each sentence, there is some locative case. Justify your locative case selection.

	Iness.	Elat.	Illat.	Adess.	Ablat.	Allat.	Muu
A. Do you pay with cash or card?	1			4			1
B. My leg hurts.	1		1	3			1
C. I like to travel by train.				5	1		

Tehtävän 3 oikeiden paikallissijavalintojen onnistumisprosentti on noin 56 % eli noin 15 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin tehtävässä 1 ja jopa noin 18 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin tehtävässä 2. Adessiivin valinnan onnistumisprosentti tässä tehtävässä on 75 % ja illatiivin noin 17 %.

Määrällisten tulosten perusteella adessiivin ja elatiivin käyttö on tehtävissä onnistuneinta. Kaikissa tehtävissä adessiivin käytön onnistumisprosentti on 79 % ja elatiivin 75 %. Tehtävässä 1 elatiivin onnistumisprosentti on jopa 100 % ja adessiivin 67 %. Tehtävässä 2 adessiivin onnistumisprosentti on jopa 88 % ja elatiivin 50 %. Tehtävässä 3 adessiivin onnistumisprosentti oli 75 %. Elatiivia ei tehtävässä 3 ollut kohdekielisenä vastauksena. Adessiivin käyttö on prosenttimäärien perusteella tasaisempaa kuin elatiivin käyttö. Joissakin tehtäväkohdissa elatiivin käyttö on täysin onnistunut, kun taas joissakin tehtäväkohdissa valinnat eivät ole olleet kohdekielen mukaisia. Adessiivin käytössä taas on pienempiä prosenttimäärän muutoksia eikä erilaiset adessiivin käytön tapaukset ja tehtäväkohdat näytä vaikuttavan sen käyttöön.

Illatiivin (58 %), ablatiivin (58 %) ja inessiivin (56 %) käytön kaikkien tehtävien onnistumisprosentit ovat hyvin läheisiä keskenään. Tehtävässä 1 illatiivin onnistumisprosentti on jopa 100 % ja tehtävässä 3 vain noin 17 %. Tehtävässä 2 illatiivi ei ollut kohdekielisenä vastauksena, jolloin onnistumisprosenttia ei voida laskea. Tästä prosenttivaihtelusta voi kuitenkin päätellä, että illatiivin käytön onnistumiseen vaikuttaa käyttöyhteys: ensimmäisessä tehtävässä käytön merkitys oli hyvin fyysistä liikettä, kun taas viimeisessä tehtävässä kyseessä on illatiivin rektiokäyttö. Ablatiivin onnistumisprosentti on 50 % tehtävässä 1 ja noin 67 % tehtävässä 2. Tehtävässä 3 ablatiivia ei haettu kohdekieliseksi vastaukseksi. Ablatiivin onnistumisprosentti pysyy melko samana, mutta sen käyttö tehtävässä 2 rektiosijana kuitenkin oli onnistuneempaa kuin tehtävässä 1 fyysistä liikkeenä kuvaavana sijana. Inessiivin käytön onnistumisprosentti tehtävässä 1 on noin 58 % ja 50 % tehtävässä 2. Tehtävässä 3 inessiiviä ei haettu kohdekieliseksi vastaukseksi. Inessiivin valinnassa ei siis myöskään ole suurta eroa tehtävien välillä. Kaiken kaikkiaan määrällisten tulosten mukaan osallistujat käyttivät onnistuneimmin adessiivia (onnistumisprosentti 79 %) ja heikoiten inessiiviä (onnistumisprosentti 56 %).

4.2 Englanti perustelujen apuna

Tässä alaluvussa tarkastelen englannin kielen käyttöä paikallissijavalintojen perustelujen apuna. Analyysissä siirrytään siis määrällisestä analyysistä laadulliseen, mutta myös tässä luvussa on nähtävissä joitakin määrällisiä piirteitä perusteluja tarkastellessa. Alaluvut jakautuvat kuuden eri paikallissijan käsittelyyn, ja jokaisessa luvussa käsittelen ensin perusteluja, joissa on kuvattu englannin kielen avulla jollakin tavalla omaa ajatuskulkua paikansijan valinnasta, kuten esimerkiksi paikan fyysisyydestä tai jonkin ulkoa opetellun säännön vaikutuksesta paikansijan valintaan. Näihin perusteluihin olen sisällyttänyt myös perustelut, joissa osallistuja on maininnut valinnan tuntuvan oikealta, mutta ei ole osannut sanoa miksi.

Ajatuskulkua avaavien perustelujen jälkeen tarkastelen perusteluja, jotka ovat sisällöltään niukempia ja joissa perustelu yleensä tapahtuu vain käännöksenomaisesti esimerkiksi jonkin englanninkielisen preposition pohjalta. Analyysilukujen järjestys perustuu eniten valittuun paikallissijaan (ei onnistumisprosenttiin) aikaisemmin esitetyn taulukon 3 perusteella: adessiivi, inessiivi, illatiivi, elatiivi ja ablatiivi. Adessiivin alaluku on jaettu kahteen osaan (4.2.1 *Adessiivi – valintaprosessin kuvaaminen ja säännöt* sekä 4.2.2 *Adessiivi – englanninkieliset prepositiot selityksenä*) ja se rakentuu muista hieman poikkeavasti, sillä adessiivi oli sijoista ylivoimaisesti eniten esiintyvin. *Valinta-*

prosessin kuvaaminen sekä säännöt -osiossa tarkastelen adessiivin valintaan liittyviä perusteluja osallistujakohtaisesti, sillä osallistujilla on toisistaan melko eroavia perusteluja. Adessiivinvalinnan prepositioperusteluita tarkastellessani taas käyn tehtävät läpi järjestyksessä, sillä perustelut tietyissä tehtäväkohdissa ovat hyvin samanlaisia eri osallistujien kesken.

Muut kuin adessiiviluvut rakentuvat adessiiviluvuista eroten, mutta keskenään samalla tavalla: ensin esitellään ajatuskulkua kuvaavat perustelut ja sitten prepositioperustelut. Kuitenkaan ajatuskulkua kuvaavia perusteluja ei tarkastella adessiiviluvun tapaisesti tarkoin osallistujakohtaisesti, sillä perusteluja on selkeästi vähemmän. Jokaisen alaluvun edessä esittelen tarkemmin, miten analyysijärjestys etenee. Pääidea järjestyksessä pysyy kuitenkin selkeyden vuoksi samanlaisena.

4.2.1 Adessiivi – valintaprosessin kuvaaminen ja säännöt

Tässä alaluvussa käsittelen adessiivin valintaan liittyviä perusteluja, joissa käytetään sijanvalinnan perusteluna jotain muuta kuin englanninkielistä käännöstä tai prepositiota. Perustelu saattaa olla oman ajatusprosessin kuvausta siitä, miten osallistuja itse hahmottaa paikallissijan merkityksen, tai viittaus johonkin opeteltuun sääntöön, jonka mukaan jotakin tiettyä paikallissijaa tulisi käyttää jossakin tietyssä tapauksessa. Käsittelen näitä perusteluja osallistujakohtaisesti, sillä osallistujilla oli suuria eroavaisuuksia toisten perusteluihin, mutta heidän omien perustelujensa väliltä taas löytyi paljon samankaltaisuuksia. Tässä alaluvussa en tarkastele vastauksia tehtäväkohdittain edeten, vaan tarkastelen ensin pidemmän ajatusprosessin sisältäviä perusteluja, sitten sääntöjä sijanvalintaan liittyen ja lopuksi perusteluja, joissa osallistujan perustelu on vain se, että hän tietää vastauksen olevan oikein tai että vastaus tuntuu oikealta, mutta sille ei osata antaa syytä. Aloitan siis osallistujasta (Erinistä), jolla on eniten ajatusprosessin kuvausta perusteluissaan ja etenen osallistujakohtaisesti edeten yllämainittujen perustelujen mukaisesti niin, että viimeisenä käsitellyllä osallistujalla (Billie) on eniten perusteluja, joissa vastaus tuntuu oikealta.

Osallistujista vain Erin perusteli ajatusprosessiaan paikansijavalinnan taustalla pelkän englanninkielisen preposition tai ulkoa opetellun säännön lisäksi. Tehtävässä 2 kohdassa A (esimerkki 3) Erin perustelee adessiivin käyttöä sekä prepositiolla *by* 'jonkin avulla' että matkustajan fyysisen sijainnin avulla.

Esimerkki (3), tehtävä 2A, Erin

- E: bussi (,) menetkö töihin bussi
 (.) went to work with bus by bus
 (,) I will choose the by bus (,)

- E: ää menetkö töihin (.) ää **by** bus so (.)
 bussil- ää bussilla (,) yeah bussilla

- E: LLA (,) because of is (,) I'm going by bus but aa (,)
 LLA is like **beside** or **with** aa (.) so I may be in
 the bus but I am not driving it so I just choose the
 bussilla

Erin (esimerkki 3) kuvailee adessiivin valinnaksi syytä, että hän ei itse aja bussia, vaan hän on sen kyydissä. Hän käyttää selityksessään myös sanoja *beside* 'vieressä' ja *with* 'kanssa'. Erin vaikuttaa pohtivan perustelussaan ulkopaikallissijan merkitystä, joka usein mielletään jonkin lähellä tai vieressä olemiseen. Koska oppitunneilla on myös käytetty *by*-prepositiota kuvaamaan kulkuvälineillä kulkemista, voi olla, että Erin yrittää pohtia syytä adessiivin käytölle, ja palaa miettimään sijan fyysisen paikan merkitystä. Ajatusta bussista instrumenttina ei välity Erinin perusteluista. Ajajaan liittyvä pohdinta taas näyttää pohjautuvan ajatukseen adessiivin fyysisen paikan merkityksestä. Erin käyttää samanlaista perustelua vielä tehtävässä 3 kohdassa C (esimerkki 4), joka on hyvin samanlainen tehtävän 2 A-kohdan kanssa. Hän käyttää perustelunaan jälleen ensin prepositiota *by* 'jonkin avulla'.

Esimerkki (4), tehtävä 3C, Erin

- E: umm (,) I like to travel **by** train oom (,) matkustan
 haluan matkustan (,) I like to haluan matkustan
 juna (,) but oo by train means like junalla because
 of I aa yes I will use the by train so junalla (,)
 haluan matkustan junalla

- E: so it is like because of the by train it is similar
 to the one that I have choose previously like aa
 by bus so like I do not drive myself I just sit **beside**
 someone driving (,) so I choose the LLA

Esimerkissä 4 Erin jatkaa perusteluaan tehtävän 2 perusteluun nojaten, ja tarkentaa vielä, että hän ei aja bussia vaan istuu ajajan vieressä tai rinnalla *'beside'*. Tätä sanaa Erin käytti myös tehtävän 2 perustelussa (esimerkki 3), mutta keskeytti perustelunsa, jolloin *beside*-sanan merkitys jäi vielä irralliseksi muusta perustelusta. Erinin ajatusprosessin kuvaus adessiivin käytöstä jatkuu myös tehtävässä 2 kohdassa B (esimerkki 5). Tehtäväkohdassa Erin käyttää ensin apunaan *on*-prepositiota ja pohtii myös inessiivin käyttöä.

Esimerkki (5), tehtävä 2B, Erin

E: lasi on (,) pöytä lasi lasi is a glass
 on pöytä (,) pöytä is a table aa glass
 is on the table (,) so aa gla- the glass is
 on the table (,) on for (,) on the table
 (,) not the SSA (,) aa I will choose the
 LLA (,) yeah pöydällä

E: because of it is also the same like
 it is on the table but not inside inside of
 (,) I think unless it is beside really beside
 down the floor (nauraa)

Kun Erin päätyy esimerkissä 5 perustelussaan adessiiviin, hän perustelee sitä samanlaiseksi tilanteeksi kuin edellinen kohta (2 A). Hän perustelee, että kahvi on pöydän päällä, mutta ei pöydän sisällä. Hän myös vitsailee kahvin mahdollisesti olevan myös pöydän vieressä lattialla. Erin siis hahmottaa ja myös hallitsee adessiivin fyysisen käyttötarkoituksen niin, että voi myös vitsailla sen merkityksellä.

Paikallissijavalinnan ajatusprosessia kuvaavia perusteluja oli adessiivin käytössä vain Eriniltä ja niitäkin vain kolme. Moni osallistujista kuitenkin perusteli adessiivin käyttöä jonkin ulkoa opetellun säännön mukaisesti, jolloin perustelussa oli näkyvissä se, että valinta tehdään jonkin opitun kaavan mukaisesti eikä vaikkapa pelkästään englannin kielen prepositioihin nojaten. Myös Erinin, joka aikaisemmin perusteli paikallissijavalintojaan myös fyysisin perustein, perustelut tehtävässä 3 (esimerkit 6 ja 7) viittaavat säännön kautta perusteluun, vaikkakin esimerkissä 6 on nähtävissä myös fyysistä pohdintaa sijojen merkinnästä ja ajatusprosessin tarkkaa kuvausta.

Esimerkki (6), tehtävä 3A, Erin

E: **with cash or card so it is to be in the kortti or raha** I shall use the kortti or raha with the local case

 with **with is (,) maksaa kortti (,) kortilla tai rahalla (,)** yeah kortilla tai rahalla (,) from the ca- from the cash

 so I use the **from the card so from means like LTA or S-** LLA but I but I use the LLA (,) kortilla or rahalla

Esimerkki (7), tehtävä 3B, Erin

E: **leg is hurt hurt is feeling so aa (,) it is similar to the aa hungry or this feeling so aa** LLA is should **I should use the LLA (,)** minulla on ää (,) nälkä that we I am hungry (,) minulla on nälkä (,) ää I think I think I should use the aa (,) min (,) minulla on jalka aa jalka hurt (,) minulla on jalka that hurt

Erin pohtii adessiivin ja ablatiivin välillä esimerkissä 6 päätyen adessiiviin. Hän kuvaa jonkin, oletettavasti rahan, sijaitsemista fyysisesti kortissa (*it is to be in the kortti or raha* 'se on olla kortissa tai rahassa'). Samoin Erin pohtii sijojen fyysistä merkitystä (*with is maksaa kortilla tai rahalla* 'kanssa, avulla on maksaa kortilla tai rahalla' ja *from the card so from means like LTA* 'kortilta joten jostakin tarkoittaa LTA'). Sijojen fyysisessä merkityksessä tulee myös ilmi, että Erin todennäköisesti valitsee adessiivin, sillä ymmärtää sen merkityksen maksuvälineenä, jonka avulla maksetaan. Toisessa tehtävässä Erin kääntää virkettä "My leg hurts" suomeksi (esimerkki 7). Tehtäväkohdassa on haettu *sattua-*verbin ja illatiivin rektiota, mutta Erin käyttää käänöksessään omistusrakennetta (*minulla on*). Erin perustelee rakenteen käyttöä toisella ilmauksella (*minulla on nälkä*) ja sillä, että tunteen kanssa tulisi käyttää omistusrakennetta (*leg is hurt is feeling so --- it is similar to the aa hungry or this feeling so --- I should use the LLA* 'jalkaan sattuu on tunne joten --- se on samanlainen kuin olla nälkä tai tämä tunne joten --- minun pitäisi käyttää LLA'). Erin siis perustelee valintaansa sillä, että hänen täytyy, todennäköisesti jonkin ulkoa tulevan säännön mukaisesti, käyttää tässä tapauksessa adessiivia.

Osallistujista Charlie kuvaa perusteluitaan adessiivin käyttöön hyvin vahvasti sääntöjen pohjalta. Seuraavassa kolmessa esimerkissä Charlie antaa perusteluksi muita tapauksia, joissa adessiivia käytetään: Esimerkissä 8 Charlie valitsee ensin adessiivin (*bussi ää LLA*) ja perustelee valintaa toisen kulkuneuvon avulla (*by bus or by lentokone*). Samoin esimerkissä 9 Charlie valitsee adessiivin (*aamulla*) ja perustelee valintaa toisten tapausten eli vuorokauden aikojen avulla (*so like in the evening in the (,) aa afternoon or in the morning* 'eli kuten illalla, iltapäivällä tai aamulla'). Esimerkissä 10 on myös nähtävillä samanlaista toisen tapauksen hakemista, mutta Charlie jättää esimerkin kesken (*koska it's like by train or by so I use LLA* 'koska se on niin kuin junalla tai jollakin joten käytän LLA').

Esimerkki (8), tehtävä 2A, Charlie

C: menetkö töihin ää (,) bussi ää bussi ää LLA?
 (,) ää koska (,) umm ää (,) by bus or
 by lentokone (,) using LLA (,) ää
 so I put the LLA (,) yes (,) yes

Esimerkki (9), tehtävä 2E, Charlie

C: aamu aamu herään ja pesen hampaat aamulla
 (,) ää so like in the evening in the (,) aa
 afternoon or in the in the morning using LLA
 (,) that's why I LLA

Esimerkki (10), tehtävä 3C, Charlie

C: ää (,) so uhh mä aa (,) mä pidän aa (,) aa matku- matkustamisesta
 (,) matkustamisesta (,) aa juna- junalla
 (,) junalla joo

C: koska it's like by train or by so I use LLA
 so and then (,) aa so umm STA is the
 is like like to do something is STA
 so and pidän koska pidän (,) use STA

Prepositio *by* 'jonkin avulla' on esimerkin 8 perusteluissa vahvasti osana, mutta Charlien valintaprosessissa on nähtävillä jonkinlaista säännön hakemista. Charlie hakee bussin lisäksi toisen sanan eli lentokoneen, jonka jälkeen hän mainitsee adessiivin käytön (*using LLA*). Tämän jälkeen hän käyttää sanaa *so* 'joten' ja kertoo käyttävänsä adessiivia. Samaan tapaan esimerkissä 9 Charlie hakee muita tapauksia eli vuorokaudenaikoja, joissa adessiivia käytetään, jonka jälkeen hän perustelee tästä syystä käyttävänsä adessiivia (*that's why ILLA* 'siksi minä LLA'). Esimerkissä 10 Charlie aloittaa kertomaan muista tapauksista, mutta jättää esimerkin kesken. Voi olla, että tässä tapauksessa Charlie ei enää koe tarvetta toistaa samaa perustelua, joka on nähtävillä esimerkissä 8, aikaisemman samantyyppisen tehtävän kohdalla. Säännön hakeminen näkyy siis siinä, että ensin hän mainitsee muita tapauksia, joissa samaa paikallissijaa käytetään, ja sen jälkeen hän käyttää ilmauksia *so* 'joten' ja *that's why* 'siksi' ilmaisemaan syy-seuraus-suhdetta muiden tapausten ja adessiivin käytön välillä.

Yhdessä perustelussa (esimerkki 11) Charlie myös kertoo opetelleensa ulkoa adessiivin käyttöön liittyvän säännön eikä anna aikaisempien toisten perustelujen tavoin muita samankaltaisia tapauksia esimerkiksi. Perustelu jää samalla lyhyemmäksi kuin aikaisemmissa perusteluissa.

Esimerkki (11), tehtävä 2B, Charlie

C: ää (,) la- las- lasi on (,) aa lasi on pöy-
 ää pöytää- (,) ää (,) llä ää llä also is the
 glass (,) is on the top (,) oo it's like (,) yeah (,) to- on top (,) something in the top
 of the table oo (,) there it's like I memorized
 that ope (,) try to memorize for that way LLA

Esimerkissä 11 Charlie kuvaa lasin sijaintia (*on the top of the table* 'pöydän päällä'), jonka jälkeen hän vielä mainitsee muun tapauksen (*something in the top of the table* 'jokin on pöydän päällä'). Tämän jälkeen Charlie mainitsee, että hän on opetellut tiedon ulkoa (*I memorized that ope* 'opettelin sen ulkoa ope'). Charlien perusteluissa adessiivin käytöstä näkyy ylipäättään se, että hän on opetellut monen adessiivinsijankäyttötilanteen ulkoa, mutta osaa myös kertoa säännön melko tarkasti perusteluna valinnalleen.

Myös Danan (esimerkit 12, 13, 14, 15 ja 16) vastauksissa adessiivin käytön perusteluissa on nähtävissä sääntöjen avulla perustelemista. Kaikissa esimerkin tehtäväkohdissa (esimerkeissä 12, 13, 14, 15 ja 16) Dana perustelee adessiivin valintaa nesessiivirakenteiden tai täytymistä tarkoittavien ilmausten avulla.

Esimerkki (12), tehtävä 2A, Dana

D: töihin bussilla

D: did you go to work by bus
(,) by bus **so should be** the by bus
(,) yeah adessive case

Esimerkki (13), tehtävä 2B, Dana

D: pöydällä (,) DÄ

D: umm lasi (,) the glass is on the table

D: on the table **so it should be** LLA

Esimerkki (14), tehtävä 3A, Dana

D: maksatko (.) kes- ää käteisellä (,) käteisellä
vai kortilla

D: mm (,) in this case i'm really not sure
but I know this word when I have to pay
by cash or some card **I have to use LLA case**

Esimerkki (15), tehtävä 3B, Dana

D: jalka sattuu jalka (,) jalka jalka selkä
but I (,) **what what should be** the (,) **case** case

minulla on (,) minulla on (,)
minulla on jalka sattuu

D: I have ää (,) I have leg pain or I have leg hurt
(,) in this case I think so

Esimerkki (16), tehtävä 3C, Dana

D: mä tykkään matkustamine- matkusta (,)

mä tykkään matkustaa junalla

T: why junalla?

D: by train (,) so **we have to use** adessive case

Danan perusteluissa (esimerkit 12, 13, 14, 15 ja 16) hän sanoo ensin ilmauksen suomeksi ja englanniksi, jonka jälkeen hän perustelee valintaansa sanoilla *should be* 'pitäisi olla' tai *have to* 'täytyy'. Esimerkissä 15 Dana on kuitenkin epävarma vastauksestaan ja pohtii ennen valintaansa: *what should be the case* 'mikä sija pitäisi olla'. Englanninkielisissä ilmauksissa Dana käyttää myös prepositioita osana perustelua (*by bus should be the by bus* 'bussilla pitäisi olla bussilla' ja *on the table so it should be LLA* 'pöydällä joten pitäisi olla LLA'), jonka jälkeen hän käyttää nesessiivi-ilmausta. Perusteluista voi päätellä, että nesessiivi-ilmauksen käyttö viittaa johonkin olemassa olevaan sääntöön, jonka mukaan Dana valitsee tietyn paikallissijan. Tämän vuoksi Dana ei ehkä koe, että muita perusteluja tarvittaisiin. Erityisesti Danalla perusteluissa näkyy jonkinlainen ulkoa tulevien sääntöjen vaikutus, joiden mukaan sijat täytyy valita. Tällöin Dana todennäköisesti on myös opetellut sijojen käytön ulkoa, eikä mieti niiden taustalla olevaa logiikkaa.

Osallistujista erityisesti Billie käyttää useasti perusteluissaan paikansijavalinnan syynä sitä, että jokin sija tuntuu tai kuulostaa oikealta. Adessiivinvalinnassa Billie on perustellut adessiivin käyttöä kahdessa tehtäväkohdassa tällä tavoin (esimerkit 17 ja 18).

Esimerkki (17), tehtävä 1D, Billie

B: olen (.) koululla (.) kaksi

B: koska I think it's (.) it sounds correct

Esimerkki (18), tehtävä 1G, Billie

B: lähden kotiin (.) tuulilla

B: (.) I think it sounds right

Molemmissa esimerkeissä 17 ja 18 Billie perustelee valintaansa vain ilmauksin *sounds correct* 'kuulostaa oikealta' ja *sounds right* 'kuulostaa oikealta'. Kummassakaan perusteluista ei käytetä myöskään englanninkielistä prepositiota perustelemaan vastausta vaan ilmaus sanotaan vain suomeksi ja perustellaan englanniksi. Billien adessiivinvalinnan perusteluista myös yksi oli muista poikkeava. Esimerkissä 19 Billien perustelu paikansijavalintaan on imperfektimuoto.

Esimerkki (19), tehtävä 1C, Billie

B: (.) tampereella

B: koska se on (.) asuin (,) past tense

Sijanvalinta on esimerkissä 19 siis oikein, mutta perustelu ei vastaa sijankäytön logiikkaa. Tämä voi olla hyvä esimerkki määrällisen tutkimuksen vajavaisuudesta: sijavalinta on oikein, mutta se saattaa olla vain tuuria. Toisaalta Billie voi myös vain tietää, että sija on oikein, mutta perustelun keksiminen valinnalle on vaikeaa, minkä vuoksi perustelu saattaa olla sijanvalinnan logiikan kannalta erikoinen. Billien vastauksissa näkyikin luotto omaan intuitioon ja osaamiseen, jolloin perusteluina saattaa olla vain omaan kielikorvaan uskominen. Jos perustelu taas pitää väkisin keksiä, saattaa se olla erikoinen.

Osallistujista neljä (Billie, Charlie, Dana ja Erin) käyttivät adessiivinvalinnan perusteluissaan englannin kieltä apuna niin, että perusteluissa oli muutakin sisältöä kuin pelkkä käännös englanninkielisen prepositiovastineen avulla. Näistä osallistujista suurin osa tukeutui sääntöihin paikallissijojen perustelemissa: paikallissijoja on opiskeltu sääntöjen avulla, jolloin niiden käyttöä on helppo perustella selittämällä sääntö, jonka mukaan käyttö on opittu. Toisaalta yksi osallistujista eli Erin pohti sijoille syvällisempää, mahdollisesti fyysistä merkitystä myös niissä tilanteissa, kun sijankäyttöön liittyy vain jokin opetettu sääntö. Myös Billien yhdessä selityksessä saattoi näkyä tätä: sijankäyttö osataan, mutta kun joku alkaa kysymään sen käyttöön liittyvää syytä, voi sellaista olla vaikea keksiä.

4.2.2 Adessiivi – englanninkieliset prepositiot selityksenä

Moni osallistuja on käyttänyt valinnan perusteena englanninkielistä prepositiovastinetta kuvaamaan omaa suomen kielen sijavalintaansa. Tässä kategoriassa sijavalinnan perustelut ovat melko niukkoja, ja ne saattavat lyhimmillään olla vain paikallissijan sisältävän ilmauksen käännös englanniksi. Tässä alaluvussa tarkastelen, millä prepositioilla adessiivia käännetään englannista suomeen sekä millä tavoin osallistujat käyttävät prepositioita paikansijanvalinnan perusteena. Etenen tehtävyyppien mukaisesti, sillä tehtävien edetessä myös paikansijojen merkitykset muuttuvat konkreettisesta ja fyysisestä paikasta abstraktimpiin merkityksiin. En siis etene edellisen alaluvun tapaisesti osallistujakohtaisesti. En myöskään etene jokaisen tehtävän sisällä välttämättä kohdasta A kohtaan B, sillä joissakin tapauksissa on mielekkäämpää tarkastella peräkkäin samantyyppisiä tehtäväkohtia, vaikka ne eivät olisikaan olleet tässä järjestyksessä tehtäviä tehdessä.

Tehtävää 1 tarkastellessa on huomattavissa, että adessiivia ja sen merkitystä fyysisissä paikanilmauksissa kuvataan prepositioilla *at* 'luona' ja *in* 'sisällä'. *At*-prepositio voi toimia sekä inessiivin että adessiivin tilalla, kun suomen kielen ilmauksia käännetään englanniksi (*at work* 'töissä' ja *at Tuuli's house* 'Tuulilla'). *At* tarkoittaa myös samaa kuin suomen kielessä ilmaukset *ääressä* tai *vieressä*, jolloin *at* saatetaan liittää vahvemmin ulkopaikallissijaan eli adessiiviin kuin sisäpaikallissijaan eli inessiiviin. Tehtävän 1 kohdassa D osallistujien tulee valita oikea ulkopaikallissija annetussa virkkeessä (*Olen koululla*). Esimerkeissä 20 ja 21 osallistujat Charlie ja Dana ovat valinneet adessiivin ja perustelevat sen valintaa *at*-prepositiolla. Esimerkissä 20 Charlie saattaa käyttää osana perusteluaan myös staattista verbiä *olen* 'I am', sillä hän toistaa ilmauksen useasti.

Esimerkki (20), tehtävä 1D, Charlie

C: olen (.) ää (.) olen ää (.) I pick up
aa koululla so umm (,) am at the school
T: mm
C: aa (,) **olen** yeah (,) I'm so

Esimerkki (21), tehtävä 1D, Dana

D: (.) koululla
T: joo (,) miksi?
D: because I am at the school

Molemmissa esimerkeissä (20 ja 21) on valittu *at*-prepositio ilmaisemaan suomen kielen ilmausta *koululla* 'at school'. Kuten jo mainitsin, *at* saatetaan liittää vahvemmin ulkopaikallissijoihin kuin sisäpaikallissijoihin, jolloin adessiivin käytön perustelu *at*-prepositiolla tuntuu luontevalta. Esimerkissä 20 myös korostetaan koululla olemista (*olen*), jolloin adessiivin ymmärretään myös olevan staattista tilaa kuvaava paikallissija. Tähän virkkeeseen liittyvässä tehtävässä vastausvaihtoehtoina oli vain ulkopaikallissijoja, jolloin verbi *olla* liittyikin olennaisesti staattisen sijan valintaan.

Tehtävän C-kohdassa osallistujien tuli valita virkkeessä ”*Asuin lapsena Tampereella*” oikea paikallissija sanalle *Tampere*. Kaikista osallistujista vain Charlie perusteli tässä tehtäväkohdassa (esimerkki 22) adessiivin valintaa prepositiolla *in* 'sisällä'.

Esimerkki (22), tehtävä 1C, Charlie

C: asuin lapsena umm lapsena (,) tam-
tampereella tampereella (,) aa if
I'm not wrong is (,) asuin (,) koska asuin
is like (,) ee asuin is like in a place (,)
in a place so LLA

Perusteluissa Charlie toistaa ”*in a place*” 'paikassa, paikan sisällä' (esimerkki 22). Charlien huomio ei kuitenkaan kiinnity lainkaan inessiivivaihtoehtoon, joka olisi toisen kaupungin kohdalla oikea valinta. Charlien perustelussa esimerkissä 22 on myös samanlaista perustelua kuin esimerkissä 20. Charlie toistaa ”*asuin*” 'I lived' useasti, jolloin hän korostaa jälleen asumisen staattisuutta. Voi olla, että Charlie on kuullut *Tampereella*-ilmauksen oppitunnilla niin monta kertaa, ettei hän tajua tarpeelliseksi selittää, miksi hän ei valitse inessiiviä.

Tehtävässä 2 paikansijojen merkitykset siirtyvät konkreettisista fyysisistä sijoista niitä abstraktimpiin käyttötilanteisiin. Tehtävän A-kohdassa osallistujien tulee muodostaa oikea paikallissija sanalle *bussi* virkkeessä ”*Menetkö töihin bussilla?*”. Adessiivilla kuvataan tässä tapauksessa siis väliettä, jonka avulla jotain tehdään. Esimerkeissä 23 ja 24 osallistujat ovat valinneet englanninkieliset prepositiot *by* 'avulla' ja *with* 'kanssa' kuvaamaan valitsemaansa adessiivia.

Esimerkki (23), tehtävä 2A, Alex

A: ää menetkö töihin (,) bussilla
T: joo [bussilla

A: [joo by bus
 T: so you are justifying it by by [bus?
 A: [by bus

Esimerkki (24), tehtävä 2A, Billie

B: bussilla?
 T: like this (,) bussilla?
 B: joo
 T: miksi?
 B: ää with I think it means with the bus
 (,) go with the bus

Molemmissa esimerkeissä (23 ja 24) paikallissijavalintaa kuvataan vain preposition avulla eivätkä osallistujat koe tarvetta lisätä enempää perusteluja. Alex perustelee valintaansa oppitunneillakin käytetyllä prepositiolla *by* 'avulla', kun taas Billie käyttää prepositiota *with* 'kanssa'. Alex on todennäköisesti vain oppinut sen, että englanniksi esimerkiksi ilmaus *autolla* on *by car*. Kiinnostavaa on kuitenkin Billien käyttämä prepositio *with*, jonka mukaan suorasti kääntäen töihin mennään bussin kanssa. Ajatuksena voi olla se, että sen sijaan, että bussia käytettäisiin välineenä, nähdään, että ihminen liikkuu bussin kanssa samaan aikaan paikasta toiseen.

Adessiivia käytetään suomen kielessä myös kuvaamaan, jonkin sijaintia jonkin asian päällä. Vaikka näissä tapauksissa kyseessä onkin fyysinen paikka, on suomenoppijoiden kuitenkin opetettava adessiivin käyttö ja merkitys näissä tilanteissa, sillä päällä olemisen merkitys ei ole suoraan nähtävissä adessiivin muodosta, vaan siitä voisi jopa päätellä pikemminkin, että jokin on jonkin asian vieressä (esim. lasi on pöydällä = 'lasi on pöydän päällä' ja lapsi on koululla = 'lapsi on koulun läheisyydessä'). Esimerkeissä 25 ja 26 osallistujat Billie ja Alex ovat osanneet valita adessiivin oikein ja perustelevat sen valintaa prepositiolla *on* 'päällä'.

Esimerkki (25), tehtävä 2B, Billie

B: lasi on (,) pöydällä
 T: why?
 B: cause it's (,) on the table (.) pöytä

Esimerkki (26), tehtävä 2B, Alex

A: ää on the table (,) ää pä- pöydällä
(,) because on the table

On-preposition käyttö vaikuttaa molemmissa esimerkeissä (25 ja 26) itsevarmalta, sillä perustelut ovat hyvin niukkoja. Molemmissa esimerkeissä siis kuvataan lasin sijaintia vain prepositioiden avulla, eikä osallistujat edes mieti ääneen lasin fyysistä sijaintia. Toisaalta *pöydällä* on ilmauksena myös sellainen, joka vaikuttaa esiintyvän suomen kielessä sekä suomea oppiessa melko usein, sillä moni asia sijaitsee juuri pöydällä. Tällöin englanninkielinen prepositio *on* saattaa automaattisesti tulla juuri tähän ilmaukseen, mutta vaikkapa ilmausta *katolla* ('on the roof') saatettaisiin selittää fyysisemmästä näkökulmasta.

Adessiivilla ilmaistaan suomen kielessä myös monia ajanilmauksia, ja tehtävässä 2 testataan myös osallistujien osaamista ajanilmausten käytössä. Nämä ilmaukset eivät myöskään edellisen tehtävän adessiivin merkityksen lailla ole läpinäkyviä, vaan ilmaukset täytyy opetella ulkoa. Tehtävässä 2 haetaan kahta eri ajanilmausta, joissa suomen kielessä käytetään adessiivia: *aamulla* (vuorokaudenajat) sekä *kesällä* (vuodenajat). Tehtävässä 2 kohdassa E kolme osallistujaa, Alex, Billie sekä Dana, ovat valinneet adessiivisijan, kun heitä on pyydetty taivuttamaan sana *aamu* virkkeessä ”*Aamulla pesen hampaat*”. Osallistujat selittävät valintaansa käyttämällä selittävinä prepositioina sekä *in-* että *at-*prepositioita. Esimerkeissä 27, 28 ja 29 kaikki tuottavat ensin oikean sijamuodon, ja vasta perustellessaan valintaansa he käyttävät englannin prepositioita selittämään valintaansa.

Esimerkki (27), tehtävä 2E, Alex

A: ää (muminaa)(.) aamu- aamulla
in (,) in the morning (.) so ää
in the morning I wake up (,) and
brush my teeth

Esimerkki (28), tehtävä 2E, Billie

B: aamu (,) aamulla

B: koska se on in the time (,) in the morning
it means (,) in the morning

Esimerkki (29), tehtävä 2E, Dana

D: hmm (,) aamulla (,) aamulla (,)
 aamulla herään ja pesen hampaat
 (,) at the morning I wake I get
 I wake up and wash my wash my teeth

Osallistujat vaikuttavat muistavan, että suomessa vuorokaudenajan ilmaisuihin käytetään adessiivia, sillä kaikki heistä muodostavat ongelmitta oikean muodon. Esimerkeissä 27 ja 28 Alex ja Billie perustelevat valintaansa kuvaamalla englanninkielistä vastinetta *in*-prepositiolla (*in the morning* 'aamulla'). He todennäköisesti muistavat, että *aamulla*-ilmauksen englanninkielisessä vastineessa käytetään *in*-prepositiota eikä sen ristiriita hämmennä häntä. Kolmas osallistuja eli Dana (esimerkki 29) kuitenkin kääntää ilmaisun englanniksi *at the morning*, joka vastaa enemmän kirjaimellisesti adessiivimuotoista *aamulla*-ilmausta. Tällöin osallistuja siirtää *aamulla*-ilmauksen kirjaimellisesti englantiin (*at the morning* vrt. *in the morning*), mikä saattaa olla siirtovaikutusta suomen kielestä englannin kieleen.

Tehtäväkohdassa G eli *kesällä*-ilmausta haettaessa näkyy enemmän epäröintiä ja perusteluja kuin *aamulla*-ilmauksessa. G-kohdassa osallistujat valitsevat oikean sijan virkkeeseen ”*Kesällä uin järvessä*”. Esimerkeissä 30 ja 31 osallistujat, eli Alex ja Charlie, miettivät inessiivin ja adessiivin välillä (*kesässä* ja *kesällä*) pohtien samalla englanninkielistä vastinetta *in the summer* 'kesällä'. Toisaalta esimerkeissä 32 ja 33 osallistujat Billie ja Dana käyttävät samaa englanninkielistä vastinetta (*in the summer*), mutta se ei aiheuta heissä epäröintiä adessiivin ja inessiivin välillä.

Esimerkki (30), tehtävä 2G, Alex

A: ää (,) kesä- (.) kes- kesä (.) uin järvessä
 (.) kesässä (,) in the summer
 T: mm so this kesässä?
 A: joo (.) ää can I use the "kesällä"?
 T: mm I can't tell you [but
 A: [oh yeah okay
 T: you can say which one do you think is better
 A: kesällä
 T: okei kesällä and why?
 A: ää in the summer (,) ää I swim in the lake

Esimerkki (31), tehtävä 2G, Charlie

C: is a kesä ääm (,) kesä (.) ää kesällä
or kesässä (.) in the summer (,) so
T: mm
C: but so it is either one so LLA (,) so
because of that in the in the summer
so (,) so kesällä

Esimerkki (32), tehtävä 2G, Billie

B: kesällä
T: joo kesällä hyvä (,) miksi?
B: I think it means "in the summer"
T: joo
B: in the summer (,) joo

Esimerkki (33), tehtävä 2G, Dana

D: kesällä uin järvessä
T: hyvä why?
D: mm because of in the summer you (,) ää
I swim in the lake (,) kesällä (,) in
(,) in this case in (,) in the summer (,) kesällä

Inessiivin ja adessiivin merkityksen raja näyttää hämmentävän sekä Alexia että Charlieta (esimerkit 30 ja 31), sillä kun he pohtivat ääneen englanninkielistä versiota, *kesällä*-ilmaus aiheuttaa epävarmuutta. Todennäköisesti molemmat osallistujista tietävät kesällä olevan oikea vastaus, mutta sen käänös saattaa aiheuttaa hetkittäisen epävarmuuden paikansijanvalinnassa. Molemmat osallistujat kuitenkin pitäytyvät adessiivin valinnassaan. Kaksi jälkimmäistä osallistujaa eli Billie ja Dana (esimerkit 32 ja 33) kuitenkin käyttävät itsevarmasti adessiivisijaa ja selittävät sitä englanninkielisellä versiolla fraasista, eivätkä hämmenny *in*-preposition ja adessiivisijan ristiriidasta.

Tehtävän 2 kohdassa F osallistujien täytyy taivuttaa sana *viikko* virkkeessä: ”*Kaksi kertaa viikossa pelaan jalkapalloa*”. Sanaa *viikko* voidaan taivuttaa suomen kielessä eri sijoissa riippuen kontekstista. Tässä virkkeessä *viikko* tarvitsisi inessiivisijan, sillä se kuvaa tekemisen toistuvuutta.

Toisaalta suomenoppijat näkevät usein sanan *viikko* taivutettuna adessiivissa (*viikolla*), sillä adessiivia käytetään ilmaisuisissa kuten *ensi viikolla* tai *tällä viikolla*, jolloin adessiivi liittyy vahvemmin sanaan *viikko* kuin esimerkiksi sanaan *päivä* tai viikonpäiviin yleisesti (esimerkiksi *ensi viikolla* ja *ensi lauantaina*). Tästä syystä osallistuja saattaa kokea tutummaksi muodoksi adessiivin *viikolla* kuin inessiivin *viikossa*. Lisäksi tehtävän 2 kohdat E ja G, eli ennen ja jälkeen tätä tehtäväkohtaa olevat kohdat, sisältävät adessiivinsijaisen ajanilmauksen (*aamulla* ja *kesällä*). Esimerkissä 34 Billie valitseekin sanan *viikko* sijaksi adessiivin. Esimerkissä 35 Dana taas ymmärtää annetun virkkeen merkityksen väärin (*kahden viikon välein*), mikä saattaa osaltaan vaikuttaa väärään sijanvalintaan eli adessiiviin.

Esimerkki (34), tehtävä 2F, Billie

B: ää two times a week so (.) that
is in the week (,) viikolla

Esimerkki (35), tehtävä 2F, Dana

D: okay (,) kaksi kertaa viikko (,) pelaan jalkapalloa
(,) ää every two weeks ää kertaa aa two weeks

(,) at (,) kertaa at I will say at viikko (,) I will say LL- I'm thinking whether it is I should answer the LLA because it is at the (,) it is like at the (,) at every two weeks but umm SS- I also aa think to answer like the SSA because of every in every two weeks

D: viikolla (,) at every two weeks I play football

Esimerkissä 34 osallistuja eli Billie sanoo ensin englanninkielisen version *two times a week* 'kaksi kertaa viikossa', mutta sen jälkeen hän tarkentaa *in the week* 'viikossa', sillä englanninkielisessä käännöksessä ei tässä rakenteessa vaadita prepositiota (*two times a week* 'kaksi kertaa viikossa', kirjaimellisesti *kaksi kertaa viikko*). Billie siis käyttää *in*-prepositiota selittämään suomenkielistä paikansijavalintaansa, vaikka tietää, ettei sitä englannin kielessä tarvittaisikaan. Danan (esimerkki 35) väärinymmärrys johtaa siihen, että hän käyttää englannin kielen ilmausta "every two weeks" 'kah-

den viikon välein' paikansijavalintansa perusteena. Hän myös alkaa pohtia englanninkielisen käännöksen prepositioita: "I'm thinking whether it is I should answer the LLA because it is --- at every two weeks but --- I also aa think to answer like the SSA because of every in every two weeks" 'mietin pitäisikö minun vastata se LLA koska se on at every two weeks mutta mietin myös vastausta SSA koska in every two weeks'. Dana siis miettii prepositioiden *in* ja *at* välillä, jolloin hänen mielestään *in*-prepositio vaatisi inessiivin ja *at*-prepositio adessiivin. Lopulta hän kuitenkin päätyy adessiiviin perustellen sitä *at*-prepositiolla.

Tehtävässä 3 kohdassa A osallistujien tulee kääntää virke *Do you pay with cash or card?* suomeksi. Kohdassa adessiivia siis käytetään ilmaisemaan välineen käyttöä, samaan tapaan kuin tehtäväkohdassa 2A ja myöhemmin 3C, joissa kulkuvälineeseen yhdistetään adessiivi. Osallistujista vain Charlie (esimerkki 36) käytti adessiivivalinnan perusteluissaan tässä tehtäväkohdassa pelkkää prepositiota *by* 'avulla'.

Esimerkki (36), tehtävä 3A, Charlie

C: maksatko aa (,) kortilla or is like tai
(,) tai aa (,) käte- käteise- käteisellä
(,) like LLA
T: so you use LLA here (,) why?
C: LLA so (,) is umm (.) LLA is like pay by
cash or card

Charlie ei selitä valintaansa muuten kuin sanomalla: "LLA is like pay by cash or card" 'LLA on niinku maksaa käteisellä tai kortilla' (esimerkki 36). Todennäköisesti tämä ilmaus on opittu niin sanottuna chunkina, jolloin osataan sanoa ilmaus kokonaisuutena tai tiedetään, että adessiivin käyttö tässä tilanteessa on oikein, mutta sitä ei osata selittää. Tehtävässä 3 myös Billie (esimerkit 37 ja 38) on valinnut adessiivin kohdissa 3B (*minulla jalka on kipeä*) ja 3C (*minä haluaisin matkustaa junalla*).

Esimerkki (37), tehtävä 3B, Billie

B: I think it means "minulla jalka on kipeä"

Esimerkki (38), tehtävä 3C, Billie

B: öö (,) minä haluaisin matkustaa junalla

Näistä tehtävistä (esimerkit 37 ja 38) kuitenkin puuttuu perustelu, sillä haastattelutilanteessa unohdin niitä kysyä. Vastauksista voi kuitenkin nähdä sen, että Billie osaa käyttää rakenteita suomen kielen logiikan mukaan. Ensimmäisessä esimerkissä (37) Billie on valinnut adessiivin ja kuvaa jalan kipua omistusrakenteella, kuten suomen kielessä tehdään. Tehtävässä 3B moni olikin valinnut oman ajattelemani illatiivirakenteen (*jalkaan sattuu*) sijaan omistusrakenteen (*minulla on*), jolla ilmaisi kivun tunnetta. Toisessa esimerkissä adessiivia on käytetty oikein ilmaisemaan välinekäyttöä, mutta Billien aikaisemman perustelun (tehtävä 2A, esimerkki 24) pohjalta voidaan ajatella, että logiikka käytön takana on sama eli bussin avulla matkustetaan. Myös Alexin vastauksista puuttuu perustelu tehtävässä 3. Alex on valinnut tehtävässä 3A (esimerkki 39) kohdekielisen adessiivin sekä tehtävässä 3C kohdekielisen adessiivin ja elatiivin (esimerkki 40).

Esimerkki (39), tehtävä 3A, Alex

A: ää (,) ma- maksa- maksatko ää (,) kortilla ja
(,) kortilla ja (.) raha (.) kä- raha yeah
A: yeah I want to change (.) cash raha into
(.) kätei- (.) käteise- käteisellä

Esimerkki (40), tehtävä 3C, Alex

A: mä (,) mä pidän matkustami- (,) matkustamisesta
(,) junalla

A: yes (,) mä pidän

Perustelujen puuttuessa on vaikea ymmärtää sitä, miten valintoihin on päädytty. Alex päätyy tehtävässä 3A (esimerkki 39) adessiiviin nopeasti sanassa *kortti*, mutta pohtimisen jälkeen muuttaa ensin sanomansa sanan *rahan käteiseen* ja lisää myös siihen adessiivin (*käteisellä*). Tehtävässä 3C (esimerkki 40) Alex päätyy myös nopeasti ilmaukseen *mä pidän matkustamisesta junalla*, ja käyttää kohdekielen mukaisesti sekä elatiivia että adessiivia. Vaikka perusteluja ei kysytä, Alex toistaa vielä

ilmauksen *mä pidän*, mikä voi mahdollisesti viitata elatiivin valintaan liittyvään perusteluun. Adessiivin valintaan ei kuitenkaan saada mitään perustelua.

Adessiivisijan valintaa on siis perusteltu näillä prepositioilla: Tehtävässä 1 adessiivia on käännetty prepositioilla *at* 'luona' (2 kertaa) ja *in* 'sisällä' (kerran). Tehtävässä 2 adessiivia on käännetty prepositioilla *by* 'avulla' (kerran), *with* 'kanssa' (kerran), *on* 'päällä' (2 kertaa), *in* 'sisällä' (8 kertaa) ja *at* 'luona' (2 kertaa). Tehtävässä 3 adessiivia on käännetty prepositiolla *by* 'avulla' (kerran). *At-* ja *in-*prepositioita on käytetty fyysisten paikkojen ilmauksissa ja ajanilmauksissa. *On-*prepositiota on käytetty vain ilmaisemaan jonkin päällä olemista (*pöydällä* 'on the table'). *With-* ja *by-*prepositioita on käytetty kuvaamaan adessiivin välinekäyttöä esimerkiksi kulkuvälineellä liikkumisen tai maksuttavan (tehtävä 3A) yhteydessä. Prepositioita on käytetty adessiivin käytön perusteena yhteensä 18 kertaa, ja näistä perusteluista 5 on Billien, 4 Alexin, 4 Charlien ja 4 Danan. Erin ja Flynn eivät ole perustelleet adessiivin käyttöä englanninkielisillä prepositioilla.

4.2.3 Inessiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot

Tässä alaluvussa tarkastelen inessiivin paikallissijavalintoja ja siihen liittyviä perustelua. Aloitan tarkastelemalla perustelua, joissa inessiivin valintaa perustellaan jollakin ulkoa opetellulla säännöllä. Tarkastelen ensin Danan ja Erinin perustelua osallistujakohtaisesti. Tämän jälkeen tarkastelen edeten tehtäväkohta kerrallaan vertaillen eri osallistujien vastauksia ja sitä, millä prepositioilla inessiivin valintaa perustellaan. Ensimmäisessä tehtävässä Dana perustelee kahdessa tehtäväkohdassa (1B ja 1F) inessiivin valintaa ulkoa opetellun säännön perusteella. Esimerkissä 41 Dana selittää pitkähkösti, miksi hän valitsee taivuttaa sanan *Japani* inessiivissä tehtävässä 1 kohdassa B (*Olen aina halunnut käydä Japaniin / Japanissa / Japanista*). Esimerkissä 42 Dana selittää taas lyhyesti perustelunsa, mutta sanavalinnallaan ilmaisee jonkinlaisen säännön mukaan toimimista.

Esimerkki (41), 1B, Dana

D: japanissa

T: joo (,) miksi?

D: because of käydä ää (,) I **always learning about käydä (,) käydä to visit to (,) in the place (,) so in the store (,) in some place it's stable (,) the thing aa (,) movement so in this like country so like japan **when we are using like****

käydä so it's should be the object will be the SSA

Esimerkki (42), 1F, Dana

D: eilen kävin ää (,) museo aa (,) kä-
 museossa (,) joo museossa käydä (,)
 käydä should be SSA

Esimerkissä 41 Dana kertoo oppineensa, että verbi *käydä* tarvitsee inessiivisijaisen objektin (*"I always learning about käydä --- when we are using like käydä so it's should be the object will be the SSA"* 'Olen aina oppinut *käydä*-verbistä --- kun käytämme *käydä* niin sen pitäisi olla objekti on SSA'). Dana kuitenkin sekoittaa objektin käsitteen, ja tarkoittaa oletettavasti tässä tilanteessa, että *käydä*-verbi vaatii inessiivisijaisen täydennyksen. Hän mainitsee myös liikkeen olevan pysyvää *käydä*-verbin kanssa (*"käydä to visit to --- in some place it's stable"* 'käydä käydä --- jossain paikassa se on vakaata'). Esimerkissä 42 kyseessä on samanlainen tilanne: *käydä*-verbi vaatii inessiivitäydennyksen. Dana selittää valintansa vain sanomalla: *"käydä should be SSA"* 'käydä pitäisi olla SSA'.

Myös Erin perustelee tehtävässä 1 inessiivin valintaa säännön avulla, mutta tämä tapahtuu eri tehtäväkohdassa kuin Danan äskeiset perustelut. Erin antaa sääntöperustelussaan (esimerkki 43) muita samantyyppisiä tapauksia, joissa inessiiviä käytetään.

Esimerkki (43), 1C, Erin

E: asuin lapsena aa once I (,) child I live in **Tampereessa**
 (,) aa in the Tampere

E: aa yes **I will say SSA because I'm in the**
in this city or in this country

Esimerkissä 43 Erin valitsee taivuttaa sanan *Tampere* inessiivissä (*Tampereessa*), sillä hän viittaa sääntöön, jonka mukaan kaupungin tai maan kanssa käytetään inessiiviä (*I will say SSA because I'm in the in this city or in this country* 'sanon SSA koska olen kaupungissa tai maassa'). Tampere on kuitenkin kaupunkina tämän säännön ulkopuolinen poikkeustapaus, joka tarvitsisi adessiivimuotoisten taivutuksen (*Tampereella*).

Erin ja Dana olivat ainoat osallistujat, jotka perustelivat inessiivin käyttöä jonkin ulkoa opetellun säännön perusteella, ja loput perusteluista olivat käännöksenomaisia, esimerkiksi englanninkielisten prepositioiden avulla tehtyjä, perusteltuja. Seuraavaksi tarkastelen tehtäväkohdittain inessiivin valintaa ja perusteluja. Tehtävässä 1 kohdassa B vain kaksi osallistujaa (Dana, ks. esimerkki 41 ja Charlie, esimerkki 44) onnistuivat valitsemaan oikean sijan eli inessiivin virkkeeseen, joka sisältää *käydä*-verbin (ks. taulukko 4). Charlien perustelu inessiivin valintaan eroaa kuitenkin Danan sääntöperustelusta: Charlie perustelee valintaa *to*-prepositiolla (esimerkki 44).

Esimerkki (44), 1B, Charlie

C: olen aina halunnut käydä (,)

ää käydä (,) japanissa

C: japanissa (,) aa koska ää

se on (,) is like going to (,)

if you're going to like or somewhere

is the SSA

Charlien perustelussa (esimerkki 44) on nähtävillä siis preposition *to* 'jonnekin' käyttöä sekä liikkeen ilmaisemista (*going to* 'menossa johonkin'). Charlien perustelussa saattaa olla kyse myös *käydä*-verbin käyttämisestä perusteluna, sillä *käydä*-verbi voidaan käntää englanniksi *to go* 'mennä, käydä'. Charlie ei kuitenkaan tuo ilmi juuri *käydä*-verbin merkitystä inessiivin valintaan, jolloin voi myös olla, että Charlie ei hahmota paikallissijojen suuntaisuutta, vaan valitsee inessiivin, vaikka ilmauksessa on liikettä.

Esimerkeissä 45, 46, 47 ja 48 osallistujat valitsevat sanan *museo* paikallissijaa virkkeessä *Kävin eilen museossa*. Tässä virkkeessä on B-kohdan tapaan verbinä *käydä*, joka vaatii jälleen inessiivisijaisen täydennyksen. Billie (esimerkki 45) käyttää perusteluinaan prepositioita *to* 'jonnekin' ja *inside* 'sisällä'. Myös Charlie (esimerkki 46) käyttää perustelunaan prepositiota *to* 'jonnekin', sillä hän viittaa aikaisempaan kohtaan (1B) ja sanoo perustelun olevan sama kuin siinä (ks. esimerkki 44). Erinin ja Flynnin (esimerkit 47 ja 48) perusteluissa käytetään prepositiota *in* 'sisällä', ja Flynn käyttää lisäksi myös Billien ja Charlien tavoin prepositiota *to* 'jonnekin'.

Esimerkki (45), 1F, Billie

B: eilen kävin (.) museossa

B: cause ää (.) went to a place (.)
inside the place

Esimerkki (46), 1F, Charlie

C: [eilen kävin (,) kävin ääm (,) ääm (.)
ääm mus- museo museossa (,) museossa

C: aa (,) koska (,) aa museossa (,) koska
it's like (,) if I know how that is similar (,)
is it B? ää

C: yeah that's my reason is like eilen ää
(,) kävin museossa SSA

Esimerkki (47), tehtävä 1F, Erin

E: but it is the eilen is anim- so sorry
animal so I will say animal in the
museum (,) so I will choose museossa

T: here?

E: joo (,) in in the museum

Esimerkki (48), tehtävä 1F, Flynn

F: eilen kävin (.) eilen kävin museossa

T: joo (,) miksi?

F: öö (,) I understand museossa is like (,)
we say in to in there like places like that

Kyseisen tehtäväkohdan virkkeessä liikeverbi *käydä* saa kaikilla osallistujilla (esimerkit 45, 46, 47 ja 48) inessiivisijaisen adverbiaalitäydennyksen (*kävin museossa*), mutta osallistujien selityksistä voi havaita jonkinlaista ongelmaa perustelussa ja juuri ilmauksen kääntämisessä suomesta englanniksi. Osallistujat Billie ja Flynn (esimerkit 45 ja 48) käyttävät perusteluissaan eri prepositioita: *in* ja *inside*

'sisällä' sekä *to* 'jonnekin'. Molemmat osallistujista kokevat tarpeen käyttää kahta eri prepositiota, vaikka englannin kielessä sitä ei tarvita. Toisten esimerkkien (46 ja 47) osallistujat taas käyttävät molemmat vain jompaakumpaa prepositiota: Charlie prepositiota *to* ja Erin prepositiota *in*. Käydä-verbi saatetaan usein kääntää englanniksi *go to* 'mennä', jolloin liike tuntuu suuntautuvan johonkin ja jolloin sijavalintaa voi olla vaikea perustella englanniksi ilman, että siinä käytetään *to*-prepositiota. *In*-preposition käyttö taas saattaa johtua vahvasta mielikuvasta inessiivin ja *in*-preposition yhteyteen.

Myös tehtävässä 2 inessiivin valintaa perusteltiin suoran kääntämisen tai prepositioiden avulla. Tehtäväkohdassa F osallistujien tuli taivuttaa sana *viikko* virkkeessä: ”*Kaksi kertaa viikossa pelaan jalkapalloa*”. Esimerkissä 49 Alex perustelee valintaansa vain suoraan kääntämällä ilmauksen englanniksi, jolloin englanninkielisessä ilmauksessa ei tarvitakaan prepositiota (*twice a week* 'kaksi kertaa viikossa'). Samoin tekee myös Charlie esimerkissä 50 (*two time a week so viikossa* 'kaksi kertaa viikko joten viikossa'). Esimerkissä 51 Flynn valitsee inessiivin ja perustelee sen käyttöä myös samoin tavoin eli kääntämällä ilmauksen englanniksi. Flynnin käännöksestä kuitenkin löytyy prepositio *in* 'sisällä' (*because it's two times in a week* 'koska se on kaksi kertaa viikon sisällä / viikossa').

Esimerkki (49), tehtävä 2F, Alex

- A: ää (,) (muminaa) kaksi kertaa (,) viikon-
viikonloppuna ää (.) viikos- (.) viiko-
.) viikonloppuna (,) no (.)
- T: yeah "viikonloppuna" would be a different word" (.)
- A: ää (,) viiko- viikossa (.)

- A: ää twice a week

Esimerkki (50), tehtävä 2F, Charlie

- C: kaksi (,) kaksi kaksi kertaa viikko pelaan
(,) jalkapalloa (.) it's um (.) viikko- (,) umm (,) is like (,) aa viikossa so aa kaksi
(,) viikossa because aa (,) kaksi (,) aa
kertaa aa **two time a week so viikossa** (,) SSA (,) yeah

Esimerkki (51), tehtävä 2F, Flynn

F: mm (,) viikossa

T: joo why?

F: ää (,) because it's two times in a week (,)

I play football yeah

Kaikissa esimerkeissä (49, 50 ja 51) inessiivin valintaa perustellaan vain englanninkielisellä käännöksellä. Englanniksi *kaksi kertaa viikossa* -ilmauksessa ei käytetä prepositiota (*two times a week, twice a week*), mutta Flynn (esimerkki 51) kääntää silti ilmauksen englanniksi *in*-prepositiota käyttäen. Voi siis olla, että joko tässä ilmauksessa Flynnillä siirtovaikutusta siirtyykin suomesta englantiin tai hän haluaa korostaa *in*-prepositiolla inessiivin käyttöään. Alexin ja Charlien perusteluissa (esimerkit 49 ja 50) prepositiota ei käytetä, vaan perustelut ovat vain käännöksiä ilmauksesta *kaksi kertaa viikossa*.

Toisaalta englannista voi myös siirtyä siirtovaikutusta suomenkieliseen sijailmaukseen, kuten osallistujilla Erinillä ja Flynnillä (esimerkit 52 ja 53) on todennäköisesti käynyt tehtävän 2 kohdassa G. Osallistujien on täytynyt taivuttaa sana *kesä* virkkeessä *Kesällä uin järvessä*. Esimerkeissä osallistujat päätyvät valitsemaan inessiivin ajanilmaukseen ja perustelevat sijavalintojansa englannin kielen prepositiolla *in* 'sisällä'.

Esimerkki (52), 2G, Erin

E: so if it is in the summer kesäs- (.)

if it is in the summer it is kesässä

(,) kesässä uin yes I will say kesässä

T: mm

E: in the summer

Esimerkki (53), 2G, Flynn

F: mm (,) kesä kesä is (.) ää we swim in the lake

in the summer kesässä

F: yeah mm in the summer I swim (,) in the lake yeah

Tässä tapauksessa englanninkielisestä fraasista *in the summer* 'kesällä' on siirtynyt inessiivirakenne suomenkieliseen ilmaukseen. Tällaisissa ilmauksissa, joissa englanninkielinen prepositioivastine ei olekaan täysin samanlainen kuin suomessa, voi tapahtua kohdekielen vastaisia sijavalintoja. Osallistujat molemmat (esimerkit 52 ja 53) muodostavat ensin englanninkielisen version, jonka jälkeen oletettavasti sen pohjalta he kääntävät sen suomeksi.

Dana ja Erin ovat perustelleet inessiivin valintaa säännöillä: Dana on käyttänyt inessiivin valinnassa sääntöä liittyen *käydä*-verbin vaatimaan inessiivitäydennykseen. Erin taas on käyttänyt sääntöä, jolloin asumista jossain maassa ilmaistaessa käytetään inessiiviä. Inessiivin valintaa on lisäksi perusteltu näillä prepositioilla: Tehtävässä 1 inessiiviä on käännetty prepositioilla *in* 'sisällä' (2 kertaa), *inside* 'sisällä' (kerran), *to* 'johonkin' (3 kertaa), ja *from* 'jostakin' (kerran). Tehtävässä 2 inessiiviä on käännetty prepositiolla *in* 'sisällä' (3 kertaa). Tehtävässä 3 inessiivin käyttöä ei ole perusteltu prepositioiden avulla. Kaikkia perusteluissa esiintyneitä prepositioita (*in*, *inside*, *to* ja *from*) on käytetty fyysisten paikkojen ilmauksissa (esimerkit 38–43). Vain prepositiota *in* on käytetty ajanilmauksissa (esimerkit 46 ja 47). Prepositioita tai suoraa käännöstä on käytetty inessiivin valinnan perusteena yhteensä 10 kertaa, ja näistä perusteluista 3 on Flynnin, 3 Charlien, 2 Erinin, 1 Alexin ja 1 Billien. Dana ei perustellut inessiivin valintaa kertaakaan englanninkielisillä prepositioilla. Osallistujista Erin ja Flynn eivät perustelleet adessiivin käyttöä (ks. aiempi luku) ollenkaan käännöksenomaisesti tai prepositioilla, mutta inessiiviä he taas perustelivat. Toisaalta osallistujista Dana taas perusteli adessiivin käyttöä (ks. aiempi luku) 4 kertaa englanninkielisillä prepositioilla, mutta inessiiviä ei.

4.2.4 Illatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot

Tässä alaluvussa tarkastelen osallistujien illatiivivalintoja ja niiden perusteluja. Esittelen ensin osallistujien illatiivin valintoja, joissa perusteluna on ollut jokin pidempi ajatusprosessin tai säännön kuvaus kuin pelkkä englanninkielinen käännös. Osallistujista Erin jatkaa yhä ajatuskulkunsa perustelua pitkäkösti englanniksi, kuten hän myös teki aikaisemmassa luvussa adessiivin kohdalla (ks. alaluku 4.2.1). Tarkastelen siis ensimmäiseksi Erinin perusteluja illatiivin valinnan kannalta, ja sen jälkeen tarkastelen vielä Danan ja Billien perusteluja, joita he perustelevat säännön (Dana) ja tunteen (Billie) avulla. Tämän jälkeen tarkastelen vielä kahta muuta illatiivivalintaa, joissa perustelut perustuvat englanninkieliseen käännökseen ilmauksesta.

Tehtävässä 1 Erin perustelee kahdessa ensimmäisessä tehtäväkohdassa A ja B (esimerkit 54 ja 55) illatiivin valintaa samalla syyllä: *I go to the shop this mean just go there and be in this shop* 'menen kauppaan tämä tarkoittaa vain menen sinne ja olen tässä kaupassa'.

Esimerkki (54), 1A, Erin

E: kauppaan

E: aa because aa kauppaan is a (*puhuu burmaa*) so this is like inside the aa inside the shop (,) so it is aa (,) aa I say to the shop

T: mm (,) did you use Burmese (,) to explain it?

E: no I use it in English and same with also in Burmese (,) but aa both (,) both of my idea for this is like go to the go to the shop (,) am go to the shop (,) this mean that I got the same aa idea between the for Burmese and English (,) **yes I go to the shop this mean just go there and be in this shop**

Esimerkki (55), 1B, Erin

E: olen aina halunnut käydä (,) aa want to want to visit to Japan (,) so I will just use the aa aa (,) to the Japan (,) Japaniin

T: okei so you explained it (,) did I understand it correctly that you are going to Japan so kinda **the same reason as the A?**

E: **ää yes correct**

Erin siis perustelee esimerkissä 54, että hän valitsee illatiivin, sillä hän menee kauppaan ja on siellä sisällä. Illatiivi on valittu tässä tehtäväkohdassa oikein, ja selitys myös täsmää illatiivin käyttöön: joku menee johonkin fyysisesti sisään. Esimerkissä 55 Erinin selitys jää lyhyeksi, jolloin kysyin häneltä, onko selitys samantapainen kuin A-kohdassa. Erin vastaa myöntävästi (*yes correct* 'kyllä oikein'). Erinin vastaus ei ole kohdekielen sääntöjen mukainen, ja selityksestä löytyy mahdollinen syy: *käydä*- ja *mennä*-verbien merkityksen samankaltaisuus saa Erinin valitsemaan molempiin illatiivin.

Tehtävässä 2 Erin myös selittää illatiivivalintaansa jonkin fyysisen logiikan avulla: *the coffee is inside the cup not outside* 'kahvi on kupin sisällä ei ulkopuolella' (esimerkki 56).

Esimerkki (56), 2C, Erin

E: tykkään paljon (,) ää tykkään like (,) paljon ää
a lot kahvi a lot of coffee (,) like I like a
lot of coffee

E: aa (,) kahviin ää (,) kahviin because it is
aa inside the cup not the aa the aa (,)
it is not (,) **the coffee is inside the cup
not outside** or (,) so I think it is illative
(,) it is I think it is inside aa that in- in is
inside there not the SSA (,) kahvissa
yeah it's weird so I choose the kahviin

Esimerkissä 56 Erin pohtii illatiivin olevan oikea vastaus, sillä kahvi on kupissa sisällä. Erin kokeilee myös inessiiviä (*is inside there not the SSA (,) kahvissa yeah it's weird* 'se on sisällä siellä ei SSA (,) kahvissa joo se on outo'), mutta päätyy siihen, että inessiivi kuulostaa oudolta. Erin siis käyttää perustelunaan sekä fyysistä sijaintia sekä tuntumaa siitä, mikä tuntuu oikealta. Kaikissa illatiivin valinnoissa Erin siis perustelee valintaansa ja ajatusprosessiaan jonkin fyysisen sijainnin avulla.

Tehtävässä 1 kohdassa A osallistujat Dana ja Billie perustelevat illatiivin valintaansa jonkin säännön tai tunteen avulla. Dana perustelee tehtävässä (esimerkki 57) valintaansa illatiivin säännön perusteella mainitsemalla kysymyssanan ”*mihin*”. Lisäksi hän perustelee valintaansa sanomalla, että illatiivin tulisi olla oikea vastaus (*kauppaan should be the correct answer*).

Esimerkki (57), 1A, Dana

D: kauppaan

D: ää because umm (,) cause I know mennä
will be ää (,) mihin mihin should be the
kauppaan to be the illative case so
kauppaan should be the correct answer
(,) mihin (.) mihin menen

Dana käyttää useamman sijanvalinnan perustelussa fraasia ”should be” *’pitäisi olla’*. Tässä tehtäväkohdassa (esimerkki 57) on muita selvemmin näkyvissä, että Dana viittaa johonkin olemassa olevaan sääntöön. Perustelu on hyvin samanlainen aiemmin esiteltyjen Danan perustelujen kanssa (ks. esim. esimerkit 12, 13 ja 15). Samassa tehtäväkohdassa toinen osallistuja Billie (esimerkki 58) perustelee ensin valintaansa sanomalla sen vain olevan hänen mielestään oikein (*mun mielestä se on oikein*). Tämän jälkeen hän kuitenkin jatkaa: *there is huomenna* ’siinä on huomenna’.

Esimerkki (58), 1A, Billie

B: kauppaan

B: ää (,) koska I think ää (,) **mun mielestä** (,)
se on oikein

T: joo (,) ää [can you

B: [**there is huomenna**

T: joo huomenna?

B: so yeah there is huomenna so I think ”kauppaan”
is the right answer

Tehtävässä (esimerkki 58) Billie valitsee ensin käyttämänsä sijan, minkä jälkeen perustelee valintaansa kahdella tavalla. Perustelemalla ”*mun mielestä se on oikein*” Billie vaikuttaa tietävän oikean vastauksen, mutta ei ehkä osaa sanoa sille syytä. Hän ehkä sen vuoksi keksiikin toisen perustelun ja viittaa sanan ”*huomenna*” määräävän illatiivin oikeaksi sijaksi. Myös aikaisemmissa esimerkeissä (ks. esim. esimerkit 17 ja 18) Billie on perustellut sijan valintaa joko sillä, että se tuntuu oikealta tai virkkeessä esiintyvän toisen ilmauksen tai rakenteen vuoksi.

Seuraavaksi siirryn tarkastelemaan kahta illatiivin valinnan perustelua, jotka ovat käännöksenomaisia ja englanninkielisiä prepositioita sisältäviä. Molemmat perustelut ovat osallistujan Charlien, ja hän on ainoa, joka on perustellut illatiivin valintaa tehtävissä englanninkielisiä käännöksiä käyttäen. Tehtävässä 1A (esimerkki 59) myös osallistuja Charlie on valinnut illatiivin ja perustelee sitä prepositiolla *to* ’johonkin’ sekä *mennä*-verbillä.

Esimerkki (59), 1A, Charlie

C: ää (,) **huomenna menen** (,) ää (,) kauppa- huomenna
menen kauppaan (,) kauppaan

C: ää (.) ää menee is ää (,) **going to** the um
(.) so **going to the store**
(.) to the store so um use for is like mennä
to (.) kauppaan

Charlien (esimerkki 59) perustelu illatiivin valintaan on lyhyt. Hän toistaa fraasia *going to* 'mennä johonkin' useamman kerran hakien ehkä jotain muuta tapaa perustella valintaansa. Valinnassa kuitenkin korostuu sekä verbin dynaamisuus ja liike jotain kohti että prepositio *to*, jolla myös ilmaistaan liikkumista jotain kohti. Charlie on perustellut myös tehtävässä 3B (esimerkki 60) illatiivivalintaansa englannin kielen avulla käännöksenomaisesti.

Esimerkki (60), 3B, Charlie

C: my leg is hurt is like aa (,) mun (,) aa jalkaan
(,) aa sa- (,) sattuu sattuu (,) joo (,)ää jo- joo

C: umm (,) it's like umm (,) my my leg aa (,) my leg is (,) my **leg is hurt** so it's aa (,) use the (,) like that locative for the aa (,) my leg is hurt so aa (,) so I use "jalkaan"

Esimerkissä 60 Charlie ei käytä mitään prepositiota perustelemaan illatiivivalintaansa, vaan hän toistelee jälleen englanninkielistä käännoästä ilmauksesta *jalkaan sattuu* 'leg is hurt'. Charlie vaikuttaa tietävän, että ilmaus sisältää illatiivin, mutta ei osaa selittää sitä muulla kuin englanninkielisellä käännoäksellä fraasista.

Osallistujista Erin perusteli illatiivin valintaa pitkillä vastauksilla, jotka kuvastivat hänen käsitystään paikansijan fyysisestä merkityksestä. Hän perusteli illatiivin valintaa fyysisen tilan hahmotamisen avulla myös sellaisessa tehtäväkohdassa, jossa paikansija ei ilmaise fyysistä merkitystä (ks. esimerkki 56). Osallistujista Dana perusteli illatiivin käyttöä säännöllä (ks. esimerkki 57) ja Billie kielikorvalla eli tunteella siitä, että illatiivi on kyseisessä tilanteessa oikein (ks. esimerkki 58). Illatiiv-

vin valintaa on lisäksi perusteltu prepositiolla *to* 'johonkin', sekä pidemmissä perusteluissa että yhdessä käännöksenomaisessa perustelussa. Osallistujista vain Charlie perusteli illatiivin valintaa käännöksenomaisilla perusteluilla.

4.2.5 Elatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot

Aineistotehtävien 17 virkkeestä vain kahdessa virkkeessä kohdekielen mukainen paikallissijavalinta on elatiivi. Näistä toisessa virkkeessä, tehtävässä 1E, elatiivi-ilmauksen merkitys on fyysistä liikettä kuvaava (*Tulen kirjastosta*), kun taas toisessa tapauksessa elatiivitäydennykseen vaatii virkkeessä esiintyvä verbi (*Tykkään paljon kahvista*). Käsittelen seuraavaksi näistä jälkimmäistä, sillä elatiivin valinneet osallistajat perustelivat tässä tehtäväkohdassa sitä ulkoa opetellulla säännöllä. Osallistujista Billie, Dana ja Charlie perustelevat tehtävässä 2C (esimerkit 61, 62 ja 63) elatiivin valintaa lauseen verbillä ja siihen liittyvällä rektiolla.

Esimerkki (61), tehtävä 2C, Billie

B: kahvista

B: because I think we have to use STA when we
tell something we like

Esimerkki (62), tehtävä 2C, Dana

D: tykkään (,) tykkään paljon kahvista (.) kahvista

T: hyvä (,) miksi?

D: because of tykkään (,) should be the (,)
umm elative case

Esimerkki (63), tehtävä 2C, Charlie

C: [tykkään paljon (,) ää tykkään paljon
(,) umm (.) ka- (,) kahvii- (,) ää (.)
ää kahvi- kahvi- kahvi- sta (,) kahvista?

C: yeah it's like koska (,) se on like ää (,)

if I'm using "tykkään" (,) if you like (,)
ää pä ää like something (,) it's like a using
(,) sta is aa

 the thing I say yeah (,) so that is **I try**
to memorize like using "tykkään" (,)
 or if you like (,) ää something or that

Billie perustelee (esimerkki 61) elatiivin käyttöä sillä, että hän uskoo, että kun ilmaistaan pitämistä, täytyy käyttää elatiivia: *I think we have to use STA when we tell something we like* 'luulen että meidän täytyy käyttää STA kun kerromme jotain mistä tykkäämme'. Dana perustelee (esimerkki 62) valintaansa vain suomen kielen verbin *tykätä* avulla (*because of tykkään should be the elative case* 'koska *tykkään* pitäisi olla elatiivi'). Charlie (esimerkki 63) taas kertoo opetelleensa ulkoa, että *tykätä*-verbin kanssa käytetään elatiivia (*if I'm using "tykkään" --- it's like a using sta is aa --- I try to memorize like using "tykkään"* 'jos käytän "tykkään" --- se on kuin käyttää STA on aa --- yritän opetella ulkoa kuten käytän "tykkään"'). Kaikissa perusteluissa on nähtävillä sääntöön nojaaminen – toisilla epävarmemmin ja toisilla varmemmin: jos verbinä on *tykätä*, täytyy osallistujien mukaan käyttää elatiivia.

Dana käytti samaa perustelua myös tehtävässä 3C, jossa oli mahdollisuus kääntää lause suomeksi myös niin, että siinä käytetään *tykätä*-verbiä ja elatiivia A-infinitiiviverbin sijaan (*I like to travel by train* 'Tykkään matkustaa junalla / matkustamisesta junalla'). Esimerkissä 64 Dana on valinnut elatiivin *matkustaminen*-sanaan ja perustelee sitä säännöllä.

Esimerkki (64), tehtävä 3C, Dana

D: mä tykkään matkustaa (,) matkustamis- (.)
 yeah in this case mä tykkään matkustamista

 D: yes (,) because mä tykkään should be STA
 (,) matkustamista

Perustelu on hyvin samanlainen kuin tehtävässä 2C (ks. esimerkki 62). Säännön noudattaminen on jälleen näkyvässä ilmauksesta *should be* 'pitäisi olla', jota Dana on käyttänyt jo useammassa aikai-

semmassa esimerkissä. Tässä tehtäväkohdassa Dana käytti sekä adessiivia (ks. esimerkki 16), että elatiivia, minkä vuoksi tehtäväkohta löytyy molemmista luvuista.

Seuraavaksi tarkastelen perusteluja elatiivin valinnasta, joissa perusteluna käytettiin englanninkielisiä prepositioita. Elatiivin konkreettista käyttöä (tehtäväkohta 1E) perusteltiin englanninkielisellä prepositiolla *from* 'jostakin'. Tehtävässä 1E kaikki vastasivat oikein elatiivin sitä vaativaan virkkeeseen (*Tulen kirjastosta*). Jokainen osallistuja myös perusteli elatiivin valintaa *from*-prepositiolla (esimerkit 65, 66, 67, 68, 69 ja 70).

Esimerkki (65), tehtävä 1E, Alex

A: ää tulen (.) ää kirjastosta

A: because you **come from the library**

Esimerkki (66), tehtävä 1E, Billie

B: tulen (.) tulen kirjastosta

B: I think it means **from a place**

Esimerkki (67), tehtävä 1E, Charlie

C: tulen ää (,) kirjastosta

C: aa (,) umm (,) like is I'm **coming from**
(,) umm coming from so it's **from the**
place or STA **from the library** so STA

Esimerkki (68), tehtävä 1E, Dana

D: tulen (,) kirjo kirjastosta

D: I'm **coming from** (,) I'm **coming from**
the library

Esimerkki (69), tehtävä 1E, Erin

E: tulen (,) come back **come back from** so

this mean I will say come back from
 (,) aa kirjasto (,) library so come back
 from library so I will use the STA
 (,) from the library

Esimerkki (70), tehtävä 1E, Flynn

F: tulen (,) kirjastosta

F: öö it is like because I **come back from the** kirja
 (,) so basically I (,) öö (,) it's coming back yeah
 (,) **from the inside**

Esimerkkien (65–70) perusteella kaikille osallistujista on selvää, että *from*-prepositio liittyy heidän mielestään elatiiviin. Osallistujien selitykset ovat hyvin samankaltaisia ja lyhyitä, eikä tässä tehtäväkohdassa kukaan osallistujista ole miettinyt kovin tarkkaan logiikkaa sijanvalinnan taustalla. Perusteluissa näkyy selvästi, että liikettä tapahtuu ja muun muassa viiden osallistujan perustelussa (Alex, Charlie, Dana, Erin ja Flynn) on käytetty myös verbiä *come* 'tulla' sekä kahdessa perustelussa (Erin ja Flynn) myös sanaa *back* 'takaisin'.

Vaikka elatiivin käyttö olikin kaiken kaikkiaan tehtävissä hyvin onnistunutta (ks. myös taulukko 3), oli elatiivissa myös yksi perustelu, jossa elatiivin valintaan liittyi epäröintiä. Käsittelen seuraavaksi yhden tehtäväkohdan perustelun, jossa kohdekielinen vastaus ei ollut elatiivi, mutta jossa osallistuja valitsi elatiivin vastaukseksi. Tehtävässä 1B, joka oli testissä ennen aiempaa *kirjasto*-esimerkkiä, Billie valitsi elatiivin eri perustein kuin aiemman esimerkin tehtävässä. Billie teki muutoksen sijavalintaan vasta testin kaikkien tehtävien vastaamisen jälkeen, jolloin hän vaihtoi tehtävässä 1B sijan oikein valitusta inessiivistä elatiiviin (esimerkki 71).

Esimerkki (71), tehtävä 1B, Billie

B: öö japanissa

B: koska (.) there is "aina" ja "käydä"

B: joo I think I want to make a change in B

T: in B? here?

B: joo (,) I want to change it to "Japanista"

B: koska (.) **cause they are going to the place**

so I think it's STA

Billie (esimerkki 71) perusteli ensin inessiivin valintaa virkkeessä esiintyvien sanojen *aina* ja *käydä* avulla, jolloin *käydä*-sanan käyttäminen perusteluna olisi vastannutkin suomen kielen logiikkaa. Elatiiviin vaihtaessa hän vaihtoi perustelunsa preposition *to* 'johonkin' avulla perustelemiseen (*cause they are going to the place* 'koska he ovat menossa paikkaan'). Myös aikaisemmin (ks. aiempi luku illatiivista 4.2.4) Billie on valinnut illatiivin, joka yleensä viittaa merkityksellään johonkin menemistä, mutta Billie ei ole osannut perustella sitä kovin läpinäkyvästi (ks. esimerkki 58). Toisaalta Billie on kuitenkin osannut valita ja kertoa tehtävässä 1E (esimerkki 66), että elatiivi hänen ymmärtääkseen tarkoittaa poistumista jostakin paikasta. Billiellä siis vaikuttaa olevan vielä varsinkin sijojen fyysisten merkitysten ja muodon kanssa epäröintiä.

Elatiivin valintaa on perusteltu tehtävissä 2 ja 3 sääntöjen perusteella ja tehtävässä 1 preposition ja suoran kääntämisen avulla. Vaikuttaa siltä, että elatiivin fyysinen merkitys on monelle helppo ymmärtää, ja sen merkitys yhdistetään vahvasti prepositioon *from* 'jostakin', sillä jokainen osallistuja on perustellut sijavalintaansa kyseisellä prepositiolla. Tehtäväkohdassa 2C puolet osallistujista on saanut valittua elatiivin oikein ja jokainen elatiivin valinneista on perustellut sitä säännöllä liittyen *tykätä*-verbiin tai ylipäätään jostain pitämiseen. Samoin tehtävässä 3C Dana perustelee vielä uudelleen elatiivin valintaa *tykätä*-verbillä.

4.2.6 Ablatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot

Ablatiivia on valittu sijaksi kolmessa eri tehtäväkohdassa: 1D, 1G sekä 2D, joista kohdissa 1G ja 2D ablatiivi on kohdekielinen sija. Tehtävässä 2D (*Kuulostaa hyvältä*) neljä osallistujaa on valinnut oikein ablatiivin ja perustelee sitä ulkoa opeteltuna fraasina tai sääntönä. Tehtävässä 1G (*Lähden kotiin Tuulilta*) kolme osallistujaa eli vain puolet osallistujista on valinnut paikallissijan oikein ablatiiviksi, ja he kaikki perustelevat sitä englanninkielisen käännöksen ja preposition *from* avulla. Tehtävässä 1D yksi osallistuja on valinnut ablatiivin (*Olen koululta*), ja vaikka sijavalinta ei olekaan onnistunut, perustelu on samankaltainen 1G-tehtävän perustelujen kanssa.

Seuraavaksi tarkastelen tehtävän 2D perusteluja, jotka kaikki perustuvat ulkoa opeteltuun fraasiin tai sääntöön. Osallistujista Billie ja Dana (esimerkit 72 ja 73) sanovat perusteluissa suoraan, että ovat oppineet fraasin ulkoa.

Esimerkki (72), tehtävä 2D, Billie

B: hyvältä

B: ää **I think I've heard it so many times**
I think it's right

T: so you have learned it like by heart?

B: joo

Esimerkki (73), tehtävä 2D, Dana

D: hyvältä

D: ööm this is like aa (,) **I learned by heart**
so I don't know this one (,) hyvältä
sounds great

Billie mainitsee esimerkissä 72 uskovansa, että ablatiivi on oikea vastaus, sillä hän on kuullut fraasin niin monta kertaa (*I think I've heard it so many times I think it's right* 'luulen että olen kuullut sen niin monta kertaa ajattelen että se on oikein'). Kun kysyin Billieltä, että oletko siis opetellut tai oppinut sen ulkoa (*so you have learned it like by heart?* 'eli sä olet oppinut sen niinku ulkoa?'), hän vastasi myöntävästi. Dana (esimerkki 73) taas mainitsee oppineensa fraasin ulkoa, eikä siksi osaa perustella muuta syytä, miksi valitsee ablatiivin (*I learned by heart so I don't know this one* 'opettelin ulkoa joten en tiedä tätä'). Osallistujista Alex (esimerkki 74) mainitsee tietävänsä, että hänen täytyy taivuttaa *hyvä* ablatiivissa.

Esimerkki (74), tehtävä 2D, Alex

A: **I think it's hy- hyvältä**

A: I forgot but (,) **but I know I have to conjugate it**

A: yeah **I don't know how to describe it**

Alex ilmaisee perusteluissa (esimerkki 74) tietävänsä, että hän uskoo *hyvältä* olevan oikea taivutusmuoto ja että tietää, että sanaa täytyy taivuttaa (*I think it's hy- hyvältä --- but I know I have to*

conjugate it 'luulen että se on hy- hyvältä --- mutta tiedän että minun täytyy taivuttaa sitä'). Danan tavoin (esimerkki 73) hän ei osaa sanoa syytä valinnalleen (*I don't know how to describe it* 'en tiedä miten kuvailla sitä'). Neljäs ablatiivin valinnut osallistuja Charlie taas on opetellut säännön, jonka mukaan valitsee ablatiivin (esimerkki 75).

Esimerkki (75), tehtävä 2D, Charlie

C: kuulostaa (,) ää kuulostaa (,) ää is like
huvi- hyvä- hyvä (.) ää (,) öö LT- öö (,)
hyvältä (,) LTA (,) ää

C: is like if you (,) so like say that **if**
you are eating like taste good and you
hearing something like good and use LTA

Charlie tietää, että kyseisessä virkkeessä ablatiivi on oikea sija (esimerkki 75). Hän perustelee sääntöä antamalla esimerkkejä muista samankaltaisista tapauksista, joissa myös käytetään ablatiivia eli vaikutelmaverbeissä (ks. VISK § 1255): *if you are eating like taste good and you hearing something like good and use LTA* 'jos syöt jotain maistuu hyvältä ja kuulet jotain hyvää ja käytät LTA'. Neljästä osallistujasta kolme on siis perustelujen mukaan oppinut fraasin ulkoa ja yksi opetellut siihen liittyvän säännön, jolloin hän myös on ainoa, joka on osannut kertoa tarkan syyn sijavalinnalleen.

Seuraavaksi tarkastelen ablatiivin valintaa tehtävässä 1, jossa ablatiivin valintaa on perusteltu englanninkielisellä prepositiolla *from*, kahdessa tehtäväkohdassa (1D ja 1G). Tehtävässä 1D Flynn (esimerkki 76) on valinnut paikallissijaksi ablatiivin (*Olen koululta*). Valintaa Flynn perustelee *from*-prepositiolla.

Esimerkki (76), tehtävä 1D, Flynn

F: mm olen (.) olen (,) koululta

F: because I (,) ää I am from (,) like
I think (,) from the school

Flynn (esimerkki 76) on valinnut ablatiivin oikean sijan eli adessiivin sijaan (vrt. olen koululla), mutta hän kuitenkin ymmärtää lauseen merkityksen, sillä hän kääntää sen englanniksi (*olen --- koululta ---*

I am from --- from the school 'olen --- koululta --- olen --- koululta'). Ablatiivin valintaa hän perustelee vain *from*-prepositiolla ja englanninkielisellä käännöksellä. Samanlaiset perustelut ablatiivin valinnalle on myös tehtävissä 1G osallistujilla Alex, Dana ja Charlie (esimerkit 77, 78 ja 79).

Esimerkki (77), tehtävä 1G, Alex

A: ää (.) the Tuulilta (.) going home
from Tuuli

Esimerkki (78), tehtävä 1G, Dana

D: leave (,) lähden kotiin (,) Tuulilta
T: miksi?
D: because I leave umm (,) I leave (,) I leave home **from Tuuli**

Esimerkki (79), tehtävä 1G, Charlie

C: lähden kotiin (,) aa (.) tu (,) aa tuulil- (,) aa tuulil- tuulilta (,) tuulilta

C: ää (,) umm (,) aa like (,) going going home aa (,) lähden (,) lähden so i'm i'm going (,) ää i'm i'm leaving so leaving so it's like from the leav (,) leaving **from the place**

Osallistujat Alex ja Dana (esimerkit 77 ja 78) perustelevat sijavalintaa hyvin lyhyesti ja käännöksenomaisesti (*going home from Tuuli* 'menossa kotiin Tuulilta'; *I leave home from Tuuli* 'lähden kotiin Tuulilta') käyttäen perustelussaan prepositiota *from* 'jostakin'. Charljen perustelu (esimerkki 79) on määrällisesti pidempi kuin Alexin ja Danan perustelut, mutta siinäkin lopulta perustellaan hyvin samankaltaisesti ablatiivin valintaa *from*-prepositiolla ja jostakin lähtemisellä (*leaving from the place* 'lähdetään paikasta').

Ablatiivin käyttöä perustellaan tehtäväkohdassa 2D useamman osallistujan (Billie, Dana ja Alex) sillä, että fraasi on opeteltu tai opittu kokonaisuudessaan. Yksi osallistujista eli Charlie on opetellut säännön, jonka perusteella fraasi muodostuu (ks. esimerkki 75). Tällaisessa ablatiivin rektiökäytössä perustelut siis pohjautuvat ulkoa opeteltuun tai opittuun fraasiin tai sääntöön. Ablatii-

vin fyysistä käyttöä tehtäväkohdassa 1G taas perustellaan preposition *from* 'jostakin' avulla, jota käytettiin myös elatiivin fyysisen merkityksen perusteluun (ks. alaluku 4.2.5). Ablatiivin ja elatiivin käytön perustelut näyttäväkin melko samanlaisilta: säännöllä tai ulkoa opitulla tiedolla perustellaan tehtävän 2 sijavalintoja, ja prepositioilla tai suoralla käännöksellä perustellaan tehtävän 1 sijavalintoja.

4.2.7 Allatiivi – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot

Allatiivi ei ollut kohdekielinen vastaus yhdessäkään tehtäväkohdassa, mutta se valittiin sijaksi kolmesti, ja kaikki valinnat tehtiin tehtävässä 1 (yksi tehtäväkohdassa 1D ja kaksi tehtäväkohdassa 1G). Tarkastelen seuraavaksi tehtäväkohtia, joissa on päädytty allatiivin valintaan, sekä perusteluja, joilla on perusteltu tätä valintaa. Kaikki perustelut sisältävät valintaprosessin kuvaamista joko fyysisellä tasolla tai pohdintaa mahdollisen säännön kautta, mutta perustelut kohdassa 1G sisältävät myös käännöksenomaisuutta ja prepositioiden avulla perustelua. Koska perustelut kohdassa 1G sisältävät kuitenkin hieman myös muuta, kuin pelkän suoran käännöksen, ne on luokiteltu valintaprosessia kuvaaviksi perusteluiksi (ks. yhteenveto alaluku 4.2.9). Kaksi perusteluista on Erinin ja yksi Flynnin. Tarkastelen ensin yksittäistä Erinin allatiivivalintaa tehtävässä 1D ja sitten molempien osallistujien valintoja kohdassa 1G.

Tehtäväkohdassa 1D Erin valitsi sijaksi allatiivin (*olen koululle*) kohdekielisen adessiivin sijasta (vrt. *olen koululla*). Sijanvalinta ei vaikuta selvältä päätökseltä, vaan Erin pohtii sijanvalintaa melko kauan (esimerkki 80).

Esimerkki (80), tehtävä 1D, Erin

E: olen I am (,) koululta koululla koululle
 (,) koululta (,) I am (,) go to school (,) go to school
 (,) oo but (,) yeah koululla LLA koululla
 (.) olen koululla (,) ää no it is not
 (,) I ää koululle (,) to the school

 E: yes cause of koululla mean aa **it's the at the school**
but I think I'm in the school not the (,) aa not beside
go and stand beside the school so I reject that
 and the koululta koulu- koululta so that one

koululta I use (,) ää **that means like aa go out is it?** (,) **it is** so (,) aa **either koululta or koululle so I choose koululle**

Erin pohtii sijanvalintaa (esimerkki 80) poissulkemistaktiikalla. Hän pohtii ensin kaikkia annettuja vaihtoehtoja, jonka jälkeen hän sulkee pois adessiivin *koululla* (*it's the at the school but I think I'm in the school --- not beside go and stand beside the school so I reject that 'se on koululla mutta luulen että olen koulussa --- en vieressä mene ja seiso koulun vieressä joten hylkään sen'*), sillä sen merkitys ei hänen mielestään sovi tapaukseen. Ablatiivin merkitystä miettiessä Erin myös näyttää päätyvän siihen lopputulokseen, ettei se sovi tähän virkkeeseen, jolloin hän päätyy allatiiviin (*koululta --- that means like aa go out is it? --- it is --- either koululta or koululle so I choose koululle 'koululta --- se tarkoittaa kuten aa mennä ulos eikö niin --- on se --- joko koululta tai koululle joten valitsen koululle*). Lopullista perustelua allatiivin valintaan ei kuitenkaan Eriniltä enää saada, mutta perustelusta tulee ilmi ainakin se, että Erin hahmottaa ulkopaikallissijojen merkitykset ja niiden erot.

Erin päätyy myös tehtäväkohdassa 1G valitsemaan allatiivin (*Lähden kotiin Tuulille*) kohdekielisen ablatiivin sijasta (vrt. *Tuulilta*). Erinin lisäksi myös Flynn päätyy samaan valintaan (esimerkit 81 ja 82).

Esimerkki (81), tehtävä 1G, Erin

E: and lähden (,) lähden kotiin aa

 E: move to the aa move the home **to Tuuli**
 (,) so aa **so this mean move to the home**
so I will choose the LLE (,) aa Tuulille

Esimerkki (82), tehtävä 1G, Flynn

F: lähden kotiin (.) Tuuli Tuulille
 T: joo (,) ää why?
 F: it's like because (,) to the place (,) **there's like**
literally outside yeah

Osallistujat molemmat käyttävät perustelussaan prepositiota *to* 'johonkin', ja on todennäköistä, että illatiivimuotoinen *kotiin* hämää osallistujia valitsemaan toisen sijan, jolla ilmaistaan liikettä jotain

kohti, eli allatiivin. Erin (esimerkki 81) pohtii ensin virkkeen merkitystä ja kääntääkin ilmauksen englanniksi ”*to Tuuli*” ’Tuulille’. Erin ei perustele valintaansa, vaan vain kääntää fraasin, minkä perusteella valitsee allatiivin. Ajatusprosessi vaikuttaa siltä, että Erin on ensin pohtinut virkkeen merkityksen, minkä jälkeen hän päättää valitsevansa allatiivin (*so this mean move to the home so I will choose the LLE* ’eli tämä tarkoittaa liikkua kotiin joten valitsen LLE’). Perustelussa käytetään prepositiota *to* ’johonkin’, mutta ajatusketjusta välittyy myös ajatus säännöstä: jos liikutaan jotain kohti, täytyy valita allatiivi. Flynn (esimerkki 82) mainitsee myös preposition *to* sekä myös korostaa paikallissijan ulkoisuutta (*there’s like literally outside* ’siellä on kirjaimellisesti ulkona’). Flynnin ulkoisuutta korostava perustelu näyttää kuitenkin vain selittävän ulkosijan valintaa, vaikka muutkin vaihtoehdot olivat ulkopaikallissijoja. Fyysinen kuvaus korostaa kuitenkin myös Flynnin ymmärrystä ulkopaikansijan merkityksestä.

Allatiivia perusteltiin jokaisessa kolmessa perustelussa melko fyysisellä tavalla. Tämän lisäksi vain tehtävässä 1, eli paikansijojen fyysisiä merkityksiä ja niiden ymmärtämistä testaavissa tehtävissä, valittiin allatiivia. Allatiivi vaikuttaa tämän perusteella sijalta, jonka hahmottaminen tapahtuu melko fyysisenä. Toisaalta muissa tehtävissä paikansija tuli muodostaa tai valita täysin itse, jolloin voidaan myös päätellä, että allatiivi saattaa olla sijana vieras, eikä sen valinta välttämättä tunnu kovin luonnollisesta. Lisäksi on tietysti otettava huomioon, ettei yhdenkään tehtäväkohdan kohdekielinen valinta ollut allatiivi, jolloin valintoja tietysti on vähemmän kuin muissa paikansijoissa.

4.2.8 Muut sijat – valintaprosessin kuvaaminen, säännöt ja prepositiot

Osallistujat valitsivat tehtävissä 2 ja 3 muita sijoja tai sanamuotoja kuin paikallissijoja yhteensä 7 kertaa. Näistä valinnoista viidessä perustelut nojasivat englannin kieleen ja kahdessa burman kieleen. Seuraavaksi tarkastelen näitä viittä perustelua, joissa on käytetty apuna englannin kieltä. Tarkastelen perusteluja tehtäväkohtaisesti. Kahdessa tehtäväkohdassa osallistujat valitsivat paikallissijan sijaan partitiivin, joten tarkastelen niitä seuraavaksi yhdessä. Tämän jälkeen tarkastelen tehtäväkohdan 2D kahta erilaista perustelua, joista toisessa on päädytty valitsemaan sanan johdos (*hyvin*) ja toisessa sanan perusmuoto eli nominatiivi. Tämän jälkeen tarkastelen vielä tehtävässä 3 tapahtunutta kahta sijavalintaa, joista puuttuu perustelut.

Tehtävässä 2C Alex (esimerkki 83) pohtii sijavalintaa sanalle *kahvi* (*Tykkään paljon kahvi*). Alex päätyy valitsemaan partitiivin ja perustelee valintaa sillä, että kyseessä on jokin asia, jota ei voi

laskea. Tehtävässä 2F Dana (esimerkki 84) valitsee partitiivin sanaan *viikko* virkkeessä *Kaksi kertaa viikko pelaan jalkapalloa*. Hän perustelee valintaa säännöllä, jonka mukaan partitiivia käytetään numeron kanssa.

Esimerkki (83), tehtävä 2C, Alex

A: öö (,) ka (.) ka - kahvi

A: I like coffee (,) there is nothing change I think

A: oh kahvia ka- ka- kahvia joo I forgot it

A: ää because water is uncountable so (,) liquid is uncountable

Esimerkki (84), tehtävä 2F, Dana

D: kaksi kertaa viikko pelaan (,) ja-jalkapalloa (,) kaksi kertaa viikkoa

D: because of kaksi (,) kaksi kertaa viikkoa (,) so partitiivi (,) the number should be viikkoa (,) viikko (,) kertaa viikkoa

Alex (esimerkki 83) ajattelee ensin, että sanaan ei tarvitse lisätä mitään sijaa. Hän kuitenkin päätyy valitsemaan partitiivin säännön perusteella, jonka mukaan nesteitä kuvaavissa sanoissa käytetään partitiivia, sillä nesteen määrää ei voi laskea kappaleina (esimerkiksi *kaksi vettä*). Sääntö vaikuttaa loogiselta, sillä jos verbinä olisi *juoda*, virkkeessä *kahvi* olisi partitiivissa (*Juon kahvia*). Dana taas valitsee (esimerkki 84) partitiivin perustelemalla sitä numerolla *kaksi*, joka esiintyy virkkeessä. Tämäkin sääntö noudattaa suomen kielen logiikkaa, jolloin numeroiden yhteydessä käytetään partitiivia eikä esimerkiksi monikkoa kuten englannissa (*kaksi viikkoa* vrt. *two weeks* 'kaksi viikot'). Molemmissa perusteluissa on nähtävissä suomen kielen logiikan kautta ajattelua, vaikka valinnat ovatkin suomen kielen normien vastaisia.

Tehtävässä 2D (esimerkki 85) Erin valitsee paikallissijaa virkkeessä *Kuulostaa hyvä*. Paikallissijan sijasta hän kuitenkin valitsee *hyvä*-sanan sijalle adverbin *hyvin*.

Esimerkki (85), tehtävä 2D, Erin

E: hienoa (,) kuulostaa (.) ää **kuulostaa hyvä** (,)
 ää listen to aa aa listen to go- **good to**
listen I will say (,) so hyvä (,) good to
 listen but (,) good to listen so I will choose
 the hyvin

E: but (,) yeah that "kuulostaa" is STA so by
 right I sho- I but I choose STA STA (,)
 but I think (,) because I I think it's STA STA
but I will still choose hyvin because of (,)
that I feel like

Erin pohtii esimerkissä 85 virkkeen merkitystä ja ymmärtää sen osittain väärin (*kuulostaa hyvä --- good to listen* 'kuulostaa hyvä --- hyvä kuunnella'). Adverbi *hyvin* on muoto, jonka Erin on kuullut aikaisemmin, minkä vuoksi hän saattaa päätyä valitsemaan sen. Erin pohtii myös valinnan jälkeen elatiivin mahdollisuutta, sillä *kuulostaa*-sanassa on elatiivin *STA*-kirjainyhdistelmä, ja hän todennäköisesti miettii sääntöä, jossa pääsana ja määritteet taipuvat samassa sijassa (esimerkiksi *isossa talossa*). Hän kuitenkin päätyy valitsemaan adverbin *hyvin*, sillä se tuntuu hänestä oikealta (*but I will still choose hyvin because of that I feel like* 'mutta valitsen silti hyvin koska minusta tuntuu siltä'). Perustelussa on nähtävissä siis sekä suomen kielen logiikan kannalta ajattelemista (pääsana ja määrite), mutta myös oman intuition pohjalta sijan valitsemista.

Tehtäväkohdassa 2D Flynn (esimerkki 86) valitsee ensin kohdekielisen sijan eli ablatiivin ilmaukseen *kuulostaa hyvältä*, mutta päätyy vaihtamaan sen takaisin nominatiiviin (*I don't want to add anything --- kuulostaa hyvä* 'en halua lisätä mitään --- kuulostaa hyvä').

Esimerkki (86), 2D, Flynn

F: kuulostaa (.) hy- hyvä (,) hyvältä

F: öö (,) it's a I I **I don't want to add anything**
 to this one (,) hyvä (,) **kuulostaa hyvä**

T: okei so you take it out?

F: yeah leave it out (,) **because "great it sounds good"**
 (,) **yeah it basically means** (,) great and it sounds

good so (,) **you don't need to add anything**

Flynn (esimerkki 86) perustelee valintaansa ilmauksen merkityksellä englanniksi ja toteaa vielä lopuksi, ettei nominatiiviin tarvitse lisätä päätettä (*because "great it sounds good" --- it basically means --- it sounds good so you don't need to add anything* 'koska "hienoa se kuulostaa hyvältä" --- se käytännössä tarkoittaa --- se kuulostaa hyvältä joten sinun ei tarvitse lisätä mitään'). Flynnin perustelu vaikuttaa perustuvan siis englannin kieleen, jossa sanaan *good* 'hyvä' ei lisätä mitään tai sen muoto ei fraasissa muutu mitenkään. Flynnillä on tehtävässä 2 myös toinen samankaltainen perustelu, jossa hän käyttää burman kieltä perustelunsa tukena (ks. esimerkki 105, luku 4.3.5).

Kahdessa tehtäväkohdassa, jossa ei valittu sijaksi paikallissijaa, perustelut puuttuvat kokonaan. Ensimmäisen kahden osallistujan kohdalla perusteluita ei kysytty, kuten aineistoluvussa mainitaan. Tehtäväkohdassa 3A (*Do you pay with cash or card?*) Billie valitsee sanaan *kortti* nominatiivin (esimerkki 87). Tehtäväkohdassa 3B Alex (esimerkki 88) valitsee sanaan *iho* genetiivin (*My leg hurts*).

Esimerkki (87), tehtävä 3A, Billie

B: maksatteko

B: cash (.) I forgot how to say cash in Finnish

B: vai kortti

Esimerkki (88), tehtävä 3B, Alex

A: ää (.) mun ää (.) ihon sattuu

Perustelujen puutteen vuoksi on mahdollista vain arvata, miksi valinnat ovat tehty. Kääntäessä voi olla helpompi unohtaa paikallissijojen käyttö, sillä englanninkielisistä sanoissa päätettä ei ole. Tällöin Billie on saattanut unohtaa lisätä paikallissijan virkkeeseen (esimerkki 87). Alex (esimerkki 88) taas on sekoittanut saman merkityskentän eli kehonosien sisällä olevat sanat *jalka* ja *iho*. Hän valitsee sanaan *iho* genetiivin, mikä voi olla myös yritys käyttää illatiivia niin, että pitkä vokaali eli illatiivin muoto on unohtunut, mutta merkitys on oikein. Alex kuitenkin haastattelutilanteessa hyväksyi kirjoittamansa version eli genetiivin, eikä korjannut sitä illatiivin muotoon.

Yhteensä neljä eri osallistujaa valitsi paikallissijan asemesta jonkin toisen sijan tai sanamuodon. Partitiivi valittiin kaksi kertaa tehtävässä 2 sellaisissa tehtävissä, joissa oli kyse määrästä. Partitiivin logiikka on molemmissa perusteluissa (esimerkit 83 ja 84) oikeilla jäljillä, mikä taas kertoo, että osallistujat (Alex ja Dana) kykenevät ajattelemaan suomen kielen logiikan mukaisesti. Myös Erinin perusteluista on nähtävillä samanlaista logiikan ymmärtämistä (esimerkki 85) pääsanana ja määritesanan taipumisen yhteydessä. ilmaus, jota Erin käyttää (*hyvin*), on kuitenkin eri sana kuin taivutettava sana *hyvä*, mikä viestii myös siitä, että suomenoppijalle voi olla hankala hahmottaa eroa sijamuotojen ja johdosten välillä.

4.2.9 Yhteenvedo englannin kielen käytöstä apuna

Englannin kieltä käytettiin perustelun apuna yhteensä 85 vastauksessa 102:sta eli yhteensä noin 83 % vastauksista. Perustelujen laadut voidaan jakaa kahtia: Sellaisia perusteluja oli yhteensä 41, joissa sijavalintaa perusteltiin kuvailemalla omaa ajatuskulkua, kuten esimerkiksi selittämällä fyysistä merkitystä tai omaa logiikkaa sijan valinnan taustalla, ulkoa opitun säännön avulla perustelemalla tai perusteella ”*valinta tuntui oikealta*”. Pelkästään prepositiolla tai käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä siis 44 vastauksessa eli noin 43 %:ssa kaikista vastauksista ja 52 % englannin kieltä apuna käytävissä vastauksissa. Kategoriat jakavat englannin kieltä apuna käyttävät perustelut siis aika lailla puoliksi. Kategorioita on kuitenkin vaikea määritellä tarkkaan, sillä monet perustelut saattoivat olla vaikeita määritellä sen perusteella, kuuluvatko ne käännöksenomaisiin tai prepositioperusteluihin vai toiseen ajatuskulkua syvemmin kuvaavaan kategoriaan. Ensimmäisestä kategoriasta voidaan laskea vielä esimerkiksi ulkoa opeteltujen sääntöjen määrän perustelujen apuna (13) sekä ”*tuntuu oikealta*”- ja ”*tiedän, että se on niin, mutta en miksi*”-perustelujen määrän (7). Loput ensimmäisen kategorian perusteluista (21) kuvasivat joko pitkän ajatuskulun kautta valintaprosessia tai eivät sopineet kumpaankaan juuri mainitsemistani kategorioista.

Tehtävässä 1 pelkästään prepositiolla tai käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 20 vastauksessa (59 % kaikista tehtävän 1 perusteluista tämän alaluvun alla), kun taas muita kuin käännöksenomaisia tai prepositioperusteluja oli 14 vastauksessa (41 %). Molempien kategorioiden perusteluja oli siis melko tasaisesti, vaikkakin ensimmäisenä mainitun kategorian perusteluja oli hieman enemmän. Tehtävässä 2 pelkästään prepositiolla tai käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 19 vastauksessa (58 % kaikista tehtävän 2 perusteluista tämän alaluvun alla), kun

taas muita kuin käännöksenomaisia tai prepositioperusteluita oli 14 vastauksessa (42 %). Myös tässä tehtävässä molempien kategorioiden perusteluja oli melko tasaisesti, mutta prosenttijakauma on hyvin lähellä tehtävän 1 jakaumaa. Tehtävässä 3 pelkästään prepositiolla tai käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 8 vastauksessa (53 % kaikista tehtävän 3 perusteluista tämän alaluvun alla), kun taas muita kuin käännöksenomaisia tai prepositioperusteluita oli 7 vastauksessa (47 %). Käännöksenomaisiin perusteluihin on laskettu myös tehtävän 3 tehtäväkohdat, joista perustelu puuttuu (tehtäväkohdat 3ABC osallistujilta Alex ja Billie). Viimeisessä tehtävässä kategorioiden prosenttijakaumien ero on pienin.

Osallistujat perustelivat sijavalintojaan toisistaan eroavilla tavoilla, joten kokoon seuraavaksi yhteen vielä osallistujien eroja. Alexin perustelut olivat tämän alaluvun alla olevissa perusteluissa läpi tehtävien hyvin lyhyitä ja suurimmaksi osaksi käännöksenomaisia ja prepositioiden avulla perusteltuja. Vain kahdessa perustelussa Alex käytti apuna sääntöä tai kertoi oppineensa fraasin ulkoa (ks. esimerkit 74 ja 83). Burman kieltä apuna käyttävissä perusteluissa Alexin perustelut olivat myös pidempiä (ks. seuraava alaluku 4.3). Billien perustelut olivat myös (Alexin perusteluiden tapaan) tässä alaluvussa hyvin lyhyitä, mutta monipuolisempia kuin Alexin. Useamman kerran Billie kertoi jonkin vastauksen vain ”tuntuvan oikealta”, ja monissa vastauksissa Billie käytti joko jotakin opittua sääntöä (usein hieman epävarmasti, jolloin perustelut monesti sisälsivät fraasin ”*I think*” ’luulen’) tai prepositiota perustelunaan. Billie käytti perusteluissaan vain englannin kieltä sekä myös ainoana osallistujista usein suomen kieltä. Osallistujista Charlien perusteluissa käytettiin eniten sääntöjä ja niiden tarkkaa kuvausta apuna. Monissa esimerkeissä Charlie esitteli säännön ja tämän jälkeen antoi muita tapausesimerkkejä sääntöön liittyen (ks. esim. esimerkit 8, 9, 10). Osassa perusteluista Charlie myös käytti perustelunaan suoraa käännöstä fraasista tai jotakin prepositiota korostamaan merkitystä. Charlie ei myöskään käyttänyt burman kieltä apuna perusteluissaan, vaan tukeutui joko suomen kielien logiikkaan ja sääntöihin tai englannin kieleen.

Danan perusteluissa oli nähtävissä suurimmaksi osaksi perusteluita, joissa joko tukeuduttiin sääntöön (näissä usein myös Dana käytti ilmauksia ”*should be*” ’pitäisi olla’ tai ”*we have to use*” ’meidän täytyy käyttää’), prepositioon tai suoraan käännökseen. Joitakin sääntöjä Dana perusteli pitkähkösti (ks. esim. esimerkit 15 ja 35). Danalla oli myös joitakin perusteluita, joissa hän ei osannut sanoa syytä sijanvalinnalle, mutta tiesi sen olevan oikein. Danalla ei ollut burman kieltä apuna käytettäviä perusteluja, joten kaikki perustelut Danalta ovat tämän alaluvun alla. Erinin perustelut olivat osallistujista pisimpiä, ja niissä kuvattiin välillä hyvinkin tarkasti Erinin ajatuskulkua valintaa tehdessä. Välillä Erin pohti valintaansa ääneen poissulkutaktiikalla, joskus kuvaamalla tarkasti kyseisen

sijan fyysistä merkitystä ja joskus lyhyesti nojaten myös vain käännöksenomaiseen prepositioon. Erin käytti myös yhden tehtäväkohdan perustelussaan apuna burman kieltä, jolloin perustelut pysyivät samankaltaisena: ajatusprosessia ja valintaa kuvattiin tarkasti. Flynnin perustelut tämän alaluvun alla olivat melko lyhyehköjä ja usein englanninkieliseen käännökseen tai prepositioon nojaavia. Joissakin perusteluissa Flynn kuvasi fyysisesti paikallissijojen merkityksiä tai nojasi myös johonkin opittuun sääntöön sijaa valitessa. Flynnin englanninkieliset perustelut ovat selvästi lyhyempiä kuin burman kieltä apuna käyttävät perustelut (ks. alaluku 4.3).

4.3 Burman kieli perustelujen apuna

Burman kieltä käytettiin paikansijavalinnan perusteluna huomattavasti harvemmin kuin englannin kieltä. Yhteensä 17 perustelua aineistossa nojautuu burman kieleen. Jokainen perustelu, jossa on mainittu burman kieli, on valittu tähän kategoriaan. Myös joissakin perusteluissa, joissa burman kieltä ei ole mainittu, on kontekstista kuitenkin voinut päätellä, että burma on osana perustelua, kuten esimerkiksi sanavalinnasta ”*we say*” ’me sanomme’. Tällöin *meidän* voidaan ajatella tarkoittavan burmankielisiä puhujia.

Osallistujista erityisesti Alex ja Flynn käyttivät perusteluissaan omien sanojensa mukaan apuna burman kielen rakenteita. Myös Erin käytti yhdessä perustelussa apuna burman kieltä. Muut osallistajat, eli Billie, Charlie ja Dana, eivät käyttäneet burman kieltä ollenkaan perustelujensa apuna. Seuraavaksi tarkastelen paikallissija kerrallaan niiden valintaan liittyviä perusteluja edeten samassa järjestyksessä sijojen kanssa kuin viime alaluvussa 4.2. Tarkastelen perusteluja tehtäväkohtaisesti ja tehtäväkohtien järjestyksessä edeten, sillä perusteluja on melko vähän. Tällöin voin tarkastella juuri tehtävätyyppien avulla ensin fyysisiä paikansijailmauksia (tehtävässä 1) ja sen jälkeen abstraktimpia paikansijailmauksia (tehtävissä 2 ja 3) ja niihin liittyvien valintojen mahdollisia eroja. Elatiivia ei valittu paikallissijaksi siten, että sitä olisi perusteltu burman kielen avulla, joten elatiivin valintaa ei käsitellä tässä alaluvussa.

4.3.1 Adessiivi

Osallistujista Alex valitsi kahdessa tehtäväkohdassa (1C ja 1D) adessiivin sijaksi niin, että hän perusteli sen valintaa burman kielen avulla. Esimerkissä 89 Alex valitsee ensin paikansijaksi inessiivin

(*Tampereessa*), joka on tyypillisesti kohdekielinen sija tämänkaltaisissa tapauksissa (esimerkiksi *Asun Helsingissä*). Hän kuitenkin päätyy vielä muuttamaan vastauksensa adessiiviin *Tampereella*.

Esimerkki (89), tehtävä 1C, Alex

A: ää Tampereessa --- (,) so ää because we live in
the Tampere [so

T: [mm

A: basically (,) so **if I think it in Burmese (.)**
Tampereessa also means the same as Burmese

A: can I change "Tampereessa" to "Tampereella"?

T: can you still tell me why?

A: ää I think is the **similar thing (,) I live in-**
inside (,) in the Tampere city

Alex perustelee sekä inessiivin että adessiivin valintaa samalla tavoin esimerkissä 89: burman kielessä se ilmaistaan samoin tavoin (*if I think it in Burmese --- Tampereessa also means the same as Burmese* 'jos mietin sitä burmaksi --- Tampereessa tarkoittaa myös samaa burmaksi'). Burman kielessä käytetään partikkelia *-hma*, joka englanniksi voi tarkoittaa joko *at* 'jossakin, lähellä', *in* 'jossakin, sisällä' tai *from* 'jostakin', (Mesher 2006: 53) ilmaisemaan jossakin kaupungissa asumista. Alex käyttää perustelussaan lisäksi sanoja *inside* ja *in* 'sisällä', minkä perusteella vaikuttaa siltä, että sekä burmassa, englannissa ja suomessa asumisen jossakin kaupungissa nähdään jollakin tavalla sisäisenä lokaationa.

Alexin perustelu tehtävässä 1D (esimerkki 90) on aiempaa perustelua lyhyempi ja vähemmän läpinäkyvä. Alex valitsee adessiivin (*olen koululla*) ja perustelee sen valintaa poissulkemalla toiset vaihtoehdot sekä suomen että burman kielen avulla.

Esimerkki (90), 1D, Alex

A: ää olen (,) koululla ää (,) because (.) how to
say it ää (.) the other two doesn't (,) seems to
be relevant

T: [mm

A: [either in Finnish or Burmese

Tehtävän 1D muut vaihtoehdot adessiivin lisäksi ovat ablatiivi (*olen koululta*) sekä allatiivi (*olen koululle*). Alex (esimerkki 90) mainitsee perusteluksi vain, että suomeksi tai burmaksi muut vaihtoehdot eivät vaikuta oleellisilta (*the other two doesn't --- seems to be relevant --- either in Finnish or Burmese 'kaksi muuta eivät --- vaikuta oleellisilta --- kummaksikaan suomeksi tai burmaksi'*). Koska perustelu on melko niukka, on vaikea sanoa, miksi muut vaihtoehdot eivät ole Alexin mielestä oleellisia. Eräs tulkinta voi kuitenkin liittyä *olla*-verbiin ja paikallaolemiseen: *-hma*-partikkelia käytetään ilmaisemaan jossakin olemista, jolloin logiikka voi liittyä kielen dynaamisuuteen eli tässä tilanteessa liikkeen paikallaolemiseen.

Tehtävässä 2A Flynn (esimerkki 91) taivuttaa sanan kohdekielisesti oikeassa muodossa eli adessiivissa (*Menetkö töihin bussilla?*), vaikka hän ensin valitseekin inessiivin. Hän perustelee valintaansa sekä kuvailemalla fyysistä sijaintia että vertaamalla rakennetta burmankieliseen vastineeseen.

Esimerkki (91), 2A, Flynn

F: I (,) because ää bus (,) **because we go inside to the bus** (,) that is why bussissa

F: oh yeah the first one we say it too like
ää (,) bussilla bussilla also like (,) **we say I'm on the bus** like that yeah

F: ää because in Burmese language we say it like
we are ää going to on the bus or like in general
bus is like on (,) we say on (,) I'm in the bus
not like that we are on the bus

Flynn (esimerkki 91) perustelee ensin valitsemaansa inessiiviä fyysisesti olemalla bussin sisällä (*because we go inside to the bus* 'koska me menemme sisään bussiin'). Kun hän vaihtaa paikallissijan adessiiviin, hän perustelee sitä burman kielellä fyysisesti niin, että hän on bussin päällä tai bussilla (*we say I'm on the bus* 'me sanomme olen bussilla / bussin päällä'). Burmaksi jollakin kulkuvälineellä kulkemisen yhteydessä käytetään partikkelia *-ne*. Flynn siis ymmärtää inessiivin ja adessiivin merkityseron ainakin suomeksi, sillä hänen selityksensä ovat linjassa inessiivin ja adessiivin fyysisten merkitysten kanssa. Flynniä saattaa sekoittaa burman kielen artikkeli *-hma*, jota käytetään myös il-

maisemaan, jos jokin on jonkun päällä (*The eyeglasses are on the bed* 'mye -hman ei'-ya-bo-hma' 'Silmälasit ovat sängyllä, Mesher 2006: 59). Flynn käyttää samaa perustelua myös tehtävässä 2B (esimerkki 92), jossa hän valitsee adessiivin (*lasi on pöytällä*).

Esimerkki (92), 2B, Flynn

F: ää lasi on pöytä (.) hmm (,) lasi on pöytä
(,) pöytällä

F: **mm same again (,) we say it on the thing** yeah
(,) that is why

Flynn (esimerkki 92) perustelee kulkuneuvolla kulkemista ja jonkin päällä olemista samalla tavoin adessiivilla (*same again --- we say it on the thing* 'sama taas --- me sanomme asian päällä'). Suomessa paikansijan käytön logiikat ilmauksissa *bussilla* ja *pöydällä* ovat erilaiset: *bussilla*-ilmauksessa on kyse adessiivin välinekäytöstä ja *pöydällä*-ilmauksessa jonkin pinnalla olemisesta. Burmassa kuluvälineen välinekäyttöä ilmaisee partikkeli *-ne* (Mesher 2006: 105). Kuitenkin *pöydällä*-ilmaisussa tulisi todennäköisesti käyttää samaa partikkelia *-hma*, jota Mesherin (2006: 59) kirjassa käytetään ilmaisemaan sängyn päällä olemista. Voi olla siis, että suomen paikansijojen käytön fyysinen logiikka on Flynnin perusteluissa mukana: sekä bussin että pöydän päällä voi olla joku tai jotain.

Tehtävässä 2E Erin perustelee ainoan kerran paikallissijavalintaansa burman kielellä. Tehtävässä Erin (esimerkki 93) taivuttaa sanan *aamu* adessiivissa (*aamulla harjaan hampaat*). Hän ei kuitenkaan ole täysin itsevarma valinnastaan ja vertaa sijankäyttöä pitkähkön ajatusprosessin kautta burman vertaavaan rakenteeseen.

Esimerkki (93), 2E, Erin

E: so in the morning I will say so oo
aamulla (,) aamulla but aamulla (,) harjaan aamulla harjaan

T: mm

E: but if you are saying why it is aamulla aa
it is (.) in in Burmese in Burmese I will say
**we say at the morning or in the morning so either
in the morning or at the morning** but I I I
even in the in this Burmese word in the morning

but (,) but aa **we can sometimes say at** (,) so I
 I choose that is LLA (,) because of **I think this is**
LLA is the at (,) at the something like that

Erin (esimerkki 93) vaikuttaa olevan varmempi paikallissijan valinnasta kuin siihen liittyvästä perustelusta. Hän kertoo, että burmassa voidaan sanoa *at the morning* 'aamulla' ja *in the morning* 'aamussa'. Burman kielessä ajanilmauksissa käytetään muun muassa partikkeleita *-hma*, *-ka*, *-kou* ja *-pain*. Partikkelilla *-ka* viitataan menneeseen aikaan, partikkelilla *-hma* vuodenaikoihin, viikonpäiviin sekä joihinkin ajanilmaisuihin ja partikkelilla *-kou* yleisesti aikaan tai tulevaan aikaan. *-Pain*-partikkeli taas kääntyy englanniksi *during* 'jonkin aikana', ja ilmauksessa *aamulla* 'in the morning' käytetään tätä viimeisintä partikkelia. (Cornyn 1944: 18–19; Mesher 2006: 167–169; 133; 140.) Erin kuitenkin päätyy perustelussaan siihen, että adessiivi vastaa englannin kielen *at*-prepositiota (*I think this is LLA is the at* 'luulen tämä on LLA se on se at').

Tehtävässä 3 vain Flynn on perustellut sijavalintaansa burman kielellä. Kyseessä on tehtäväkohta 3C, joka on melko samanlainen tehtäväkohdan 2A kanssa, jota Flynn myös aikaisemmin perusteli burman kielellä (ks. esimerkki 91). Tässä tehtäväkohdassa (esimerkki 94) Flynn valitsee kuitenkin kulkuvälineeseen ablatiivin ja sanaan *matka* adessiivin. Ablatiivin valintaa tässä tehtäväkohdassa tarkastelen vielä ablatiivin alaluvussa (ks. alaluku 4.3.4).

Esimerkki (94), 3C, Flynn

F: mm (,) mä pidän öö (,) travel by train öö (.)
 matkalla (.) **matkalla** (,) ju- (.)

F: mm I like to travel (,) mm juna (,) lta
 (,) yeah junalta

F: mm (,) I like to travel öö (.) travel is (.)
 ää travel (.) **we say like on the travel** (,) **on the travel** I like it by train that is why

T: mm yeah (,) and why is it here the LTA?

F: LTA is umm (,) we say from from the train
 (,) yeah we get out from the train that is why

T: okei

F: yeah when we travel get out from the train and
 then **we go on the travel**

Flynn (esimerkki 94) kääntää tehtävässä koko virkkeen *Mä pidän matkalla junalta* (käännös englanninkielisestä lauseesta *I like to travel by train* 'Tykkään matkustaa junalla'). Flynnin englanninkielinen selitys adessiivin käyttöön on ilmaus "on the travel" 'matkalla, matkan päällä'. Englannin kielen ja suomen kielen logiikka tässä perustelussa vastaavat siis toisiaan. Flynn kuitenkin perustelee valitsemaansa adessiivia burman kielellä, mutta itse en löytänyt vastaavaa ilmausta burman kielen materiaaleista.

4.3.2 Inessiivi

Inessiivi on valittu paikallissijaksi neljä kertaa sellaisissa tilanteissa, joissa sitä on perusteltu burman kielen avulla. Flynn (esimerkki 95) on valinnut tehtäväkohdassa 1C inessiivin (*Tampereessa*) ja perustelee sitä burman kielen samankaltaisen rakenteen avulla.

Esimerkki (95), 1C, Flynn

F: mm Tampereessa

T: mm (,) why?

F: öö (,) because I live in as a child I lived in Tampere
so umm (,) **Burmese it is like** (.) it's like öö (,) **inside the town** we we call it like that we say it in
our language like in (.) or like **we live in a** (.)
things like that yeah (,) that is why

Flynnin paikansijavalinta ja sen perustelu (esimerkissä 95) on hyvin samankaltainen kuin aiemmin Alexin sijavalinta ja sen perustelu (ks. esimerkki 89) samassa tehtäväkohdassa adessiivinvalintaa käsittelevässä alaluvussa. Kuten jo aiemmassa luvussa on kerrottu, burman kielessä käytetään partikkelia *-hma*, joka voi englanniksi tarkoittaa joko *at* 'jossakin, lähellä', *in* 'jossakin, sisällä' tai *from* 'jostakin' (Mesher 2006: 53) ilmaisemaan jossakin kaupungissa asumista. Flynn vielä korostaa, että burmassa ajatellaan, että asutaan kaupungin sisällä (*Burmese it is like --- inside the town --- we live in a --- things* 'burman kielessä se on niin kuin --- kaupungin sisällä --- me asumme sisällä --- jutuissa'). Logiikka on siis suomen kielelle samankaltainen, ja vastaus olisikin toisen kaupungin kohdalla oikein.

Flynn (esimerkki 96) on valinnut inessiivin myös tehtävässä 2E (*aamussa*), jota aikaisemmin on käsitelty adessiiviluvussa Erinin adessiivivalinnan kohdalla. Perusteluna Flynn sanoo: *we say it like in the morning --- in the morning in our language it's aamussa* 'sanomme niin kuin aamussa --- aamulla meidän kielessä on aamussa'.

Esimerkki (96), 2E, Flynn

F: aamu (.) mm (,) aamu (,) **aamussa** (,) herään ja pesen

F: öö (.) **we say it like in in the morning** (,) ää (,)

it basically means that **in the morning in our**

language it's aamussa so yeah (,) that is how we say it

Kuten jo aikaisemmin adessiiviluvussa on käsitelty, burmaksi *in the morning* 'aamulla' kääntyy tarkemmin *during the morning* 'aamun aikana' (Mesher 2006: 133; 140). Flynnin (esimerkki 96) perustelu inessiivin käyttämiseen selittyisi todennäköisemmin siis englanninkielisestä ilmauksesta kuin burmankielisestä ilmauksesta.

Flynn käyttää inessiiviä myös kahdessa tehtäväkohdassa tehtävässä 3 (A ja B, esimerkit 97 ja 98). Ensimmäisessä kohdassa Flynn (esimerkki 97) valitsee inessiivin sanaan *kortissa* (ilmaukseen *maksatko kortilla*) ja perustelee sen valintaa sillä, että burmassa tämä tarkoittaa, että raha on kortissa sisällä (*it means the money's in your card* 'se tarkoittaa, että raha on sinun kortissasi').

Esimerkki (97), 3A, Flynn

F: maksaa (,) maksatko ää (,) cash (,) with (.)

T: we can also skip the cash

F: yeah (,) ää so (.) tai

T: tai?

F: tai (,) kortissa

F: öö cause (,) kortissa (,) so basically **it means** (,)

the money's in your card and **we say we pay it with**

the card (,) yeah

Flynn (esimerkki 97) mainitsee perustelussaan sekä että raha on kortissa (*the money's in your card* 'raha on sinun kortissasi') mutta myös, että burmassa sanotaan maksun tapahtuvan "kortin kanssa" (*we say we pay it with the card* 'sanomme, että maksamme kortin kanssa / avulla'). Instrumentaalisuutta burman kielessä ilmaistaan partikkelilla *-ne* (Cornyn 1944: 19), kuten jo aiemmin mainitsin, mutta esimerkkiä virkkeestä, jossa maksuna käytettäisiin joko käteistä tai korttia, ei löydy lähde-teoksistani. Flynn kuitenkin mainitsee maksun kortin kanssa tai avulla, joka viittaa siihen, että ilmauksessa käytetään myös burman kielessä välineellistä ilmausta.

Toisessa tehtäväkohdassa tehtävässä 3, Flynn (esimerkki 98) valitsee inessiivin sanaan *jalka* (*mun jalassa huonosti*, käännetty virkkeestä "My leg hurts." 'Mun jalkaan sattuu.').

Esimerkki (98), 3B, Flynn

F: mun jalkaa (,) öö (,) öö is huonosti (,) huonosti
 F: ää (,) I don't need local case in this one

 F: oh we can say like "jalkassa" (,) öö huonosti
 (.) jalkassa

 F: öö because like (,) **it's hurt in my leg like we say
 it in our language** (,) yeah

Mesherin kirjassa (2006: 209; 212; 217) on käännetty ilmaus *My throat hurts* 'le-jaun: na-de' (Minun kurkkuuni sattuu). Ilmauksessa *kurkku* on *le-jaun:* ja verbi *sattua na-de*. Burmankielisessä ilmauksessa ei siis tarvita ainakaan tässä tapauksessa partikkelia, joka ilmaisisi kivun olevan jalassa sisällä, mutta Flynn kuitenkin sanoo (esimerkissä x), että burman kielessä sanotaan niin (*it's hurt in my leg like we say it in our language* 'se on kipu minun jalassani kuten me sanomme sen meidän kielellämme'). On mahdollista, että kielessä johonkin kivun ilmaukseen liittyy sisällä oleminen tai kipu itsessään hahmottuu Flynnille sisäisenä tilana.

4.3.3 Illatiivi

Osallistujista Alex ja Flynn käyttivät illatiivin valinnan perusteluissa apuna burman kieltä tehtävässä 1 viisi kertaa. Tehtävässä 1A Alex ja Flynn valitsevat oikeaa paikallissijaa virkkeessä *Huomenna me-*

nen kauppaan / kaupalle / kaupassa. Molemmat osallistujat valitsevat kohdekielisen sijan eli illatiivin ja perustelevat valintaansa burman kielen samankaltaisuudella (esimerkit 99 ja 100).

Esimerkki (99), 1A, Alex

A: huomenna menen ka- kauppaan
 I will go to the store

 so, so in Burmese - so we say (puhuu burmaa)
so "to" and "go" means that- the same
"kauppaan" and for in Burmese it's like
like this- the same

Esimerkki (100), 1A, Flynn

F: mm kauppaan
 T: joo (,) miksi?
 F: ääm (,) because menen is go right and kauppaan is (,) the thing I understand is like to something places like **go is like to the places** so (,) I choose this one yeah (,) yeah in **Burmese it's also like ää (,) we go to the place but not specifically like Finnish like outside inside things like that but we go to the place** yeah

Alex (esimerkki 99) perustelee sijavalintaansa pohtimalla englanninkielisten sanojen *go* 'mennä' ja *to* 'johonkin avulla (*so "to" and "go" means that- the same "kauppaan" and for in Burmese it's like like this- the same* 'eli johonkin ja mennä tarkoittaa että- samaa "kauppaan" ja burmassa se on kuten tämä- sama'). Perustelu nojaa siis vahvasti myös englannin kieleen. Flynnin (esimerkki 100) perustelu on melko samanlainen Alexin perustelun (esimerkki 99) kanssa. Myös Flynnin perustelussa nojataan englannin kielen avulla perusteluun (*go is like to the places --- we go to the place* 'mennä on niin kuin paikkoihin --- menemme paikkaan'). Hän myös nostaa esiin, että burmassa mennään paikkaan, mutta ei kuten Suomessa ulko- ja sisäpaikallissijojen mukaan (*we go to the place but not specifically like Finnish like outside inside* 'menemme paikkaan mutta emme erityisesti kuten suomeksi kuten ulko- ja sisäpuolelle'). Burman kielen systeemissä onkin vastaava partikkeli *-kou*, jolla voidaan ilmaista paikkaa, jota kohti liikutaan (Cornyn 1944: 19), ja Alex ja Flynn käyttävät samaa

perustelua myös kohdassa 1B (esimerkit 101 ja 102) sekä Alex vielä kohdassa 1F (esimerkki 103), joissa molemmissa virkkeessä verbinä on *käydä*.

Esimerkki (101), 1B, Alex

A: ää (,) Japaniin
 ää (.) **the same reason from the above**

A: so if I think [,] in Burmese and translate
 it to Finnish yeah I would choose this one

Esimerkki (102), 1B, Flynn

F: mm (,) mm (,) haluan käydä (,) mm Japaniin

F: **ää the same as the before** one (,) is like I always want to
 visit Japan (,) so ää (,) in Burmese language also we have to
 go to (,) yeah the same the same reason as before yeah

Esimerkki (103), 1F, Alex

A: eilen - eilen kävin (,) ää (.) mu - museoon

T: okei (,) why is that?

A: **ää the same reason with the A - question A and B**

Tehtäväkohdassa 1B Alex ja Flynn (esimerkit 101 ja 102) valitsevat kohdekielenvastaisen sija-
 muodon *Japaniin* eli illatiivin (vrt. *käydä Japanissa*). He perustelevat valintaansa viitaten aiemman
 tehtävän perusteluun (*the same reason from the above* 'sama syy ylhäältä'; *the same as the before one*
 'sama kuin aiempi'). Virkkeen merkityksessä on yhä liike jotain kohti, minkä osallistujat myös vai-
 kuttavat hahmottavan, mutta *käydä*-verbi vaatii inessiivisijaisen täydennyksen sen takaisinpalaavan
 liikkeen vuoksi. Samoin on myös kohdassa 1F, jossa Alex (esimerkki 103) viittaa yhä aiempiin pe-
 rusteluihinsa kohdissa A ja B (*the same reason with the A - question A and B* 'sama syy A:n kysy-
 myksen A ja B kanssa').

4.3.4 Ablatiivi

Vain Flynn on valinnut tehtävissä ablatiivin niin, että hän perustelee sitä burman kielellä. Kyseessä on sama tehtävä kuin adessiiviluvussa 4.3.1 esitelty Flynnin 3C-tehtävä. Flynn (esimerkki 104) käytti käännöksessään (*mā pidān matkalla junalta*) sanassa *juna* ablatiivia, ja perustelee sitä burman kielen tavalla sanoa, että joku poistuu junasta (*we say from from the train --- we get out from the train that is why* 'me sanomme junasta --- me poistumme junasta siksi').

Esimerkki (104), 3C, Flynn

F: mm (,) mā pidān öö (,) travel by train öö (.)
matkalla (.) matkalla (,) ju- (.)

F: mm I like to travel (,) mm juna (,) lta
(,) yeah junalta

F: mm (,) I like to travel öö (.) travel is (.)
ää travel (.) we say like on the travel (,)
on the travel I like it by train that is why

T: mm yeah (,) and why is it here the LTA?

F: **LTA is umm (,) we say from from the train
(,) yeah we get out from the train that is why**

T: okei

F: yeah when we travel get out from the train and
then we go on the travel

Flynn (esimerkki 104) valitsee ensin ablatiivin, minkä jälkeen hän perustelee sitä junasta poistumisella. Ablatiivin merkitys siis vaikuttaa ainakin olevan Flynnille selvä. Samankaltaisessa tehtäväkohdassa 2A Flynn valitsi (ks. esimerkki 91) adessiivin oikein (*bussilla*), mutta perustelut kuitenkin paljastivat, ettei Flynn ymmärtänyt välinekäytön merkitystä tehtävässä, vaan pohti adessiivin fyysistä merkitystä verraten sitä burmaan. Näissä tehtävissä paikansijojen käytöstä on nähtävissä niiden fyysisen merkityksen muistaminen, mutta adessiivin välinekäyttö taas vaikuttaa olevan Flynnille vaikeaa.

4.3.5 Muut sijat

Tehtäväkohdassa 2C Flynn on valinnut paikansijan asemesta nominatiivin. Tämä tehtäväkohta on ainoa, jossa on valittu sijaksi nominatiivi ja perusteltu sen valitsemista burman kielen avulla. Kohdassa 2C (esimerkki 105) Flynn valitsee perusmuodon sanalle *kahvi* virkkeessä *Tykkään paljon KAHVI* ja perustelee valintaansa burman kielen avulla (*we don't need to add anything in our language that is why* 'meidän ei tarvitse lisätä mitään meidän kielessämme sen takia').

Esimerkki (105), 2C, Flynn

F: öm tykkään paljon (.) kahvi (,) mm is it okay
to stay at that way? like we don't need to add
the local case?

F: öö because ömm **I like I drink a lot** of ka- coffee
so I think we don't we don't need to say it like
(,) **we don't need to add anything in our language
that is why**

Flynn (esimerkki 105) valitsee sanaan nominatiivin eli niin sanotun perusmuodon, jossa sana on tehtävänannossakin. Flynn ymmärtää virkkeen verbin merkityksen väärin, jolloin lauseen merkitys muuttuu. Burmassa määriä voidaan ilmaista monin tavoin esimerkiksi taivuttamalla sanan muotoa (ks. Cornyn 1944: 26–27), mutta esimerkiksi ilmauksella *paljon* on burmankielinen vastine *e-mya:-ji*: 'a lot' (Mesher 2006: 50). Esimerkiksi lause *He has a lot of money* 'Hänellä on paljon rahaa', joka on verrattavissa tehtäväkohdan virkkeeseen rahan ja kahvin yhteisen ominaisuuden eli laskemattomuuden takia, on burmaksi *thu-hma pai'-hsan e-mya:-ji: shi-de*. Lauseessa *pai'-hsan* tarkoittaa *rahaa* ('money'), *e-mya:-ji*: tarkoittaa *paljon* ('a lot'), *shi-de* omistaa, *olla jollakin* 'to have', *thu* "hän tai se" 'he, she or it' ja *thu-sanaan* liitetty *-hma* "jossakin, jostakin" 'at, in, from'. Partikkeli *-hma* muuttaa *hän*-sanan merkitystä, jolloin se suomeksi voisi olla esimerkiksi *hänellä* tai *hänessä*. Kuitenkin tästä esimerkistä voi huomata, ettei burman kielessä tarvitse esimerkiksi lisätä partikkeliä sanaan *raha*, vaan se pysyy sanakirjamuodossa.

4.3.6 Yhteenveto burman kielen käytöstä apuna

Yhteensä kolme osallistujaa käytti burman kieltä apunaan paikansijavalintojensa perusteluissa: Alex, Erin ja Flynn. Yhteensä 17 perustelusta vain yksi oli Erinin, 5 Alexin ja jopa 11 Flynnin. Perusteluista 8 liittyi tehtävään 1, jossa paikansijavalinnat perustuivat fyysisen paikan kuvaukseen. Perusteluista 5 liittyi tehtävään 2 ja 4 tehtävään 3, joissa paikansijavalinnat perustuivat paikansijojen abstraktiin käyttöön. Burman kielellä perusteltiin 6 perustelussa adessiivin valintaa, 4 perustelussa inessiivin valintaa, 5 perustelussa illatiivin valintaa, 1 perustelussa ablatiivin valintaa ja 1 perustelussa muun sijan eli nominatiivin valintaa.

Tehtävässä 1 sijanvalinta perustui vahvasti sijan fyysiseen merkitykseen, mutta tämän alaluvun perusteluista on huomattavissa, että myös muissa tehtävissä sijan valintaa on perusteltu fyysisellä merkityksellä. Esimerkiksi Flynn kuvaili bussilla kulkemista (ks. esimerkki 91) fyysisellä sijainnilla ajatellen, että bussilla matkustava on bussin päällä, ei esimerkiksi niin, että bussin avulla matkustetaan johonkin, kuten suomen kielessä ajatellaan. Toisaalta tehtävässä 3 (ks. esimerkki 104) Flynn kuvaili sijanvalintaansa junalla matkustaessa fyysisesti, jolloin bussista poistutaan fyysisesti. Flynn vaikutti yleistävän inessiiviä myös tapauksiin, joissa sitä ei käytetä, ja hän käytti inessiiviä kuvaamaan esimerkiksi kortilla maksamista (esimerkki 97) sekä kivun ilmausta (esimerkki 98). Näissä molemmissa perusteluissa jotain on jossakin sisällä, joko kirjaimellisesti tai kuvainnollisesti (rahaa kortilla tai kipua jalassa). Vaikka sijavalinnat eivät olisikaan kohdekielen mukaisia, perusteluista on huomattavissa kuitenkin jotain tärkeää: paikansijojen fyysinen merkitys on Flynnille selvää, vaikka fyysistä merkitystä yleistettäisiin myös abstrakteihin paikansijan käyttöihin.

Osassa tehtäviä burman kielen avulla perustelu saattoikin liittyä joko englannin kielellä perusteluun tai suomen logiikan avulla perusteluun. Vaikka burman kieli on mainittu, perustelu saattaa kuitenkin tapahtua englannin kielen prepositioiden avulla, kuten esimerkissä 93. Erin pohti esimerkissä 93 *aamulla*-ilmauksen käännoystä burmaksiksi vertaillen sitä englannin kielen prepositioihin *at* 'jonkin lähellä' ja *in* 'jossakin sisällä'. Erin päätyi lopulta valitsemaan adessiivin nojaten englannin kielen prepositioon *at*. Kiinnostavaa on, miksi Erin käytti välissä englantia eikä viitannut suoraan suomen kielen vastineisiin *aamulla* ja *aamussa*: johtuiko tämä haastattelun kielestä vai onko englantia kenties näissä ilmauksissa lähempänä burman kielen ilmausta kuin suomi?

Oikeastaan jokaisessa perustelussa oli mukana englanninkieliset prepositiot ja englannin kielen käyttö perusteluissa, mikä tosin varmasti suureksi osaksi johtuu siitä, että haastattelujen kieli oli englantia. Joissakin tapauksissa vaikutti kuitenkin myös siltä, että burman kieltä käytettiin perusteena, mutta perusteena oikeasti saattoikin olla suomen tai englannin kielen logiikka. Flynnin paikansija-

valinnat esimerkiksi tehtäväkohdissa 2A ja 2B (esimerkit 91 ja 92) olivat kohdekielen mukaisia, mutta perustelut vaikuttivat hieman ristiriitaisilta omien havaintojeni perusteella burman kielestä. Saattoi siis olla, että kohdekielinen paikansija osattiin valita, mutta sen perustelu oman kielen kautta saattoi tuntua vaikealta.

Tässä alaluvussa ei oikeastaan ollut ulkoa opeteltuihin sääntöihin tukeutumista, sillä kaikki perustelut oikeastaan perustuivat siihen, että burmassa asia sanotaan samalla tavalla. Yksikään osallistujista ei toisaalta esimerkiksi tehnyt selväksi, että jokin asia sanotaan suomessa ja burmassa eri tavalla, kuten ei myöskään tapahtunut englannin kanssa. Vaikka esimerkiksi oppitunneilla olen saattanut huomauttaa, että tämä sanotaan eri tavalla englanniksi, ei perusteluissa esiintynyt lainkaan tällaista perustelua. Perustelut tässä alaluvussa olivat myös hieman pidempiä kuin englannin kielen alaluvussa. Yksikään perustelu ei nojautunut pelkästään englannin kielen prepositioihin, vaikka niitä käytettiin tukena, vaan selitettiin myös jotain logiikkaa oman valinnan taustalla. Tämä saattaa johtua siitä, että englanniksi osallistuja saattoi vain mainita preposition ja tietää, että ymmärrän tuon preposition tarkoituksen. Burman kielen perusteluissa osallistujien tuli kuitenkin avata tarkemmin sitä, miten burman kielessä jokin asia sanotaan, käyttämättä burman kieltä vaan englantia.

5 TULOKSET JA POHDINTA

Tässä alaluvussa teen yhteenvedon analyysin tuloksista ja vastaan tutkimuskysymyksiini. Tarkastelen ensin määrällisiä havaintoja siitä, millaisia paikallissijavalintoja osallistujat ovat tehneet tehtävissä eli vedän yhteen lukumäärällisesti, mitä paikallissijoja on valittu missäkin tehtävässä ja kuinka onnistunutta paikallissijojen käyttö on ollut. Sen jälkeen tarkastelen osallistujien perusteluja eli sitä, millä tavoin eri osallistujat ovat perustelleet paikansijavalintaansa, ja vedän yhteen osallistujien keskeisiä eroja ja samankaltaisuuksia perusteluissa. Kolmanneksi tarkastelen mahdollista esiin tullutta siirtovaikutusta perusteluissa sekä pohdin, millä tavoin siirtovaikutus näkyy tämän tutkimuksen perusteluissa. Viimeiseksi arvioin vielä tutkimuksen onnistumista sekä pohdin sitä, miten tutkimus olisi voinut onnistua paremmin.

5.1.1 Paikallissijavalinnat ja niiden onnistuminen

Määrällisen tarkastelun perusteella tutkimuksessa adessiivin ja elatiivin käyttö oli tehtävissä onnistuneinta, jolloin adessiivin käytön onnistumisprosentti oli 79 % ja elatiivin 75 %. Muiden kohdekielisten sijojen onnistumisprosentit olivat seuraavat: inessiivi 65 %, illatiivi 58 % ja ablatiivi 58 %. Yhteensä kaikkien tehtäväkohtien onnistumisprosentti tässä tutkimuksessa on noin 70 %. Jos tätä lukua verrataan Määtän (2016: 365) tutkimukseen, hänen tutkimuksessaan kohdekielenvastaisia paikallissijoja oli valittu 35 % eli onnistumisprosentti oli 65 %. Tulokset ovat siis melko yhteneväiset. Laurannon (1997: 95) tutkimuksen tulosten mukaan hänen aineistossaan käytettiin reilusti enemmän tulosijoja (illatiivi ja allatiivi) kuin erosijoja (elatiivi ja ablatiivi). Tutkimuksessani voidaan huomata, että sijoja on valittu tehtävissä yhteensä näin: illatiivi 12 kertaa, allatiivi 3 kertaa, elatiivi 10 kertaa ja ablatiivi 9 kertaa. Tässä tutkimuksessa siis erosijojen ja tulosijojen valinta (erosijat 19 kertaa, tulosijat 15 kertaa) on Laurannon tutkimukselle päinvastaista, mutta toisaalta melko tasaista. Tutkimusten tuloksia ei kuitenkaan voi kuitenkaan verrata täysin, sillä Laurannon (1997) tutkimuksessa oli kyseessä puheen vapaa tuotos ja tässä tutkimuksessa ennalta määritellyt tehtävät. Kuitenkaan erosijojen käyttöä ei ole tutkimuksessani vierastettu, ja varsinkin elatiivin käyttö on ollut hyvin onnistunutta.

Tehtäväkohtaisesti onnistumisprosentit jakautuivat seuraavasti: Tehtävässä 1 onnistumisprosentit paikansijoilla ovat seuraavat: elatiivi 100 %, illatiivi 100 %, adessiivi 67 %, inessiivi 58 % ja ablatiivi 50 %. Tehtävässä 2 onnistumisprosentit paikansijojen valitsemisessa ovat seuraavat: ades-

siivi 88 %, ablatiivi 67 %, elatiivi 50 % ja inessiivi 50 %. Tehtävässä 3 onnistumisprosentit paikansijojen valinnassa ovat seuraavat: adessiivi 75 % ja illatiivi 17 %. Sijat, joiden onnistumisprosenttia ei ole mainittu, eivät ole kyseisessä tehtävässä olleet kohdekielisenä vastauksena, joten onnistumisprosentteja ei ole laskettu, vaikka valintoja olisi ollutkin. Tehtävien onnistumisprosentteiksi voidaan laskea seuraavat: tehtävä 1 (sijavalinta annetuista vaihtoehdoista) onnistumisprosentti noin 75 %, tehtävä 2 (annetun sanan taivuttaminen virkekontekstissa) onnistumisprosentti noin 64 % ja tehtävä 3 (virkkeen kääntäminen englannista suomeksi) onnistumisprosentti noin 46 %. Jos näitä lukuja verrataan Määtän (2016) tutkimukseen, jossa tehtävät olivat samankaltaisia, oli siinä tehtävässä 1 onnistumisprosentti noin 80 %, tehtävässä 2 noin 64 % ja tehtävässä 3 noin 53 %. Erona kuitenkin oli, että Määtällä (2016) tehtävässä 2 tehtiin sijavalinta annetuista vaihtoehdoista (tämän tutkimuksen tehtävä 1) ja tehtävässä 1 annettu sana taivutettiin virkekontekstissa (tämän tutkimuksen tehtävä 2). Tehtävissä oli kuitenkin sijojen käytön kannalta samankaltainen logiikka: Määtän (2016) tutkimuksen tehtävässä 1 haetut paikallissijat olivat merkitykseltään konkreettisia kuten myös tämän tutkimuksen tehtävässä 1. Onnistumisprosentit näiden tutkimusten välillä ovat melko yhtenevät, joten valinnassa onnistumisessa tehtävätyyppejä enemmän saattoikin merkitä sijojen merkityksen konkreettisuus.

Tämän tutkimuksen onnistumisprosentteista voidaan päätellä seuraavaa: Elatiivin ja illatiivin käytön onnistumiseen näyttää vaikuttavan tapauskohtaisuus, sillä tehtävässä 1, eli paikansijojen fyysisistä merkitystä testaavassa tehtävässä, onnistumisprosentti on molemmissa 100 %, mutta tehtävässä 2, eli elatiivin ja *tykätä*-verbin rektiota testaavassa tehtäväkohdassa, elatiivin käytön onnistumisprosentti on vain 50 %, ja tehtävässä 3, eli illatiivin ja *sattua*-verbin rektiota testaavassa tehtäväkohdassa, illatiivin käytön onnistumisprosentti on vain 17 %. Adessiivin käyttö taas on onnistuneinta tehtävässä 2 (88 %), jossa testataan adessiivin välinekäyttöä sekä sen käyttöä ajanilmauksissa. Adessiivin käyttö on yhä melko onnistunutta (75 %) tehtävässä 3, jossa testataan myös adessiivin välinekäyttöä. Tehtävässä 1, eli adessiivin fyysisen merkityksen käyttöä testaavassa tehtävässä, adessiivin onnistumisprosentti on pienin eli 67 %, vaikka sekin on prosenttina melko hyvä tulos. Vaikuttaa siis siltä, että tutkimuksen osallistujille adessiivin käyttö joko välinekäytön merkityksessä tai ajanilmauksissa on helpompaa, kuin sen fyysisen merkityksen ymmärtäminen ja käyttö. Todennäköinen syy tähän on se, että adessiivin käyttö väline- tai ajanilmauksessa opitaan analysoimattomana kokonaisuutena tai usein syötteessä toistuvana ilmauksena. Ablatiivin käytössä on huomattavissa sama kuin adessiivin käytössä: ablatiivin rektiokäyttö tehtävässä 2 on ollut onnistuneempaa (67 %) kuin sen fyysinen käyttö tehtävässä 1 (58 %). Inessiivin käytön onnistuminen tehtävissä 1 (58 %) ja 2 (50 %) on melko tasaista, mutta fyysinen käyttö vaikuttaa olleen osallistujille hieman helpompaa

kuin toistuvuuden ilmaus tehtävässä 2. Tuloksissa yllättävää onkin inessiivin käytön muiden sijojen onnistumisprosentteja huonommat onnistumisprosentit, sillä inessiivi sijana on aikaisemman tutkimuksen mukaan yksi ensimmäisistä produktiivistuvista sijoista (ks. Mustonen 2015: 124–125). Toisaalta adessiivia on Mustosen tutkimuksessa valittu inessiiviä vähemmän, vaikka A2-tasolla adessiivin käyttö alkaa olla jo produktiivistunutta (ks. Mustonen 2015: 125; 128).

5.1.2 Paikansijavalintojen perustelut ja osallistujien erot

Seuraavaksi tarkastelen paikansijavalintoja niiden perusteluiden näkökulmasta. Perusteluja oli karkeasti jaettuna kahdenlaisia: 1) ajatusprosessia kuvaavat perustelut, joissa tuli ilmi joko paikallissijan fyysisen merkityksen pohdinta, jonkinlainen valintaa auttava ajatuskulku, kuten toisten paikallissijojen poissulkeminen, ulkoa opetellun tai opitun säännön tai fraasin kautta perustelu sekä perustelu, jossa osallistuja kertoi jonkin valinnan vain ”tuntuvan oikealta”, sekä 2) käännöksenomaiset perustelut, joissa esimerkiksi englanninkielisillä prepositioilla perusteltiin tehtyä sijavalintaa. Perustelut voidaan jakaa myös toisella tavalla kahtia: perustelut, joissa englannin kieltä käytetään perustelussa apuna, ja perustelut, joissa burman kieltä käytetään apuna. Näistä kategorioista englannin kielen avun käyttäminen oli suurempi, ja englannin kieltä käytettiin perustelun apuna yhteensä 85 vastauksessa 102:sta (83 %:ssa kaikista vastauksista).

Tarkastelen seuraavaksi tuloksia *englannin kieli apuna* -kategoriasta. Pelkästään prepositiolla tai käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 44 vastauksessa eli noin 52 % englannin kieltä apuna käyttävissä vastauksissa. Näin ollen ajatusprosessia kuvaavia perusteluja oli noin 48 % perusteluista, jolloin voidaan nähdä, että perustelukategoriat ovat olleet osallistujilla melko tasaisesti käytössä. Tehtäväkohtaisesti jakautuminen kategorioiden välille on seuraava: Tehtävässä 1 käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 20 vastauksessa (59 % vastauksista) ja ajatusprosessia kuvaavia perusteluita käytettiin 14 vastauksessa (41 %). Tehtävässä 2 käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 19 vastauksessa (58 %) ja ajatusprosessia kuvaavia perusteluita käytettiin 14 vastauksessa (42 %). Tehtävässä 3 käännöksenomaisesti sijavalintaa perusteltiin yhteensä 8 vastauksessa (53 %) ja ajatusprosessia kuvaavia perusteluita käytettiin 7 vastauksessa (47 %).

Seuraavaksi tarkastelen tuloksia *burman kieli apuna* -kategoriasta. Vain kolme osallistujaa (Alex, Erin ja Flynn) käyttivät apunaan burman kieltä perustellessaan sijavalintaa. Perusteluja oli yhteensä 17 (11 Flynnin, 5 Alexin ja yksi Erinin) ja ne jakautuivat tehtävittäin näin: tehtävässä 1 kahdeksan perustelua, tehtävässä 2 viisi perustelua ja tehtävässä 3 neljä perustelua. Burman kielellä

perusteltiin seuraavin määrin seuraavia sijoja: adessiivia 6 kertaa, illatiivia 5 kertaa, inessiiviä 4 kertaa ja ablatiivia ja muita sijoja (nominatiivia) molempia kerran. Jokaisessa perustelussa oli mukana englannin kieli ja usein myös jokin englanninkielinen prepositio, mutta perusteluissa ei ollut nähtävissä sääntöihin tukeutumista. Yleinen perustelu tässä kategoriassa oli siis, että jokin asia sanotaan burman kielessä jollakin tavalla ja siksi osallistuja valitsee myös suomessa tätä rakennetta vastaavan sijan. Tämän lisäksi tässä kategoriassa perusteluja avattiin enemmän kuin englanninkielisissä perusteluissa: osallistajat selittivät, että asia ilmaistaan heidän kielessään jollakin tavalla, ja kuvasivat tätä tapaa tarkemmin kuin esimerkiksi englannin kieltä apuna käyttäessään kuvasivat prepositioita tai englannin kielen ilmauksia.

Seuraavaksi kokoon yhteen vielä yksittäisten osallistujien keskeisiä tuloksia perusteluista. Alex perusteli valintojaan englannin kieltä apuna käyttäen lyhyesti ja lähinnä käännöksenomaisesti. Burman kieleen nojaavat perustelut olivat Alexilla englannin kieleen nojaavia pidempiä. Billie perusteli Alexin tapaan valintojaan englannin kieltä apuna käyttäen lyhyesti, joskus sääntöjä käyttäen, joskus prepositioita käyttäen sekä joskus ”*tuntuu oikealta*”-perustelua käyttäen. Billie käytti apukielenään myös joskus suomea, ollen näin ainoa osallistuja, joka näin teki. Charlie käytti perusteluissaan osallistujista eniten sääntöjä ja niiden tarkkaa kuvailemista esimerkkien avulla. Charlie käytti perusteluissaan myös suoria, prepositioita sisältäviä käännöksiä englannista. Dana tukeutui Charlien mukaisesti myös paljon sääntöihin, mutta käytti lisäksi Charlien tavoin myös käännöksiä perusteluna sijavalinnoilleen. Joissakin perusteluissa Charlie myös ilmaisi tietävänsä jonkin olevan oikein, muttei tarkempaa syytä sille. Erinin perustelut olivat osallistujista pisimpiä ja ajatusprosessia tarkimmin kuvaavia, ja Erin perusteli useita valintojaan pitkästi ajatusprosessia ilmentäen. Erinin ainoa burman kieleen nojaava perustelu oli myös samankaltainen eli tarkkaan ajatusprosessia kuvaava. Erin käytti pitkäköjien perustelujen lisäksi myös englanninkielisiä käännöksiä perusteluinaan joissakin tehtävissä. Flynnillä oli osallistujista eniten burman kieleen nojaavia perusteluja, jotka erosivat jonkin verran Flynnin englanninkielisistä perusteluista: Flynnin englannin kieleen nojaavat perustelut olivat suureksi osaksi lyhyehköjä ja käännöksenomaisia, kun taas burman kieleen nojaavat perustelut kuvasivat tarkemmin Flynnin ajatusprosessia.

5.1.3 Siirtovaikutus paikansijavalinnoissa

Suoraa siirtovaikutusta oli nähtävissä perusteluissa melko vähän eikä kaikissa tapauksissa ole mitenkään yksiselitteisesti perusteltavissa, mikä paikansijojen valinnassa johtuu siirtovaikutuksesta ja mikä

ei. Esittelen seuraavaksi kuitenkin tuloksia, joissa siirtovaikutus saattoi vaikuttaa osallistujan päätökseen sijavalinnasta. Negatiivista siirtovaikutusta oli nähtävissä mahdollisesti sekä rektiota vaativissa tehtäväkohdissa että ajanilmausta sisältävissä ilmauksissa. Positiivista siirtovaikutusta taas oli nähtävissä paikallissijojen fyysisiä merkityksiä testaavissa tehtäväkohdissa. Tarkastelen seuraavaksi ensin rektioverbejä sisältäviä tehtäväkohtia, sitten ajanilmauksia sisältäviä tehtäväkohtia ja viimeiseksi fyysisiä merkityksiä sisältäviä tehtäväkohtia.

On kiinnostavaa tarkastella, miten rektioverbit ja paikansijat onnistuivat tämän tutkimuksen osallistujilta, sillä Määtän (2016: 339) tutkimuksessa rektioverbit näyttivät tuottavan hankaluuksia siirtovaikutuksen vuoksi. Tehtävä 1B (*Olen aina halunnut käydä Japanissa*) sai osan osallistujista (Erin, Alex, Flynn) valitsemaan illatiivin (*Olen aina halunnut käydä Japaniin*) sekä englannin kieltä että burman kieltä apuna käytettäessä (ks. esimerkit 55, 101, 102). Perusteluna saattoi olla joko englanninkielinen prepositio *to* 'johonkin' (ks. esimerkki 55) tai selitys siitä, että burman kielellä mennään johonkin (ks. esimerkit 101 ja 102). Erikoista on kuitenkin, että toisessa tehtävässä 1F (*Eilen kävin museossa*) viisi osallistujaa osasi valita kohdekielisen inessiivin. Perusteluista voi kuitenkin nähdä (ks. esimerkit 42, 45, 46, 47 ja 48), että valinnan syy ei välttämättä kaikilla ole täysin selvä, vaan perustelut saattavat olla melko mielivaltaisia. *Käydä*-verbin sisältämissä tehtäväkohdissa tapahtunut siirtovaikutus siis oli negatiivista ja mahdollisesti englannin, burman tai molempien kielten rakenteista johtuvaa. Muissa rektiota vaativissa tehtäväkohdissa (2C ja 2D) siirtovaikutusta näytti esiintyvän seuraavanlaisesti: Tehtävässä 2C (*Tykkään paljon kahvista*) Flynn kuvasi sijavalintaansa burman kielen avulla (esimerkki 105, valitsi nominatiivin), jolloin sanaa *kahvi* ei tarvinnut hänen mielestään taivuttaa millään tavalla. Tehtävässä 2D (*Kuulostaa hyvältä*) Flynn kuvasi sijavalintaansa samankaltaisesti (esimerkki 86, valitsi nominatiivin) eli perustelemalla, ettei sanaan *hyvä* tarvitse lisätä mitään. Flynnin vastauksissa negatiivinen siirtovaikutus ilmenee siis niin, että sana jätetään taivuttamatta täysin, sillä lähdekielessäkin näin on.

Siirtovaikutusta näytti esiintyvän myös tehtävän 2 kohdissa, joissa oli ajanilmauksia (*E. Aamulla herään ja pesen hampaat* sekä *G. Kesällä uin järvessä*). Tehtäväkohdassa 2E Flynn valitsi kohdekielen normienvastaisen inessiivin ja kertoi perusteluksien burman kielen rakenteen (ks. esimerkki 96). Erin pohti *aamulla*- ja *aamussa*-muotojen välillä verraten rakennetta burman kieleen, mutta päätyi loppujen lopulta kohdekieliseen adessiiviin (ks. esimerkki 93). Sijavalinnoissa on siis osallistujien perusteluista päätellen kyse siirtovaikutuksesta burman kielestä. Kohdassa 2G kaksi osallistujaa (Erin ja Flynn) valitsi inessiivin *kesässä* ja perustelivat valintaansa englanninkielisellä käännöksellä *in the summer* 'kesällä'. Näissä kahdessa sijavalinnassa on todennäköisesti taas tapah-

tunut siirtovaikutusta englanninkielisestä *in*-prepositiosta, joka usein käännetään suomeksi inessiivirakenteella. Ajanielmuksissa on nähtävissä siis negatiivista siirtovaikutusta sekä englannista että burmasta, ja syynä on todennäköisesti se, että suomen kieli on näissä ilmauksissa rakenteellisesti erilainen sekä englantiin että burmaan nähden.

Tehtävän 1 perusteluissa oli nähtävissä positiivista siirtovaikutusta sekä englannista että burmasta. Englannin kieleen vertaamalla monissa tehtäväkohdissa perusteltiin paikansijavalintoja täysin oikein ja kohdekielen logiikan mukaisesti. Burman kieleen vertaamalla positiivista siirtovaikutusta oli nähtävissä esimerkiksi tehtävässä 1 (ks. esimerkit 95 ja 99). Kyseessä oli tehtäväkohdat 1A (*Huomenna menen kauppaan / kaupalle / kaupassa*) ja 1C (*Asuin lapsena Tampereelle / Tampereessa / Tampereella*). Tehtävissä burman kielen logiikka johonkin menemisestä tai jossain olemisesta oli suomen kielen logiikan kaltainen, ja kun osallistujat käyttivät ensikielensä logiikkaa hyödykseen, se johti myös oikeaan paikallissijavalintaan.

Tutkimuksessa esiintyi siis sekä positiivista että negatiivista siirtovaikutusta. Positiivista siirtovaikutusta esiintyi paikallissijojen fyysisiä merkityksiä sisältävissä tehtävissä, joissa sijavalinnan logiikka vaikutti olevan samankaltainen sekä englannin että burman kielen näkökulmasta. Negatiivista siirtovaikutusta aiheuttivat taas rektioita vaativat tehtäväkohdat sekä esimerkiksi ajanielmukset. Näissä tapauksissa logiikka erosi usein sekä burman että englannin kielestä, jolloin sijavalinnaksi valikoitui suomen kielen normien vastainen sija. Tuloksista voidaan päätellä, että opettajan tulisi kiinnittää paikallissijoja opettaessa erityistä huomiota rektioverbien sekä suomen kielen vakiintuneiden ilmausten opettamiseen. Paikallissijojen fyysisen merkityksen opettamisessa taas on edullista käyttää vertauskohteena esimerkiksi englantia tai mahdollisesti oppijan omaa ensikieltä, jos logiikka vastaa jollakin tavoin suomen logiikkaa.

5.1.4 Tutkimuksen tarkastelu ja onnistuminen

Tutkimuksessa oli joitakin seikkoja, jotka osaltaan vaikuttivat tutkimukseni onnistuneisuuteen, ja tarkastelen niitä seuraavaksi. Tutkimuksessani käytin Määtän (2016) artikkelia monella tapaa esimerkkinä, jonka pohjalta lähdin rakentamaan myös omaa tutkimustani aiheesta paikallissijatehtäviin lähtien. Määtän (2016: 365) artikkelissa tuloksissa oli huomattavissa, että osallistujat perustelivat kirjallisissa vastauksissaan sijavalintojaan melko lyhyesti ja että osallistujille vaikutti olevan hankalaa esittää, miksi he valitsivat jonkin tietyn sijan. Omassa tutkimuksessani päätin kirjallisten vastausten si-

jaan teettää vastaukset haastattelutilanteessa suullisesti, jolloin myös minulla oli mahdollisuus kysyä tarkennusta perusteluihin. Haastattelutilanteissa kuitenkin perustelut jäivät melko lyhyiksi, ja tarkennuksia oli vaikea kysyä johdattelematta tuloksia johonkin suuntaan.

Yhtenä ongelmana tässä tutkimuksessa verrattuna Määttä (2016) tutkimukseen oli myös minun osaamattomuuteni ymmärtää burman kieltä ja siten analysoida siitä johtuvaa siirtovaikutusta, jonka tutkiminen saattaa muutenkin olla ongelmallista sen kompleksisuuden vuoksi. Koska osallistujat tiesivät, etten osaa burman kieltä, he eivät perustelleet burman kielen vaikutusta itse burman kielellä, vaan kuvasivat pikemminkin, että jokin asia ilmaistaan burman kielessä jollakin tavalla. Koska Määttä (2016) ymmärsi osallistujien äidinkieltä eli ruotsia, oli tutkimuksessa yksi kieli vähemmän ja helpompi tulkita, mikä valinnoissa oli siirtovaikutusta ruotsista. Koska omassa tutkimuksessani käytettiin suomen, englannin ja burman kieliä, oli siirtovaikutusta usein melko vaikeaa tulkita, sillä se saattoi kulkea ensin burman kielestä englantiin ja siitä suomeen. Tämä johti myös siihen, että tutkimuksen tulokset ovat myös pitkälti riippuvaisia omasta tulkinnastani, kuten myös Lauranto (1997: 201) mainitsi oman tutkimuksensa luotettavuudesta samantapaisessa asetelmassa. Olen kuitenkin sisällyttänyt tutkimukseeni suuren määrän esimerkkejä, jotta on selkeästi nähtävillä, mihin analyysini perustuu.

Jo tutkimusasetelman alussa oli selvää, että yhteisen vahvan kielen löytäminen osallistujien kanssa on mahdotonta. Vaikka osallistujista suurin osa koki puhuvansakin sujuvaa englantia, on mahdollista, että englannin kielellä perustellessa suomen kielen paikallissijavalintaa, voi tapahtua jonkinlaisia sekaannuksia sekä kielenkäytössä että valinnan kuvauksessa. Tätä pyrin välttämään myös suullisilla tehtävillä, mutta myös näissä tilanteissa kielitaidon riittämättömyys oman valinnan ja ajatusprosessin tarkkaan kuvaukseen aiheutti varmasti vaikeuksia. Yksi osallistujista (Billie) mainitsi haastattelun jälkeen, että englannin kielellä perustelu oli hänelle hyvin vaikeaa. Perustelujen laatuun saattoi siis vaikuttaa ainakin hänen kohdallaan se, ettei perusteluja välttämättä osattu sanoittaa englannin kielellä. Tutkimuksen alussa mainitsin, että osallistujat voivat käyttää suomea ja englantia vapaasti siten, miten se heistä tuntuu luontevalta, mutta silti vain yksi osallistujista (Billie) käytti suomea perusteluissa apunaan.

Tehtäviä tehdessäni pyrin siihen, että ensimmäisessä tehtävässä testataan paikallissijojen fyysisiä merkityksiä ja muissa tehtävissä paikallissijojen muuta käyttöä. Tehtävissä loppujen lopulta oli kuitenkin esimerkiksi monta kohtaa, joissa adessiivin käyttöä testattiin useilla eri tavoilla, mutta esimerkiksi allatiivi ei yhdessäkään tehtävässä ollut kohdekielinen vastaus. Tutkimuksessa siis saatetaan saada melko hyvä kuva osallistujien adessiivin hallinnasta sekä siihen liittyvistä perusteluista, mutta muut sijat ja niiden osaamisen testaaminen jää tutkimuksessa vähemmän luotettavaksi. Lisäksi vii-

meisessä tehtäväkohdassa oli joitakin ongelmia. Tehtävässä 3 englanninkieliset lauseet tuli kääntää suomeksi, mutta osa osallistujista käänsi lauseita eri tavoin niin, että ne silti olivat kohdekielen mukaisia. Lisäksi kahdelta ensimmäiseltä osallistujalta ei kysytty tehtävässä 3 perusteluja sijojen valintaan, sillä haastattelutilanteessa perustelujen kysyminen unohtui, sillä myös tehtävälomakkeen tehtävänannosta se oli unohtunut kirjata ylös. Kahdelta osallistujalta jäi siis tehtävässä 3 sijavalintojen perustelut täysin kuulematta.

Seuraavaksi kokoan yhteen joitakin mahdollisia ratkaisuja esittämiini ongelmiin omassa tutkimuksessani. Yksi kantavista ongelmista eli kielitaidon puutteellisuus voisi ratketa sillä, että tutkimuksessa olisi mukana tulkki tai henkilö, joka puhuu sekä burmaa että suomea. Jos tällainen ei kuitenkaan ole mahdollista, olisi esimerkiksi voinut olla hyödyllistä, että osallistujat olisivat burman kielen avulla perustellessaan sanonut tai kirjoittanut ilmauksen, jonka mukaan he päätyivät tiettyyn sijavalintaan. Burman kielen perusteluita tutkiessani minun täytyi ensin etsiä jokin suomenkielistä ilmausta vastaava ilmaus burman kieleksi, ja tämän jälkeen pohdittava burmankielisen ilmauksen rakennetta. Tämän olisi siis voinut välttää aiemmin kuvailemallani tavalla. Lisäksi tehtävät olisi ollut hyvä miettiä tarkoin myös sen osalta, mitä sijoja tehtävissä haetaan oikeaksi vastaukseksi (allatiivi jäi tästä tutkimuksesta puuttumaan melkein täysin) ja onko niissä mahdollisuus vastata myös jollakin toisella tavalla niin, että se on kohdekielen mukaista. Lisäksi haastattelutilanteessa toimimista olisi voinut olla hyvä suunnitella jo etukäteen, jotta perustelut olisivat olleet mahdollisimman kattavia. Tässä tutkimuksessa noin puolet perusteluista onkin vain ikään kuin käännöksiä englannin kielestä, mikä tosin itsessäänkin on jonkinlainen tulos paikansijojen ymmärtämisestä.

6 PÄÄTÄNTÖ

Tässä tutkimuksessa olen tutkinut paikallissijojen valitsemista ja niihin liittyviä perusteluita suomenoppijoilla, jotka puhuvat ensikielenään burman kieltä. Työssäni olen keskittynyt sekä siihen, mitä paikallissijoja valitaan ja kuinka onnistunutta paikallissijojen käyttö on kohdekielen kannalta, että myös siihen miten paikallissijojen valintaa perustellaan ja millaisin perusteluin osallistujat tekevät valintaansa minulle selväksi. Tuloksista selvisi se, että paikansijavalintoja perustellaan useilla eri tavoilla, mutta kaikkien osallistujien perustelut linkittyivät osittain myös toisiinsa. Englannin kieli eli osallistujien suomen kurssilla käytetty apukieli oli vahvasti näkyvissä paikansijavalintojen perustelussa, mutta myös osallistujien oma ensikieli eli burma toimi osalla osallistujista apuna opittavan kielen hahmottamisessa.

Vaikka tutkinkin myös määrällisesti sekä virheanalyysin keinoin paikallissijojen käytön onnistuneisuutta, on tärkeää pitää mielessä, että luvut eivät kerro aina kaikkea. Perusteluista on nähtävissä todella tärkeitä seikkoja suomenoppijoiden taidoista hahmottaa maailmaa suomenkielisten lasien kautta (ks. Lauranto 1997: 187). Laurannon (1997: 187) mukaan kielenoppiminen edellyttääkin sitä, että kielenoppija oppii näkemään maailman erilaisista näkökulmista, ja erityisesti siitä näkökulmasta, josta kohdekielen puhujat sen näkevät. Kielenoppijan antamat perustelut kielenkäyttöön ovat valtaavan arvokkaita oppimisen kannalta sekä itse suomenoppijalle että -opettajalle (ks. Rättyä 2017). Ilman perusteluja voidaan tulkita vain osaamisen mahdollisuutta, sillä vain sen luvut oikeastaan kertovat: onko osaamista kuitenkin oikeasti vai onko kyseessä vain tuuri (ks. Lauranto 1997)?

Tutkimukseni tuloksena on lisäksi se, että opettajan merkitys esimerkiksi paikallissijojen opettamisessa on suuri, varsinkin suomi vieraana kielenä -opetuksessa. Opettajan syöte saattaa olla suomea vieraana kielenä -oppijoille pääasiallinen syötöksen lähde, mikä myös tämän tutkimuksen osallistujille on todennäköistä. Apukielen suuri rooli osallistujille opettamallani kurssilla taas on varmasti eräänä suurena tekijänä siinä, että englannin kieleen tukeudutaan vahvasti sijoja perustellessa. Toisaalta myös oppimateriaali (ks. taulukko 2 sekä alaluku 3.2) on myös ollut varmasti vaikutuksessa siihen, miten paikallissijojen fyysiset merkitykset on opittu ja miten suomen kielen logiikkaa on alettu hahmottaa. Tunneilla usein käytetyt eli frekventit ilmaukset, tapaukset sekä säännöt ovat jääneet osallistujille paremmin mieleen kuin harvinaiset ilmaukset, tapaukset ja säännöt. Opetuksessa tulisikin hyödyntää tätä tietoa, jota myös jo aiemmissa tutkimuksissa (ks. Mustonen 2015) on jo todettu: frekventit ilmaukset jäävät päähän! Opettajalla on siis mahdollisuus myös vaikuttaa siihen, millaisia esiintymiä esimerkiksi oppitunnilla on.

Paikallissijat ovat valtavan suuri osa suomen kieltä: paikallissijat paitsi liittyvät fyysisen ympäristön ja tilan hahmottamiseen, myös rektiot tai vakiintuneet paikallissijoja sisältävät ilmaukset ovat osa suomalaisuutta ja sitä, miten suomen kieltä puhuvat hahmottavat maailmaa. Suomi toisena tai vieraana kielenä -opetus on nyky-Suomessa kasvava opetuksen ala, jota on sekä kiinnostavaa tutkia, mutta joka myös vaatii lisää tutkimusta. Mielestäni olisi kiinnostavaa tutkia myös muiden sijojen käyttöä sekä ylipäätään oman osaamisen kielentämistä suomi toisena tai vieraana kielenä -oppijoilla. Kiinnostavaa voisi olla myös tutkimukseni kaltainen asetelma, mutta toteutettuna niin, että tehtävät tehtäisiin yhdessä joko parin tai ryhmän kanssa yhdessä tehtävistä keskustellen. Toisaalta olisi myös kiinnostavaa nähdä perusteluja, joihin olisi annettu enemmän ohjeita, kuten onko jokin sana, joka aiheuttaa valinnan. Myös opetukseen voi ottaa tutkivan asenteen ja miettiä omien oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa enemmän sitä, millä tavalla oppija hahmottaa oman ensikielensä, miten se eroaa suomen kielestä ja millä tavoin hän voi hyödyntää sekä oman ensikielen että muiden osaamien kielten hyödyntämistä suomenoppimisessa.

LÄHTEET

- BUTSKHRIKIDZE, MARIKA 2021: What do modern languages with Scriptio Continua have in common? – *Jazykovedný časopis (Journal of Linguistics)* 72 (3) s. 821–838.
- CORDER, S. PIT 1973: *Miten kielitiedettä sovelletaan?* Pieksämäki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- CORDER, S. PIT 1981: *Error Analysis and Interlanguage*. Oxford: Oxford University Press.
- CORNYN, WILLIAM 1944: Outline of Burmese Grammar. – *Language* 20 (4) s. 5–34.
<https://doi.org/10.2307/522027>.
- DECHERT, HANS W. – RAUPACH, MANFRED 1989: *Transfer in Language Production*. Norwood: Ablex.
- DUFVA, HANNELE 1992: *Slipshod Utterances. A Study of Mislanguge*. Tohtorinväitöskirja. Jyväskylän yliopisto.
- EVK = *Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys*. Helsinki: WSOY 2003.
- ELLIS, ROD 1995: *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- JARVIS, SCOTT 2000: Methodological Rigor in the Study of Transfer. Identifying L1 Influence in them Interlanguage Lexicon. – *Language Learning* 50 (2) s. 245–309. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1111/0023-8333.00118>.
- KAIVAPALU, ANNEKATRIN 2005: *Lähdekieli kielenoppimisen apuna*. Tohtorinväitöskirja. Jyväskylän yliopisto.
- KARLSSON, FRED 1999: *Finnish. An Essential Grammar*. Lontoo ja New York: Routledge Taylor and Francis Group.
- KORHONEN, SEIJA 2013: *Oppijoiden suomi. Koulutettujen aikuisten käsitykset ja kompetenssit*. Tohtorinväitöskirja. Helsingin yliopisto.
- LAURANTO, YRJÖ 1997: *Ensiaskeleita paikallissijojen käyttöön. Espanjankielisten suomenoppijoiden sisä- ja ulkopaikallissijat konseptuaalisen semantiikan näkökulmasta*. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.

- MUSTONEN, SANNA 2015: *Käytössä kehittyvä kieli. Paikat ja tilat suomi toisena kielenä -oppijoiden teksteissä*. Tohtorinväitöskirja. Jyväskylän yliopisto.
- MUSTONEN, SANNA – SIIVELT, KEATY 2013: Lähdekielen vaikutus ja kielitaitotasot. Paikallissijojen kehitys oppijansuomessa. – *Lähivertailuja* 23 (23) s. 341–370.
- MESHER, GENE 2006: *Burmese for Beginners*. Thaimaa: Paiboon Publishing.
- MÄÄTTÄ, TUIJA 2016: Ruotsinkielisten suomenoppijoiden strategioista paikallissijojen valinnassa. – *Lähivertailuja* 2016 (26) s. 339–372. <https://doi.org/10.5128/LV26.11>.
- MÄÄTTÄ, TUIJA 2011: Ruotsinkielisten alkeistason suomenoppijoiden paikallissijojen käytöstä. – *Lähivertailuja* 21 (21) s. 154–184. <https://doi.org/10.5128/LV21.07>.
- ODLIN, TERENCE 1989: *Language Transfer. Cross-Linguistic Influence in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ORCASITAS-VICANDI, MARÍA 2020: Crosslinguistic influence and morphological awareness in English (third language) writing. – *International Journal of Bilingualism* 24 (4) s. 616–633.
- PAULASTO, HELI 2020: Sanastollista luovuutta ja kieltenvälistä vaikutusta yhteisötaideryhmän lingua franca -englannissa. – *Ääniä idästä. Näkökulmia Itä-Suomen monikielisyyteen* (1461) s. 74–113. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/24184>.
- RINGBOM, HÅKAN 2007: *Cross-Linguistic Similarity in Foreign Language Learning*. Clevedon: Multilingual Matters.
- RÄTTYÄ, KAISU 2017: Kielitiedon didaktiikkaa. Kielentäminen ja visualisointi sanaluokkien ja lauseenjäsenten opetusmenetelminä. – *Virittäjä* 121 (3) s. 1–8. <https://doi.org/10.23982/vir.63430>.
- SELINKER, LARRY 1992: *Rediscovering Interlanguage*. London: Longman.
- Tieteen termipankki* 7.6.2024: Language Technology: isolating-language. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Language_Technology:isolating-language.
- Tieteen termipankki* 7.6.2024: Kielitiede: agglutinoiva kieli. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:agglutinoiva_kieli.

VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2004: *Iso Suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
Verkkoversio. <https://kaino.kotus.fi/visk/etusivu.php> (7.6.2024).

WHITE, LEILA 1993: *Suomen kielioppia ulkomaalaisille*. Helsinki: Finn Lectura.

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuksen haastattelukysymykset ja paikallissijatehtävät.

Koodi (*code name*):

Ensikieli (*first language*):

Mitä kieliä käytät arjessasi? (*What languages do you use in your daily life?*)

Mitä kieliä osaat? (*What languages do you know?*)

Millä tasolla? (*On what level?*)

1 alkeet (basics)

tervehdykset, tavalliset fraasit, suppea perussanasto (A1.1)

(greetings, common phrases, narrow basic vocabulary, very simple sentences)

2 tyydyttävä (moderate)

itsestä kertominen, keskeinen perussanasto, yksinkertaisia virkkeitä (A1.3)

(introducing myself, essential basic vocabulary, simple sentences)

3 hyvä (good)

melko laaja sanasto, pääkohtien ymmärtäminen puhutussa ja kirjoitetussa kielessä (B1.1)

(quite extensive vocabulary, understanding keypoints in spoken and written language)

4 sujuva (fluent)

kielen vaivattomasti ymmärtäminen, vaivaton viestintä, sanasto ja ilmaisuväri on laaja (C1.1)

(effortless language comprehension, seamless communication, extensive vocabulary and expression repertoire)

Valitse oikea paikallissija vaihtoehdoista. Perustele valintasi. / Choose the correct local case from the options. Give reasons for your choice.

- A. Huomenna menen **kauppaan** / kaupalle / kaupassa.
- B. Olen aina halunnut käydä **Japaniin** / Japanissa / Japanista.
- C. Asuin lapsena **Tampereelle** / Tampereessa / Tampereella.
- D. Olen **koululta** / koululla / koululle.
- E. Tulen **kirjastosta** / kirjastossa / kirjastolla.
- F. Eilen kävin **museosta** / museoon / museossa.
- G. Lähdän kotiin **Tuulilta** / Tuulilla / Tuulille.

Taivuta lihavoitu sana. Perustele taivutus. / Inflect the bolded word. Justify the inflection.

- A. Menetkö töihin **BUSI**?
- B. Lasi on **PÖYTÄ**.
- C. Tykkään paljon **KAHVI**.
- D. Hienoa! Kuulostaa **HYVÄ**.
- E. **AAMU** herään ja pesen hampaat.
- F. Kaksi kertaa **VIKKO** pelaan jalkapalloa.
- G. **KESÄ** uin järvessä.

Käännä lause suomeksi. Jokaisessa virkkeessä on jokin paikallissija. Perustele paikallissijavalintasi. / Translate the sentence in Finnish. In each sentence, there is some locative case. Justify your locative case selection.

- A. Do you pay with cash or card?
- B. My leg hurts.
- C. I like to travel by train.